

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego
Lokalna Grupa Działania

LOKALNA
STRATEGIA
ROZWOJU

Spis treści:

Rozdział 1	4
<i>Charakterystyka Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.</i>	4
<i>1.1. Nazwa i status prawny Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania oraz data wpisu do KRS i numer w tym rejestrze.</i>	4
<i>1.2. Opis procesu budowania partnerstwa.</i>	7
<i>1.3. Charakterystyka członków Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania, jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu członków Stowarzyszenia LGD.</i>	7
<i>1.4. Struktura Rady jako organu decyzyjnego Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania.</i>	12
<i>1.5. Zasady i procedury funkcjonowania Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania oraz Rady jako organu decyzyjnego.</i>	14
<i>1.5.1. Warunki techniczne i lokalowe.</i>	17
<i>1.5.2. Struktura organizacyjna Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania i opis poszczególnych stanowisk pracy.</i>	18
<i>1.5.3. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady.</i>	19
<i>1.5.4. Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji.</i>	19
Rozdział 2	24
<i>Opis obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.</i>	24
<i>2.1. Uwarunkowania przestrzenne.</i>	25
<i>2.2. Uwarunkowania geograficzne.</i>	26
<i>2.3. Uwarunkowania przyrodnicze.</i>	27
<i>2.4. Uwarunkowania historyczne.</i>	36
<i>2.5. Uwarunkowania kulturowe.</i>	37
<i>2.6. Ocena społeczno – gospodarcza obszaru objętego LSR.</i>	39
<i>2.7. Specyfika obszaru objętego LSR</i>	43
Rozdział 3	47
<i>Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR i wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.</i>	47
Rozdział 4	53
<i>Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów.</i>	53
<i>4.1. Cele ogólne LSR.</i>	53
<i>4.2. Cele szczegółowe LSR.</i>	53
<i>4.3. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach LSR.</i>	54
<i>4.4. Preferowane rodzaje operacji do realizacji w ramach LSR.</i>	55

4.5. Wskaźniki realizacji przedsięwzięć. _____	56
Rozdział 5 _____	59
Określenie misji Stowarzyszenia LGD oraz wizji rozwoju obszaru LSR. _____	59
Misja Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania. _____	59
Rozdział 6 _____	60
Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR. _____	60
6.1. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć. _____	61
6.2. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć. _____	62
Rozdział 7 _____	64
Procedury związane z wyborem operacji przez Stowarzyszenie LGD. _____	64
Rozdział 8 _____	69
Budżet LSR dla każdego roku jej realizacji. _____	69
Rozdział 9 _____	73
Proces przygotowania Lokalnej Strategii Rozwoju. _____	73
9.1. Analiza ankiet. _____	73
9.2. Proces wdrażania LSR. _____	77
9.3. Wprowadzanie zmian i aktualizacja LSR. _____	79
9.4. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej. _____	79
Rozdział 10 _____	81
Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznym związanymi z obszarem objętym Lokalną Strategią Rozwoju. _____	81
10.1. Powiązanie Lokalnej Strategii Rozwoju z lokalnymi dokumentami gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia LGD. _____	81
10.2. Powiązania LSR z dokumentami o znaczeniu ponadregionalnym. _____	84
10.3. Powiązania LSR z innymi programami. _____	84
10.4. Planowane działania, przedsięwzięcia i operacje realizowane przez Stowarzyszenie – LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR. _____	87
Rozdział 11 _____	89
Projekty współpracy. _____	89
11.1. Budżet projektu współpracy. _____	91
11.2. Harmonogram realizacji projektu współpracy. _____	92
Rozdział 12. _____	94
Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich. _____	94
Rozdział 13 _____	95
Informacja o załącznikach. _____	95

Rozdział 1

Charakterystyka Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

1.1. Nazwa i status prawny Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania oraz data wpisu do KRS i numer w tym rejestrze.

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego - Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego.

Stowarzyszenie LGD działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 07.04.1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (j.t. Dz.U. z 2001 r. nr 79 z późn. zm.), ustawy z dnia 07 marca 2007 r. O wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich (Dz. U. nr 64 z 2007 r. z późn. zm.), Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z 10 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005) oraz Statutu Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania.

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania jest zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym z datą 18.10.2001 r. pod numer 0000054684, posiada osobowość prawną i powołane jest na czas nieokreślony.

Siedzibą Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania jest miasto Sandomierz. Terenem działania Stowarzyszenia LGD jest obszar powiatu Sandomierskiego i Gminy Lipnik. Stowarzyszenie LGD może prowadzić działalność na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i poza granicami RP oraz może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnych celach działania, o ile jest to związane z właściwym realizowaniem przyjętych celów.

Stowarzyszenie LGD opiera swoją działalność na nieodpłatnej pracy swoich członków. Stowarzyszenie LGD może zatrudniać pracowników do prowadzenia spraw

biurowych, na ogólnie przyjętych zasadach. Stowarzyszenie LGD używa pieczęci zgodnie z zatwierdzonym przez Zarząd Stowarzyszenia LGD wzorem.

Głównym celem Stowarzyszenia LGD jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju oraz dążenie do podniesienia potencjału gospodarczego, innowacyjnego, społecznego i kulturowego regionu.

Działalność Stowarzyszenia LGD obejmuje zadania w zakresie:

- 1) opracowania i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) w rozumieniu ustawy z dnia 07.03.2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, przepisów wykonawczych do tej ustawy oraz przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013;
- 2) podejmowania inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w realizacji LSR;
- 3) promocji obszarów wiejskich położonych w obszarze działania Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- 4) wspierania procesu tworzenia w regionie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
- 5) prowadzenia działań na rzecz rozwoju działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich i miejsko - wiejskich,
- 6) współdziałania na rzecz zwiększenia sprawności wdrażania innowacji poprzez transfer technologii oraz zwiększenie dostępu do korzystania z usług publicznych on-line,
- 7) prowadzenia działań zmierzających do poprawy jakości zasobów ludzkich, poprzez rozwijanie kompetencji i kwalifikacji pracowników oraz przedsiębiorców,
- 8) promowania wykorzystywania nowych technologii i rozwiązań innowacyjnych, służących zwiększaniu efektywności pracy i podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstw,
- 9) prowadzenia działań zmierzających do wzrostu spójności terytorialnej, czyli dywersyfikację działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej osób zamieszkujących obszary wiejskie i wyrównanie dostępu do wysokiej jakości edukacji,
- 10) wspierania aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 11) prowadzenia działań promujących potencjał turystyczny i gospodarczy regionu w kraju i zagranicą.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania realizuje swój cel w szczególności poprzez:

- 1) opracowanie LSR i przystąpienie do konkursu na jej realizację, organizowanego przez samorząd województwa;
- 2) rozpowszechnianie założeń zatwierdzonej LSR na obszarze działania Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- 3) współpracę z uczelniami wyższymi, jednostkami naukowo - badawczymi, samorządami lokalnymi i innymi firmami i organizacjami z regionu;
- 4) tworzenie i prowadzenie profesjonalnych ośrodków informacyjno - doradczych i promocyjnych;
- 5) prowadzenie działalności informacyjnej i szkoleniowej;
- 6) opracowywanie ekspertyz, opinii i stanowisk związanych z profilem działalności Stowarzyszenia;
- 7) wspieranie działalności oświatowej i kulturalnej, m.in. poprzez organizowanie konferencji, odczytów, spotkań i seminariów;
- 8) współpracę i wymianę informacji z krajowymi i zagranicznymi organizacjami i instytucjami o podobnych do Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania celach,
- 9) gromadzenie środków na działalność Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania z funduszy zewnętrznych oraz własnych;
- 10) podejmowanie innych czynności zmierzających do realizacji celów statutowych oraz przewidzianych dla Lokalnych Grup Działania w przepisach PROW.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania może prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji LSR w zakresie (w nawiasie kody PKD):

- wydawania książek (58.11.Z)
- wydawania gazet (58.13.Z)
- pozostałej działalności wydawniczej (58.19.Z)
- stosunków między ludzkich (PR) i komunikacji (70.21.Z)
- doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania (70.22.Z)
- badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych (72.19.Z)
- działalności agencji reklamowych (73.11.Z)
- badań rynku i opinii publicznej (73.20.Z)
- działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (74.90.Z)
- działalności związanej z wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników (78.10.Z)

- działalności organizatorów turystyki (79.12.Z)
- działalności w zakresie informacji turystycznej (79.90.B)
- działalności związanej z organizacją targów, wystaw i kongresów (82.30.Z)
- działalności wspomagającej prowadzenie działalności gospodarczej (82.99.Z)
- pozaszkolnych form edukacji (85.59.B)
- działalności wspomagającej edukację (85.60.Z)
- działalności rozrywkowej i rekreacyjnej (93.29.Z)
- działalności pozostałych organizacji członkowskich (94.99.Z).

1.2. Opis procesu budowania partnerstwa.

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego zostało utworzone w dniu 24.07.1998r. przez 16 członków założycieli. Pierwotna nazwa stowarzyszenia brzmiała Małopolskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego. W dniu 27.07.1998r. został złożony do Sądu Wojewódzkiego w Tarnobrzegu wniosek o rejestrację stowarzyszenia. W dniu 24.08.1998 r. Sąd Wojewódzki w Tarnobrzegu Wydział I Cywilny zarejestrował Stowarzyszenie w rejestrze stowarzyszeń w dziale A pod numerem 711. W dniu 16.12.1998 r. Stowarzyszenie otrzymało numer identyfikacyjny REGON 830411108, a w dniu 11.01.1999 r. numer NIP 864-15-77-223. W dniu 18.10.2001 r. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane przez Sąd Rejonowy w Kielcach X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000054684. W dniu 21.02.2007 r. Sąd zarejestrował zmianę nazwy Stowarzyszenia – Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego.

W dniu 03.12.2008 r. złożony został wniosek o zarejestrowanie zmian w statucie Stowarzyszenia, dotyczących przekształcenia w Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalną Grupę Działania.

1.3. Charakterystyka członków Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania, jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu członków Stowarzyszenia LGD.

Członkowie Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania dzielą się na członków zwyczajnych i honorowych. Członkami Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania mogą być osoby fizyczne i prawne. Członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania mogą być osoby fizyczne, pełnoletnie, posiadające pełną zdolność do czynności

prawnych i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, które złożą deklarację członkowską. Członków zwyczajnych przyjmuje Zarząd Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania w drodze uchwały podjętej zwykłą większością głosów na podstawie pisemnej deklaracji członkostwa.

Członkiem honorowym może być wyłącznie osoba fizyczna, która wniosła znaczący wkład w rozwój idei Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania lub wyróżnia się w realizacji jej celów. Nadanie godności członka honorowego następuje przez Walne Zebranie Członków na wniosek Zarządu.

Członkowie zwyczajni zobowiązani są:

- a) przyczyniać się do wzrostu roli i znaczenia Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- b) dbać o dobre imię Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- c) aktywnie uczestniczyć w pracach Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- d) przestrzegać statutu, regulaminów i uchwał władz Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- e) regularnie opłacać składki i ponosić inne opłaty, których wysokość określa Zarząd;
- f) dbać o mienie Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- g) brać czynny udział w zebraniach Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania.

Członek zwyczajny ma prawo do:

- a) czynnego i biernego prawa wyborczego władz Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- b) wnioskowania we wszystkich sprawach Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- c) korzystania z rekomendacji, gwarancji i opieki Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- d) korzystania z innych możliwości działania, jakie stwarza swoim członkom Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania;
- e) uczestniczenia w zebraniach, odczytach, konferencjach i innych imprezach organizowanych przez Stowarzyszenie - Lokalną Grupę Działania.

Skreślenie z listy członków zwyczajnych Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania następuje przez dobrowolną rezygnację przynależności do Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania, zgłoszoną na piśmie po uprzednim uregulowaniu składek członkowskich i innych zobowiązań wynikających z członkostwa w Stowarzyszeniu - Lokalnej Grupie Działania.

Wykluczenie przez Zarząd Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania następuje w drodze uchwały:

- a) za działalność sprzeczną ze statutem Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- b) za działalność sprzeczną z uchwałami Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- c) za brak aktywności w pracach Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- d) za uporczywe nieregulowanie składek członkowskich;
- e) z powodu utraty praw publicznych w wyniku prawomocnego wyroku sądu.

Członkostwo wygasa w przypadku śmierci członka.

Od uchwały Zarządu o wykluczeniu ze Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania, członkowi przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zebrania Członków w terminie 14 dni od dnia otrzymania uchwały wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o możliwości odwołania się. Odwołanie rozpatrywane jest na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.

Rozszerzanie lub zmiana członków Stowarzyszenia LGD następuje poprzez złożenie deklaracji przystąpienia do Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania, na zasadach określonych w statucie.

Członkowie Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania:

Numer w rejestrze członków	Imię i nazwisko / nazwa	Adres	Sektor do którego przynależą
1.	Janusz Stasiak	OBRAZÓW	Społeczny
2.	Józef Burkowski	STAŁOWA WOLA	Społeczny
3.	Dariusz Surma	RZESZÓW	Społeczny
4.	Maciej Piątkowski	KLIMONTÓW	Społeczny
5.	Andrzej Doniec	SANDOMIERZ	Społeczny
6.	Krzysztof Kaczmarczyk	KLIMONTÓW	Społeczny
7.	Marcin Gabrek	SANDOMIERZ	Społeczny
8.	Janusz Suszyna	SANDOMIERZ	Społeczny
9.	Andrzej Sulęta	TARNOBRZEG	Społeczny
10.	Jan Fudala	SANDOMIERZ	Społeczny
11.	Robert Pytka	SANDOMIERZ	Społeczny
12.	Agnieszka Szczucińska	TARNOBRZEG	Społeczny
13.	Marzena Borzęcka	OBRAZÓW	Społeczny
14.	Wojciech Borzęcki	OBRAZÓW	Społeczny
15.	Tomasz Ośka	ZAWICHOST	Społeczny
16.	Janusz Chałupczak	SANDOMIERZ	Społeczny
17.	Kazimierz Mucha	SANDOMIERZ	Społeczny
18.	Beata Orłowska - Gabrek	KLIMONTÓW	Społeczny

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

19.	Krzysztof Krzystanek	SANDOMIERZ	Społeczny
20.	Joanna Stasiak	OBRAZÓW	Społeczny
21.	Ewa Borycka	KLIMONTÓW	Społeczny
22.	Beata Baska	SAMBORZEC	Społeczny
23.	Paweł Gromada	WILCZYCE	Społeczny
24.	Alicja Stępień	KOPRZYWNICA	Społeczny
25.	Andrzej Biłyk	SAMBORZEC	Społeczny
26.	Monika Komorowska	SANDOMIERZ	Społeczny
27.	Gmina Wilczyce	WILCZYCE	Publiczny
28.	Gmina Łoniów	ŁONIÓW	Publiczny
29.	Gmina Obrazów	OBRAZÓW	Publiczny
30.	Wojciech Majcher	SANDOMIERZ	Społeczny
31.	Stowarzyszenie na Rzecz Wsparcia Rozwoju Sołectwa Łukawa „Wspólnota Wiejska”	WILCZYCE	Społeczny
32.	Grażyna Wrzosek	SANDOMIERZ	Społeczny
33.	Gmina Klimontów	KLIMONTÓW	Publiczny
34.	Gmina Lipnik	LIPNIK	Publiczny
35.	Gmina Zawichost	ZAWICHOST	Publiczny
36.	Stowarzyszenie Kulturalno - Oświatowe w Lipniku	LIPNIK	Społeczny
37.	Gminny Ośrodek Kultury we Włostowie	LIPNIK	Publiczny
38.	Zakład Usługowo - Handlowy „METAL”	KLIMONTÓW	Gospodarczy
39.	Karolina Jasińska	KOPRZYWNICA	Społeczny
40.	Krzysztof Wrzosek	SANDOMIERZ	Społeczny
41.	Renata Kozłowska	WILCZYCE	Gospodarczy
42.	Gmina Dwikozy	DWIKOZY	Publiczny
43.	Stowarzyszenie „Sandomierski Szlak Jabłkowy”	SANDOMIERZ	Społeczny
44.	Firma Usługowa Monika Ziemnicka	SAMBORZEC	Gospodarczy
45.	Elżbieta Mazur	KLIMONTÓW	Społeczny
46.	Sklep Spożywczy „Siódemka”	KLIMONTÓW	Gospodarczy
47.	Restauracja „Joanna”	SAMBORZEC	Gospodarczy
48.	Witold Garnuszek	SAMBORZEC	Społeczny
49.	Firma Handlowo-Usługowa Robert Gradziński	ZAWICHOST	Gospodarczy
50.	Sklep Spożywczo - Przemysłowy	ŁONIÓW	Gospodarczy
51.	Gmina Samborzec	SAMBORZEC	Publiczny

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

52.	Stowarzyszenie Miłośników Sanktuarium Maryjnego w Sulisławicach	ŁONIÓW	Społeczny
53.	Ochotnicza Straż Pożarna w Słabuszewicach	LIPNIK	Społeczny
54.	Stowarzyszenie Hioterapeutyczne Stadniny Koni Samborzec	SAMBORZEC	Społeczny
55.	Stowarzyszenie Ekorozwoju Wsi Winiarki, Winiary, Kępa Chwałowska	DWIKOZY	Społeczny
56.	Zakład Usługowo - Handlowy Jerzy Wiśniewski	ŁONIÓW	Gospodarczy
57.	P.P.H.U. MAXIPOL Paweł Ćwiertniewski	KOPRZYWNICA	Gospodarczy
58.	Szymon Klubiński	KOPRZYWNICA	Społeczny
59.	Przedsiębiorstwo Transportowo - Usługowo - Handlowe Mirosław Pełka	KOPRZYWNICA	Gospodarczy
60.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kleczanowie	OBRAZÓW	Społeczny
61.	Justyna Cukrowska	OBRAZÓW	Społeczny
62.	Arkadiusz Kogut	SANDOMIERZ	Społeczny
63.	Jan Orawiec	OBRAZÓW	Społeczny
64.	Klub Sportowy „KOPRZYWIANKA”	KOPRZYWNICA	Społeczny
65.	Uczniowski Klub Sportowy „ARKA”	KOPRZYWNICA	Społeczny
66.	Wojciech Ciach	KOPRZYWNICA	Społeczny
67.	Marcin Piwnik	OBRAZÓW	Społeczny
68.	Wojciech Dzieciuch	ŁONIÓW	Społeczny
69.	Gmina Koprzywnica	KOPRZYWNICA	Publiczny
70.	Starostwo Powiatowe w Sandomierzu	SANDOMIERZ	Publiczny
71.	Stowarzyszenie 800-lecia Opactwa Cysterskiego „Ku Przyszłości”	KOPRZYWNICA	Społeczny
72.	OMIKRON Sp. z o.o.	KLIMONTÓW	Gospodarczy
73.	Monika Gierada	KLIMONTÓW	Społeczny
74.	Ludowy Klub Sportowy „Zryw Zbigniewice”	KOPRZYWNICA	Społeczny

1.4. Struktura Rady jako organu decyzyjnego Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania.

Organem decyzyjnym Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania jest Rada. Rada jest wybierana przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania spośród członków tego zebrania. Liczba członków Rady jest ustalana przez Walne Zebranie Członków z zastrzeżeniem, że w skład Rady wchodzi przedstawiciele wszystkich trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego z tym, że co najmniej połowę członków Rady stanowią podmioty, o których mowa w art. 6 ust 1 lit.b i c Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub ich przedstawiciele, tj. partnerzy gospodarczy i społeczni oraz inne odpowiednie podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie i organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet - wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków.

Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20.09.2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz typowanie i opiniowanie wniosków o dofinansowanie z funduszy strukturalnych i Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE 1277 z 21.10.2005 r. str. 1), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalną Grupę Działania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wybór operacji, o których mowa powyżej dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności, co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania. W przypadku, gdy operacja nie została wybrana do realizacji w ramach LSR, wnioskodawcy przysługuje prawo do ponownej weryfikacji zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju. Decyzja Rady podjęta w wyniku ponownej weryfikacji jest ostateczna.

Organizację i tryb pracy Rady określa Regulamin Pracy Rady uchwalony przez Radę. Rada Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania liczy 21 członków wybranych przez Walne Zebranie Członków w dniu 12.01.2009 r..

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

Członkami Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania są w podziale na sektory społeczny, publiczny i gospodarczy:

Lp.	Nazwisko i imię	Reprezentacja
Sektor publiczny		
1.	Marek Łukaszek	Gmina Dwikozy
2.	Józef Bulira	Gmina Lipnik
3.	Andrzej Wzorek	Miasto i Gmina Zawichost
4.	Lech Niezgoda	Gmina Obrazów
5.	Szymon Kołacz	Gmina Łoniów
6.	Adam Bodura	Gmina Wilczyce
7.	Witold Garnuszek	Gmina Samborzec
8.	Ryszard Bień	Gmina Klimontów
9.	Marek Jońca	Gmina Koprzywnica
10.	Stanisław Kraska	Starostwo Powiatowe
Sektor społeczny		
1.	Robert Pytka	Osoba fizyczna
2.	Karolina Jasińska	Osoba fizyczna
3.	Elżbieta Mazur	Osoba fizyczna
4.	Alicja Stępień	Osoba fizyczna
5.	Stanisław Mazur	Ochotnicza Straż Pożarna w Słabuszewicach – gmina Lipnik
6.	Andrzej Swajda	Stowarzyszenie Miłośników Sanktuarium Maryjnego w Sulislawicach – gmina Łoniów
7.	Stanisław Dobek	Ochotnicza Straż Pożarna w Kleczanowie – gmina Obrazów
8.	Jerzy Marcjan	Stowarzyszenie Hipoterapeutyczne Stadniny Koni – gmina Samborzec
9.	Ryszard Ciżła	Stowarzyszenie na Rzecz Wsparcia Rozwoju Sołectwa Łukawa „Wspólnota Wiejska” – gmina Wilczyce
10.	Marian Orawiec	Stowarzyszenie Ekorozwoju Wsi Winiarki, Winiary, Kępa Chwałowska – gmina Dwikozy
Sektor gospodarczy		
1.	Robert Gradziński	Firma Handlowo – Usługowa Robert Gradziński – gmina Zawichost

1.5. Zasady i procedury funkcjonowania Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania oraz Rady jako organu decyzyjnego.

Zasady funkcjonowania Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania reguluje Statut zatwierdzony przez Walne Zebranie Członków.

Członkami Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania mogą być osoby fizyczne i prawne. Członkowie Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania dzielą się na członków zwyczajnych i honorowych. Członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania mogą być osoby fizyczne, pełnoletnie, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, które złożą deklarację członkowską. Członkiem honorowym może być wyłącznie osoba fizyczna, która wniosła znaczący wkład w rozwój idei Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania lub wyróżnia się w realizacji jej celów.

Członków zwyczajnych przyjmuje Zarząd Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania w drodze uchwały podjętej zwykłą większością głosów na podstawie pisemnej deklaracji członkostwa. Nadanie godności członka honorowego następuje przez Walne Zebranie Członków na wniosek Zarządu.

Władzami Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania są:

- 1) Walne Zebranie Członków
- 2) Zarząd
- 3) Komisja Rewizyjna
- 4) Rada.

Nie można być jednocześnie członkiem Zarządu i Komisji Rewizyjnej bądź/i Rady.

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy:

- a) uchwalenie Statutu i programu działalności;
- b) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- c) uchwalanie regulaminów wewnętrznych Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- d) wybór i odwoływanie władz Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- e) udzielanie absolutorium Zarządowi;
- f) uchwalanie zmian statutu;
- g) ustalanie wysokości składek członkowskich i innych świadczeń na rzecz Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- h) rozpatrywanie odwołań w sprawach członkowskich od uchwał Zarządu;
- i) nadawanie i pozbawianie godności członka honorowego;

- j) rozpatrywanie wniosków i postulatów zgłoszonych przez członków Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania lub jej władz;
- k) podejmowanie uchwał o przystąpieniu lub wystąpieniu Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania z innych organizacji, związków, stowarzyszeń, krajowych i zagranicznych;
- l) podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych pod obrady;
- m) podejmowanie uchwał o rozwiązaniu Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania i przeznaczeniu pozostałego po rozwiązaniu majątku.

Każdemu członkowi Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania przysługuje na Walnym Zebraniu Członków jeden głos.

Zarząd Stowarzyszenia - LGD wybierany jest przez Walne Zebranie Członków i kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność przed Walnym Zebraniem Członków.

Do kompetencji Zarządu należy:

- a) realizacja celów Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania oraz uchwał Walnego Zebrania Członków;
- b) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania i działanie w jej imieniu;
- c) zwoływanie Zwyczajnego i Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków;
- d) opracowywanie projektów kierunków działalności Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- e) opracowywanie projektów finansowych i ich realizacja;
- f) podejmowanie uchwał w sprawach członkowskich;
- g) prowadzenie wszelkiej dokumentacji Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania;
- h) składanie sprawozdań z działalności Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania na Walnym Zebraniu Członków.

Komisja Rewizyjna jest władzą Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania niezależną, odrębną od Zarządu i nie podlegającą mu, powołaną przez Walne Zebranie Członków do sprawowania kontroli nad działalnością Zarządu.

Do zakresu działania Komisji Rewizyjnej należy:

- a) okresowa kontrola całej działalności Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania ze szczególnym uwzględnieniem sfery finansowej;
- b) ocena realizacji przez Zarząd uchwał Walnego Zebrania Członków;
- c) występowanie z wnioskiem o udzielenie absolutorium dla Zarządu;

d) składanie na Walnym Zebraniu Członków sprawozdania ze swojej działalności.

Organem decyzyjnym Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania jest Rada wybierana przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia - Lokalnej Grupy Działania spośród członków tego zebrania. W skład Rady wchodzi przedstawiciele wszystkich trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego z tym, że co najmniej połowę członków Rady stanowią podmioty, o których mowa w art. 6 ust 1 lit.b i c Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub ich przedstawiciele, tj. partnerzy gospodarczy i społeczni oraz inne odpowiednie podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie i organizacje pozarządowe w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet - wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków.

Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust.4 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20-09-2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz typowanie i opiniowanie wniosków o dofinansowanie z funduszy strukturalnych i Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE 1277 z 21.10.2005 r. str. 1), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Na każdym posiedzeniu Rady, jej członkowie składają pisemną deklarację o swojej bezstronności, co do wyboru operacji, nad którymi prowadzone będzie głosowanie. Z udziału w dokonywaniu wyboru operacji wyłączany jest członek Rady, jeżeli istnieją wątpliwości, co do jego bezstronności, w szczególności, jeżeli:

- a) wniosek o wybór operacji składany jest przez członka Rady,
- b) wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, którego członek Rady jest Delegatem na Walne Zebranie LGD,
- c) wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, w organach którego zasiada członek Rady,
- d) wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, z którym członka Rady łączy stosunek pracy,
- e) wniosek składany jest przez małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę lub teściów członka Rady.

W przypadkach innych niż wymienione powyżej o wykluczeniu decyduje głosowanie członków Rady.

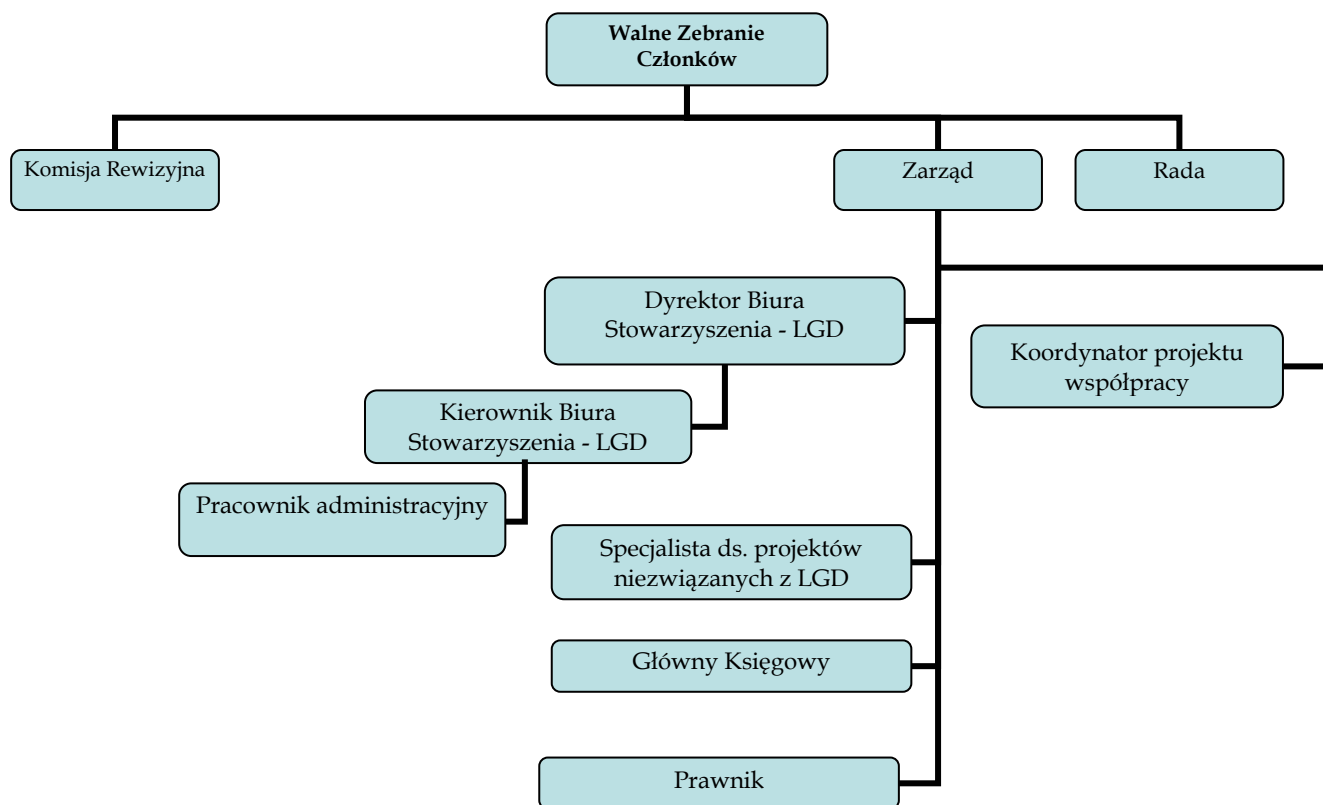
Żaden z członków Rady Stowarzyszenia LGD nie jest zatrudniony w Biurze LGD.

Organizacje i tryb pracy Rady określa Regulamin Pracy Rady uchwalony przez Radę.

1.5.1. Warunki techniczne i lokalowe.

Obecnie Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania ma swoją siedzibę w Sandomierzu przy ul. Przemysłowej 7 w wynajętym pomieszczeniu. Lokal wyposażony jest w meble biurowe niezbędne do funkcjonowania biura. Stowarzyszenie - LGD korzysta z wynajmowanego sprzętu biurowego tj. komputer, drukarka, ksero. W biurze jest dostęp do szybkiego internetu. Planowane jest wynajęcie biura o większej powierzchni oraz zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem.

1.5.2. Struktura organizacyjna Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania i opis poszczególnych stanowisk pracy.

Szczegółowe opisy poszczególnych stanowisk zawarte są w opracowanych i zatwierdzonych przez Zarząd Stowarzyszenia LGD zakresach obowiązków.

Procedury rekrutacji pracowników oraz postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu zostały opracowane przez Zarząd Stowarzyszenia LGD i stanowią odrębny dokument zatwierdzony uchwałą Zarządu z dnia 17.12.2008 r. Procedury zawierają wymagania konieczne i pożądane od kandydata na pracownika Biura LGD. Celem procedury jest ustalenie zasad zatrudniania pracowników w oparciu o przejrzyste kryteria oraz zagwarantowanie równego dostępu do miejsc pracy w Stowarzyszeniu - LGD. Procedura rekrutacji pracowników zapewnia pełną jawność i równość szans kobiet, mężczyzn i osób niepełnosprawnych. Przeciwdziała dyskryminacji i wyrównuje szanse na rynku pracy osób zamieszkałych na obszarach wiejskich lub obszarach dotkniętych wysoką stopą bezrobocia.

1.5.3. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady.

W skład Rady Stowarzyszenia LGD wchodzi osoby posiadające kwalifikacje niezbędne do prawidłowej oceny i wyboru wniosków. Członkowie Rady posiadają również udokumentowane doświadczenie w zakresie realizacji operacji lub projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Szczegółowa charakterystyka członków Rady Stowarzyszenia LGD przedstawiona jest w tabeli, która stanowi załącznik do wniosku.

1.5.4. Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji.

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania działa na obszarze objętym LSR już od 1998 roku. Stowarzyszenie zrealizowało kilka projektów, w tym zadania zlecone w ramach programu Leader i innych projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

1. Realizacja zadania „Perspektywy rozwoju przetwórstwa lokalnego”.

Celem projektu była analiza sektora rolno - spożywczego i przetwórczego w województwie świętokrzyskim i powiecie sandomierskim oraz perspektywy ich rozwoju w najbliższych latach. W opracowaniu uwzględniono między innymi takie tematy, jak:

- a) Potencjał produkcyjny sektora rolnego w województwie świętokrzyskim.
- b) Charakterystyka sektora przetwórczego warzyw i owoców w województwie świętokrzyskim.
- c) Analiza rynku w zakresie produkcji rolnej z uwzględnieniem procesu sprzedaży za pośrednictwem rynku hurtowego w Sandomierzu.
- d) Analiza SWOT sektora przetwórczego.
- e) Wyzwania dla sektora przetwórstwa artykułów rolnych na rynku Unii Europejskiej z opracowaniem dot. nowych technologii stosowanych w przetwórstwie.
- f) Problemy i kierunki rozwoju przetwórstwa lokalnego w województwie świętokrzyskim.
- g) Tworzenie i rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich z uwzględnieniem powstawania nowych grup producenckich oraz klasteringu.
- h) Wzmocnienie przetwórstwa rolno - spożywczego poprzez poprawę jakości bezpieczeństwa żywności wg zasad GHP/GMP, HACCP, ISO itp.

Projekt ten zrealizowany został w lipcu 2007 roku w ramach działania 2.7. Sektorowego Programu Operacyjnego Pilotażowy Program Leader + Schemat II. Wartość projektu wyniosła 15 000,00 zł.

2. Realizacja zadania pn. „Nowoczesne opakowania sandomierskich produktów rolnych”. Celem projektu było przeprowadzenie szkolenia na temat opakowań na owoce i warzywa stosowanych przez producentów rolnych, grupy producenckie oraz eksporterów. Podczas szkolenia poruszono kilka ważnych tematów dotyczących rynku świeżych owoców i warzyw, między innymi przedstawione zostały dane charakteryzujące rynek polskich produktów ogrodniczych na tle rynków Unii Europejskiej. Zaprezentowane zostały najnowsze standardy opakowań dla świeżych owoców i warzyw stosowane w Unii Europejskiej oraz w krajach wschodnich. Przedstawione zostały wymagania sanitarno - epidemiologiczne obowiązujące producentów i użytkowników opakowań oraz przepisy w zakresie ochrony środowiska dotyczące stosowania i utylizacji opakowań. Szkolenie prowadzone było w formie wykładu z praktyczną prezentacją poszczególnych wzorów opakowań zwrotnych i bezzwrotnych. Projekt zrealizowany został w grudniu 2007 roku. Wartość projektu wyniosła 15 000,00 zł. W szkoleniu udział wzięło 60 osób.

3. Realizacja projektu pn. „Grupy producenckie - jak to się robi?”. Celem projektu było przekonanie producentów rolnych do tworzenia i rozwoju grup producenckich owoców i warzyw w powiecie sandomierskim. Projekt realizowany był w formie szkoleń przeznaczonych dla producentów owoców i warzyw. Szkolenia odbyły się w 6 gminach powiatu sandomierskiego. Podczas szkoleń omówione zostały następujące tematy:

- Formalno - prawne podstawy funkcjonowania grup producenckich w Polsce i w Unii Europejskiej.
- Źródła finansowania działalności operacyjnej i inwestycyjnej grup producenckich z wykorzystaniem środków unijnych.
- Podstawowe bariery funkcjonowania grup producenckich w Polsce.
- Pozytywne przykłady działalności grup producenckich w regionie świętokrzyskim.
- Korzyści poszczególnych producentów z tytułu przynależności do grupy producenckiej.
- Dokumentacja potrzebna do utworzenia i zarejestrowania grupy producenckiej w powiecie sandomierskim.
- Biznes - plan dla grupy producenckiej - zasady opracowania.

Projekt zrealizowany został w grudniu 2007 roku. Wartość projektu wynosiła 30 000,00 zł. W ramach projektu przeszkolonych zostało 170 osób.

4. Realizacja projektu pn. „Jak organizować dochodowe jarmarki”.

Celem projektu było opracowanie studium przypadku funkcjonowania targowiska miejskiego w Sandomierzu. Studium to obejmuje funkcjonowanie placu targowego w latach 1998 - 2007 oraz zakres działalności Sandomierskiego Ogrodniczego Rynku Hurtowego S.A. jako zarządzającego placem targowym. Przedstawiono charakterystykę placu targowego przy ul. Przemysłowej w Sandomierzu, który pełni równocześnie kilka niezwykle różnych funkcji gospodarczych:

- jest dynamicznym rynkiem hurtowym świeżych produktów ogrodniczych o wielkim znaczeniu gospodarczym dla regionu sandomierskiego;
- jest cotygodniową giełdą samochodową o wielkości porównywalnej z giełdami samochodowymi w takich miastach, jak: Lublin, Rzeszów, Kielce;
- jest targiem wielobranżowym, giełdą „staroci”, miejscem spotkań tysięcy osób z województwa świętokrzyskiego oraz klientów z Polski i krajów ościennych;
- jest miejscem, gdzie codzienna równowaga podaży i popytu określa poziom cen transakcyjnych uwzględnianych przez firmy eksportowe z branży owocowo-warzywnej.

Dlatego też w opracowaniu stwierdzono, że warunkiem prowadzenia i właściwego funkcjonowania placu targowego jest: doskonale wpasowanie się w lokalne zasoby i tradycję; bardzo dobre zarządzanie placem targowym, wykorzystujące najnowsze zdobycze techniki oraz wiedzę z zakresu marketingu i sprzedaży; stałe zainteresowanie samorządu gminnego właściwym funkcjonowaniem placu targowego; dobra infrastruktura techniczna i funkcjonalna obejmująca warunki sanitarne, stan techniczny miejsc handlowych, punkty gastronomiczne, drogi wewnętrzne, parkingi, itp.; dobra dostępność komunikacyjna placu targowego zapewniająca szybki i bezpieczny wjazd i wyjazd z targowiska lub jego odwiedzanie przez pieszych; rozwinięte usługi towarzyszące wokół placu targowego: stacje paliw, składy materiałów budowlanych, hurtownie nawozów i środków ochrony roślin, punkty sprzedaży maszyn rolniczych, itp.; organizowanie na placu targowym różnych imprez towarzyszących, odpowiadających specyfice targowiska i gminnej tradycji (np. wystawa opakowań, pokazy zwierząt hodowlanych, wystawa psów, wystawa gołębi pocztowych, itp.); utrzymywanie niskich lub umiarkowanych cen opłat targowych pobieranych od handlujących na placu targowym; zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim

osobom przebywającym na placu targowym. Projekt zrealizowany został w styczniu 2008 roku. Wartość projektu wyniosła 4 820,00 zł.

5. Realizacja zadania "Udzielanie wsparcia doradczego".

Zadanie polegało na udzieleniu wsparcia doradczego w zakresie pozyskiwania środków finansowych na utworzenie oraz prowadzenie działalności gospodarczej z wykorzystaniem instrumentów PROW 2007 -2013 - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstwa. Doradztwo obejmowało również różnicowanie działalności gospodarczej na terenach wiejskich w kierunku działalności nierolniczej z uwzględnieniem możliwości wsparcia ze środków Powiatowego Urzędu Pracy. Projekt zrealizowany został na przełomie roku 2007/2008. Wartość projektu wyniosła 10 000,00 zł. W ramach projektu wsparcie doradcze otrzymało ponad 50 osób.

6. Realizacja zadania pn. „Analiza stanu infrastruktury turystycznej na terenie ZSROW”.

Celem projektu była ekspercka analiza infrastruktury turystycznej na terenach gmin powiatu sandomierskiego z uwzględnieniem Miasta Sandomierz, jako głównego ośrodka turystycznego powiatu. W opracowaniu zaprezentowano poszczególne gminy, ich walory turystyczne i zabytki. Przedstawiono również plany dotyczące rozwoju poszczególnych gmin w zakresie zwiększenia ich atrakcyjności turystycznej. Koncepcja rozwoju infrastruktury turystycznej ma na celu ułatwienie turystom dostępu do bogactwa kulturowego i historycznego regionu oraz niepowtarzalnego w innych regionach kraju piękna natury. Opracowanie to uwzględnia działania zmierzające do zwiększenia zainteresowania samych mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej w zakresie agroturystyki i innych form obsługi ruchu turystycznego. Projekt realizowany był na przełomie stycznia / lutego 2008 roku. Wartość projektu wyniosła 7 500,00 zł.

7. Realizacja projektu pn. "Rola banków spółdzielczych w rozwoju obszarów wiejskich".

Szkolenie obejmowało tematy związane z promocją przedsiębiorczości na terenach wiejskich związane przede wszystkim z preferencyjnymi warunkami kredytowymi dla rozwoju działalności gospodarczej na tych terenach. Mieszkańcy obszarów wiejskich oraz MŚP z tych terenów obsługiwani są przede wszystkim przez banki spółdzielcze, które muszą dostosować swoją ofertę do osób zainteresowanych rozwojem przedsiębiorczości. Projekt zrealizowany w maju 2007 roku. Wartość projektu wyniosła 7 000,00 zł. Przeszkolonych zostało 40 osób.

8. Realizacja projektu pn. "Rola banków spółdzielczych w obsłudze funduszy strukturalnych".

Projekt realizowany był w formie szkolenia wyjazdowego połączonego z praktycznymi warsztatami. Szkolenie obejmowało przedstawienie możliwości współfinansowania działalności gospodarczej z uwzględnieniem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Projekt zrealizowany został w sierpniu 2005 roku. Wartość projektu 9 000,00 zł. W szkoleniu udział wzięło 45 osób.

Szczegółowy opis doświadczenia członków Stowarzyszenia LGD przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik do LSR.

Rozdział 2

Opis obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.

Obszar Lokalnej Strategii Rozwoju obejmuje teren 9 gmin, w tym 2 gminy wiejsko – miejskie i 7 gmin wiejskich:

1. Gmina wiejska Dwikozy
powierzchnia 85 km² (8 458 ha),
liczba ludności 9 176 osób, w tym: mężczyźni 4 473, kobiety 4 703
2. Gmina wiejska Klimontów
powierzchnia 99 km² (9 977 ha)
liczba ludności 8 751 osób, w tym mężczyźni 4 326, kobiety 4 425
3. Gmina wiejsko - miejska Koprzywnica
powierzchnia 69 km² (6 933 ha)
liczba ludności 7 140 osób, w tym: 3 496 mężczyzn, 3 644 kobiet
w miastach 2 558 osób, na wsi 4 582 osób
- Gmina wiejska Lipnik
powierzchnia 81 km² (8 145 ha)
liczba ludności 5 841 osób, w tym mężczyźni 2 880, kobiety 2 961
4. Gmina wiejska Łoniów
powierzchnia 87 km² (8 685 ha)
liczba ludności 7 601 osób, w tym mężczyźni 3 833, kobiety 3 768
5. Gmina wiejska Obrazów
powierzchnia 72 km² (7 156 ha)
liczba ludności 6 782 osób, w tym mężczyźni 3 321, kobiety 3 461
6. Gmina wiejska Samborzec:
powierzchnia 85 km² (8 524 ha)
liczba ludności 9 131 osób, w tym mężczyźni 4 478, kobiety 4 653
7. Gmina wiejska Wilczyce
powierzchnia 70 km² (6 956 ha)
liczba ludności 4 004 osób, w tym mężczyźni 2 031, kobiety 1 973

8. Gmina wiejsko - miejska Zawichost

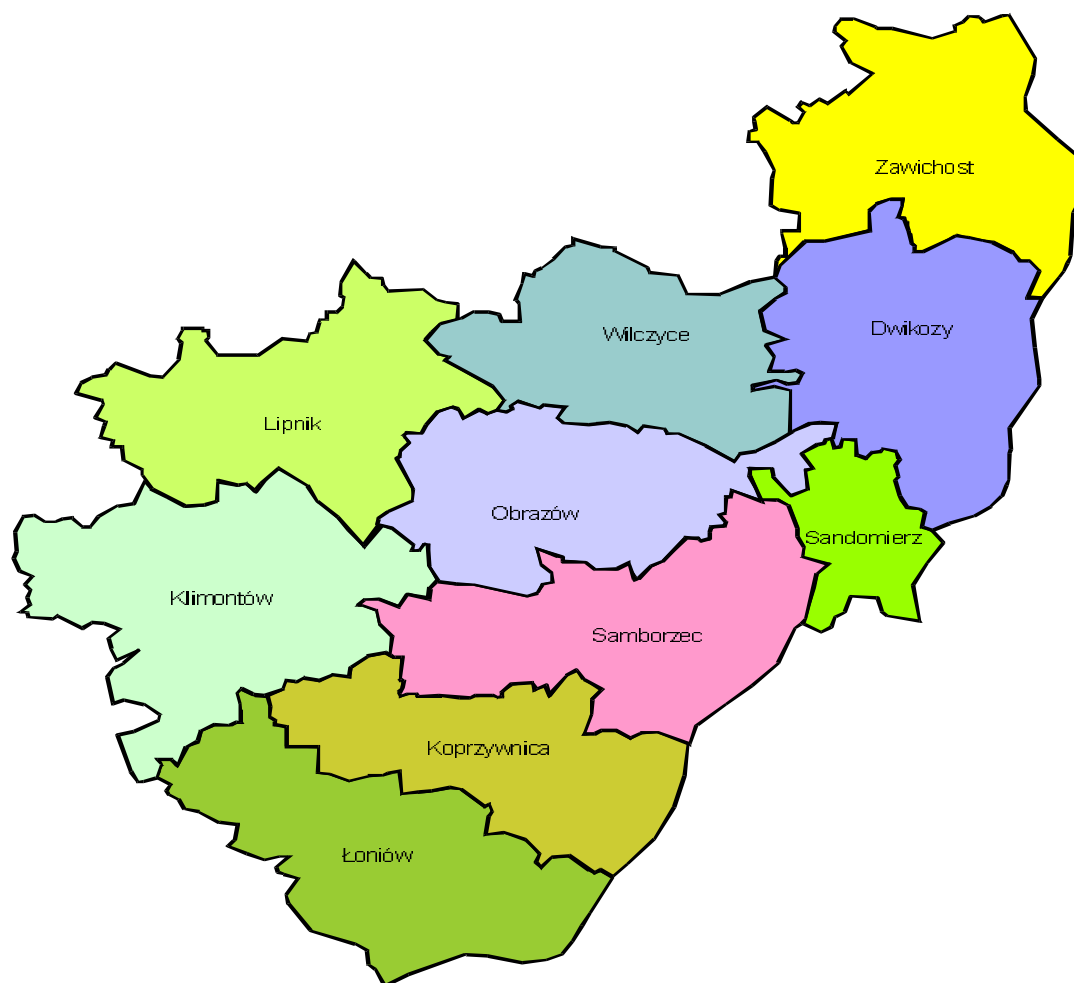
powierzchnia 80 km² (8 030 ha)

liczba ludności 4 708 osób, w tym: 2 304 mężczyzn, 2 404 kobiet

w mieście 1 793 osoby, na wsi 2 915

2.1. Uwarunkowania przestrzenne.

Mapa obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.

Teren ten znajduje się w jednym obrysie i jest spójny pod względem przestrzennym. Obszar objęty LSR graniczy od północy z powiatem opatowskim i od zachodu z powiatem staszowskim należącymi do województwa świętokrzyskiego, od północnego - wschodu z powiatem kraśnickim należącym do województwa lubelskiego, od wschodu z powiatem stalowowolskim i od południa z powiatem tarnobrzeskim należącymi do województwa podkarpackiego.

Przez teren LGD przebiegają następujące drogi:

- krajowe: nr 9: Radom – Barwinek (droga znajduje się w ciągu trasy europejskiej E 371 biegnącej przez południowo – wschodnią Polskę i wschodnią Słowację); nr 77: Lipnik – Przemyśl, nr 79: Warszawa – Bytom.

Drogi numer 9 i 79 krzyżują się w Łoniowie, a drogi nr 77 i 79 krzyżują się w Sandomierzu.

- wojewódzkie: nr 755: Ostrowiec Świętokrzyski – Ożarów 79 - ... - 74 Zawichost – Kosin 854; nr 758: Iwaniska – Klimontów 9 - Koprzywnica - Ciszycy - rzeka Wisła - Tarnobrzeg 871; nr 759: 777 - Piotrowice - rzeka Wisła - Zabełcze - Opoka Duża 54; nr 777: Sandomierz – 74 Annopol; nr 872: 9 Łoniów - Świniary - rzeka Wisła - Baranów Sandomierski - Wola Baranowska - Majdan Królewski - Bojanów – Nisko

Od wschodu granicę obszaru objętego opracowaniem stanowi Wisła. Najbliższe mosty znajdują się w Sandomierzu (droga numer 77), Annopolu (74), Nagnajowie (9; E 371). Przeprawy promowe w Piotrowicach (droga numer 759), Ciszycy (758), Otoce (872).

2.2. Uwarunkowania geograficzne.

Powierzchnia obszaru objętego LSR wynosi 728 km², jest zamieszкана przez 63 134 osoby. Obszar LSR leży na granicy między Wyżyną Małopolską oraz Kotliną Sandomierską. Teren ten geologicznie jest przedłużeniem Gór Świętokrzyskich. W tym miejscu inicjowany jest przełom Wisły przez Wyżyny Środkowopolskie. Obszar pochylony jest ku dolinie Wisły, niekiedy w postaci wyraźnych krawędzi strukturalnych (np. Góry Pieprzowe w Gminie Dwikozy). Południowo – wschodnia część obszaru pokryta jest lasem, w którym występują głębokie wąwozy (w tym również sieć wąwozów drogowych). Południowa część obszaru położona jest w obrębie Niecki Połanieckiej będącej częścią Niecki Nidziańskiej. Występują tu również wschodnie fragmenty Gór Świętokrzyskich.

W obrębie obszaru objętego opracowaniem znajduje się przełomowy odcinek doliny Wisły z rozległymi łąkami, wiklinami nadrzecznymi, łąkami, starorzeczami, piaszczystymi łąkami i stromymi zboczami doliny. Miejsca te charakteryzuje duże bogactwo florystyczne i faunistyczne. Dolina Wisły tworzy ważny międzynarodowy korytarz ekologiczny, łączący Bałtyk z Karpatami. Głównymi zagrożeniami doliny Wisły na omawianym obszarze są: zanieczyszczenie wód powierzchniowych, intensyfikacja produkcji rolnej, istniejące dzikie wysypiska odpadów, wypalanie traw i wiklin nadrzecznych, wycinanie i degradacja lasów i zarośli łąkowych, likwidacja starorzeczy, regulacja rzeki. Przez teren opracowania przepływają również dopływy Wisły: Koprzywnianka i Opatówka.

2.3. Uwarunkowania przyrodnicze.

Teren objęty LSR zajmuje głównie wschodnią część lessowej Wyżyny Sandomierskiej. Tylko wąski obszar między zboczem wyżyny a korytem Wisły należy do Niziny Nadwiślańskiej, a na północ od Zawichostu do Małopolskiego Przełomu Wisły. W okolicach Ułanowic i Konar obszar ten obejmuje niewielkie południowo - wschodnie krańce Gór Świętokrzyskich. Natomiast zachodnia granica jest sztuczna, ponieważ w tej części przebiega przez lessową wyżynę, której dalsza część należy do powiatu opatowskiego. Na kształtowanie się tego regionu miało wpływ głównie osadzenie się pod koniec plejstocenu grubej warstwy lessu, który przykrył wszystkie istniejące wcześniej formy rzeźby. Były to różnego wieku, często bardzo stare, bo kambryjskie wzniesienia, ostańce, doliny rzeczne. Grubość warstwy lessowej jest zróżnicowana, wynosi średnio od kilku do 20 i więcej metrów. Wytworzona równina lessowa była jednak krótkotrwała. W skale lessowe bardzo podatne na rozmywanie przez wodę, wytworzyła się w holocenie gęsta sieć głębokich wąwozów urozmaicających powierzchnię wyżyny.

Obszar objęty LSR stanowiący wschodnią część lessowej wyżyny jest obszarem ciepłym. Wynika to zarówno ze średnich rocznych temperatur powietrza wynoszących 8° C, jak też najcieplejszego miesiąca 18° C i najchłodniejszego miesiąca - 2,7° C. Długość okresu bez przymrozków wynosi tu średnio 170 dni, a liczba dni mroźnych od 46 do 51. Okres wegetacyjny obejmujący dni o temperaturze średniej dobowej powyżej 5° C wynosi średnio 213 dni, i jest zbliżony do długości tego okresu w Kotlinie Sandomierskiej i zachodniej części Wyżyny Lubelskiej. Średnie roczne sumy opadów mieszczą się w granicach 650 - 700 mm i są wyższe jedynie w południowo-zachodniej części. Opady przeważają w półroczu letnim. Maksimum opadów przypada na lipiec, a minimum na luty. Najwyższe sumy opadów (około 800 mm) wiążą się ze zboczem i doliną Wisły, wzdłuż której ciągnie się, aż do Zawichostu, szlak gradowy związany z częstymi w półroczu ciepłym katastrofalnymi gradobiciami. Przeważają słabe i łagodne wiatry (0-5m/s) głównie z kierunku zachodniego (około 50% wiatrów corocznych). Urozmaicona rzeźba wyżyny ma wpływ także na kształtowanie klimatu lokalnego, czyli warunków panujących na przykład w głęboko wciętych dolinach czy też na różnice w nagrzewaniu różnie nachylonych powierzchni stoków. Częstym zjawiskiem jest inwersja termiczna, odznaczająca się znacznym spadkiem temperatur w dolinach i wąwozach oraz zróżnicowanie termiczne i wilgotnościowe zboczy południowych, które są ciepłe i suche oraz przeciwległych - chłodnych i wilgotnych.

Wyróżnikiem obszaru objętego LSR jest bardzo dobra jakość gleb: czarnoziemy powstałe na warstwie głębokiego lessu oraz mady w dolinie Wisły, co przy sprzyjających warunkach klimatycznych (długi okres bezprzymrozkowy oraz równomierne nasłonecznienie i rozłożenie opadów) umożliwiło powstanie dobrze rozwiniętego ogrodnictwa i warzywnictwa. Bogactwem naturalnym obszaru objętego opracowaniem jest głównie warstwa lessu i wytworzone na niej gleby I, II i III klasy bonitacyjnej

Na terenie LGD występuje 74% użytków rolnych od I do III klasy kompleksu pszenno-buraczanego bardzo dobrego i dobrego, pozostałe 26% to gleby słabszej jakości kompleksu żytnio-ziemniaczanego często o nieuregulowanych stosunkach wodnych.

Gleby najlepsze kl. I - IIIa na gruntach rolnych łącznie z sadami zajmują 31,232 ha tj. 65,8%, średniej jakości kl. IIIb - IVb 12,364 ha tj. 26,1%, gleby najslabsze kl. V-VI 3,862ha tj. 8,1%. Na terenie poszczególnych jednostek administracyjnych występują następujące kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych:

1. Gleby kompleksu pszenno-buraczanego bardzo dobrego, zaliczane do I i II klasy bonitacyjnej, występują w gminach Dwikozy, Obrazów, Samborzec i Klimontów.
2. Duże obszary gleb kompleksu pszenno-dobrego, do którego zalicza się gleby II, IIIa i IIIb, występują w gminach Dwikozy, Zawichost, Samborzec, Klimontów.
3. Gleby kompleksu pszenno-wadliwego spotkać można na obszarach lessowych i rędzinowych. Znaczne obszary tego kompleksu zaliczane do klasy IIIb - IVb występują w gminie Wilczyce i Łoniów.
4. Gorszej jakości gleby kompleksu żytnio-ziemniaczanego kl. V i VI często o nieuregulowanych stosunkach wodnych występują w gminie Koprzywnica. Ze względu na wrażliwość tych gleb na suszę, dobór roślin jest ograniczony.

Badania gleb użytków rolnych, obejmujące oznaczenie stopnia zakwaszenia, oraz zawartości podstawowych składników pokarmowych roślin tj. fosforu, potasu, magnezu wykazują, że gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych jest 42%, lekko kwaśnych 22%, a zasadowych i obojętnych 36%. Gleby powiatu sandomierskiego można określić jako zasobne w fosfor, potas i magnez. Zawartość przyswajalna tych składników w glebie wynosi:

- Bardzo wysoka	33% powierzchni użytków rolnych
- Wysoka	19% powierzchni użytków rolnych
- Średnia	23% powierzchni użytków rolnych
- Niska i bardzo niska	25% powierzchni użytków rolnych.

Bogactwem naturalnym są kopaliny pospolite występujące na terenie LGD. Zalicza się do nich surowce ilaste i kruszywa naturalne. Na obszarze tym występuje eksploatacja gliny dla potrzeb produkcji cegły ceramicznej oraz piasku na potrzeby budowy i remontu dróg. Wymienione surowce występują na terenie gmin: Dwikozy, Klimontów, Łoniów i Koprzywnica, a obecnie eksploatowane są na terenie gmin Dwikozy (głina) i Łoniów (piasek). W zakresie eksploatacji kopalin podstawowych w miejscowości Piaseczno (Gmina Łoniów) prowadzono w ubiegłych latach wydobywanie złoża siarki metodą odkrywkową. Po eksploatacji złóż pozostało wyrobisko o łącznej powierzchni 266,85 ha, które obecnie poddawane jest rekultywacji w kierunku stworzenia warunków do rozwoju rekreacji. Bogactwem naturalnym obszaru objętego opracowaniem jest głównie warstwa lessu i wytworzone na niej gleby I, II i III klasy bonitacyjnej. Koło wsi Świniary (gmina Łoniów) występują również złoża piasków szklarskich, które były eksploatowane przez hutę Pilkington Sandoglass. Obecnie nie prowadzi się wydobywania, a teren został zrehabilitowany. Koło wsi Świniary (gmina Łoniów) znajduje się małe nie eksploatowane nigdy złożo siarki rodzimej.

Znaczące złoża osadów ilastych znajdują się na północ od Sandomierza na terenie gminy Dwikozy, a także mniejsze w okolicach Klimontowa. Na terenie objętym LSR znajdują się również liczne, ale niewielkie złoża piasku budowlanego pochodzenia rzeczno- i wodnolodowcowego (szczególne znaczenie mają tu okolice Dwikóz, Gór Wysokich, Kichar, Klimontowa). W gminie Łoniów występuje eksploatacja surowców budowlanych (piasku), których szacowana powierzchnia wynosi 40 arów. W miejscowościach Zagrody i Pielaszów na terenie gminy Wilczyce występuje eksploatacja surowców budowlanych, których termin zakończenia eksploatacji nie jest określony. Na terenie gminy Dwikozy występowała eksploatacja surowców ilastych (głina ceglana) – miejscowościach Bożydar i Szczytniki (cegielnie) – wydobywanie w roku 2004 ok. 2000 t; w roku 2005 wydobywanie bliskie zeru, spadek wydobywania spowodowany był słabym popytem. Od roku 2006, wraz z wzrostem cen materiałów budowlanych, wydobywanie stale wzrasta.

Z uwagi na wysoką bonitację gleb rolnych, stopień lesistości terenu LGD w porównaniu z innymi jest dość niski i wynosi 5,8%. Najbardziej zalesione są gminy z południowo – zachodniej części terenu LGD, charakteryzujące się glebami gorszej jakości a mianowicie: Koprzywnica, Klimontów, Łoniów. W związku z tym, ważnym elementem polityki leśnej naszego regionu jest dążenie do dalszego zalesiania przestrzeni przyrodniczej. Powiatowy program zwiększania lesistości opracowany został w oparciu o założenia „Wojewódzkiego Programu Zwiększania Lesistości” a ten z kolei w oparciu o „Krajowy

Program „Zwiększania Lesistości” zatwierdzony przez Radę Ministrów w 1995 r. i zmodyfikowany w maju 2003 r.. Głównym celem tego programu jest zwiększenie lesistości kraju do 32%, czyli osiągnięcie standardów europejskich, poprzez zalesienie gleb gorszej jakości, połączenie większych kompleksów leśnych, tworzenie węzłów ekologicznych oraz likwidację małych enklaw polnych wśród lasów. Obecnie powierzchnia lasów na terenie powiatu sandomierskiego wynosi:

- Lasy Państwowe 2 529 ha
- Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa 2 335 ha

Gatunkiem panującym jest sosna zajmująca ponad 72% stanu gatunkowego, pozostałe gatunki jak: jodła, dąb, brzoza, buk, olcha zajmują 28%. Z uwagi na dobre gleby wyróżnia się 2 główne typy siedliskowe lasu jak: L.M.św. - /Las Mieszany świeży/ oraz B.M.św. - /Bór Mieszany świeży/. Kondycja zdrowotna lasu jest dobra. Nie stwierdza się szczególnego zagrożenia ze strony szkodników leśnych, nie zachodziła zatem potrzeba chemicznego zwalczania szkodników leśnych na naszym terenie.

Teren LGD ma bogatą powierzchniową sieć wodną, opartą o Wisłę i jej lewobrzeżne dopływy, z których największe to Opatówka i Koprzywianka. Koprzywianka jest dopływem Wisły o długości 65,9 km i powierzchni zlewni 707,4 km². Wypływa na południowych stokach Pasma Jeleniowskiego na wysokości około 405 m n.p.m. i uchodzi do Wisły w 267,3 km na wysokości ok. 130 m n.p.m.. Środkowy i górny odcinek rzeki ma charakter wyżynny (ze spadkiem 5,6°), natomiast ujściowy długości około 14 km - nizinny (ze spadkiem 2,5°). Od źródeł do ujścia Kacanki dolina Koprzywianki jest wąska i głęboko wcięta, zwężając się poniżej Nawodzic do 200 m. Dalej - rozszerza się do 1200m. W dorzeczu Koprzywianki występują liczne wąwozy lessowe. Rzeka ta poczynając od Baćkowic meandruje. Od Koprzywnicy rzeka płynie sztucznym korytem, wykorzystując dolny bieg Gorzyczanki i Wiselki. Od Sońniczan do ujścia jest obwałowana.

Zlewnia Opatówki leży w obrębie Wyżyny Sandomierskiej (zwanej też Wyżyną Opatowską) oraz Niziny Nadwiślańskiej (w ujściowym odcinku rzeki). Opatówka jest lewostronnym dopływem Wisły o długości 51,5 km i powierzchni zlewni 281,5 km², wpadającym do niej w 281,9 km biegu. Jest ciekim silnie erodującym, charakteryzuje się wąskim, mocno wcięтым korytem o dużym, średnio 2% spadku podłużnym. Zlewnia rzeki jest mała o długości 40 km i średniej szerokości 10 km. Zasilana jest przez niewielkie cieki stałe i okresowe, mokradła i źródła, wody opadowe. Zalesienie zlewni jest znikome, stanowi zaledwie 1%, czyli około 3 km² jej powierzchni. W związku z tym bilans wodny jest niekorzystny, nie ma możliwości retencji, a wody zasilające zlewnię spływają bezużytecznie,

wywołując szkody erozyjne. Największy odpływ obserwowano w okresach chłodnych (od listopada do kwietnia). Rzeka Opatówka prowadziła w 2001 roku (wg klasyfikacji ogólnej) w granicach gminy wody pozaklasowe.

Gorzyczanka do 1939 roku była samodzielnym dopływem Wisły uchodzącym do Wiselki. Obecnie na pewnym odcinku ma wspólne "sztuczne" koryto z Koprzywianką. Zmiany systemu rzeczno-żeglarskiego związane z przebiegiem rzeki Koprzywianki dokonane zostały w okresie międzywojennym. Życ Samborzecka z potokiem z Milczan uchodziły w sposób naturalny do starorzecza zwanego Wiselką (pod Sandomierzem). W 1919r. do starorzecza została skierowana również Gorzyczanka. W okresie międzywojennym utworzono sztuczne koryto dla Koprzywianki na odcinku od południowego krańca Wiselki do Koprzywnicy. Przed 1936r. do wykonanego odcinka inwestycji (poniżej Złotej) dołączono Polanówkę i potok z Milczan. W 1939r. do ukończonego wykopu skierowano Koprzywiankę i Gorzyczankę i nowym rowem Polanówkę. Źródła Gorzyczanki znajdują się we wsi Zakrzów k. Klimontowa na wysokości 249 m n.p.m. Z większych dopływów, które przyjmuje należy wymienić, takie jak: Postronna (7,1km), Za Groblą (16,2km), Dębiana (14,7km). Na terenie objętym LGD znajdują się 2 duże sztuczne zbiorniki retencyjne:

1. Zbiornik wodny Szymanowice Dolne k. Klimontowa na rzece Koprzywiance - rok powstania 2001. Powierzchnia zalewu wynosi ponad 50 ha, a jego pojemność 980 tys. m³ wody. Długość stopnia wodnego z mostem to 13 m, a jego wysokość to ok. 3,5 m. Głębokość wody w zbiorniku, maksymalna przy zaporze - 4,5 m, na dużej powierzchni wynosi - 1,8 m. Podczas budowy przełożono koryto Koprzywianki na długości ok. 2,2 km. Woda jest czysta (kl. III). Występują tu następujące gatunki ryb: karp, szczupak, okoń, karaś srebrzysty, lin, płoć, amur oraz jaź. Właścicielem jest Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach. Brak danych dotyczących daty zakończenia eksploatacji, jednak ze względu na niewielkie wymiary zbiornika nie występuje duże zagrożenie związane z zakończeniem eksploatacji.
2. Retencyjno - rekreacyjny zbiornik wodny „Danusia” na terenie gminy Koprzywnica przy rzece Koprzywiance. Ma on powierzchnię 17,8 ha, a pojemność ok. 305 tys. m³. Zbiornik zaklasyfikowany jest do III klasy czystości.

Na terenie objętym LSR, w dolinie rzek Wisły, Opatówki oraz Koprzywianki, znajduje się również kilkadziesiąt prywatnych niewielkich zbiorników wodnych użytkowanych jako stawy rybne. W obrębie doliny Wisły występuje zagrożenie powodziowe ze względu na słaby stan lub brak wałów przeciwpowodziowych. Mniejsze cieki również mogą wylewać. Ze względu na bardzo niską retencję powierzchniową związaną z niskim współczynnikiem

lesistości istnieje niebezpieczeństwo występowania gwałtownych i niebezpiecznych wezbrań. Rzeki okresowo niosą dużo materiału, co jest wynikiem intensywnej erozji spowodowanej splukiwaniem liniowym i rozproszonym.

Stan powietrza na terenie działania LGD jest zadawalający. Według prowadzonego monitoringu powietrza w województwie świętokrzyskim w 2005 r. wyniki klasyfikacji dla poszczególnych zanieczyszczeń (SO₂, NO₂, PM10, Pb, C₆H₆, CO, O₃) wg kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin dla powiatu sandomierskiego uzyskały klasę A. Ogólna klasa dla powiatu – A (poziomy stężenie nie przekraczają wartości dopuszczalnych).

Powyższa klasyfikacja dla tego obszaru (klasa A) oznacza, iż zakres działań na rzecz ochrony powietrza powinien być skierowany na utrzymanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie. Obszar obejmujący LSR ma niewielki udział w województwie świętokrzyskim w emisji gazów i pyłów do powietrza.

Rozkład emisji zanieczyszczeń na tym obszarze w odniesieniu do województwa świętokrzyskiego w latach 2004 – 2005 według danych GUS przedstawia się następująco:

	Rok	Pyły ogółem		Zanieczyszczenia gazowe									
				Dwutlenek siarki		Tlenki azotu		Tlenek węgla		Dwutlenek węgla		Pozostałe	
		Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%
Teren LGD	2004	214	3,6	100	0,3	657	3,3	173	0,8	32503	0,3	14	2,5
	2005	164	3,6	87	0,4	705	4,1	170	0,8	30544	0,3	14	2,4
Województwo	2004	5885	100	31374	100	19622	100	22514	100	10417280	100	568	100
Świętokrzyskie	2005	4495	100	22373	100	17337	100	20364	100	9087497	100	588	100

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska, który zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska /Dz. U. Nr 62 poz. 627 z późn. zm./ jest głównym źródłem informacji o poziomie hałasu w środowisku. Największą uciążliwość dla środowiska i dla ludzi stanowi na tym obszarze hałas komunikacyjny. W 2003 roku w ramach realizacji wojewódzkiego programu monitoringu Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Kielcach wykonała badania hałasu komunikacyjnego na wybranych odcinkach dróg krajowych w punktach pomiarowych leżących w odległości 1m od jezdni oraz na pierwszej linii zabudowy. W obrębie powiatu sandomierskiego pomiarami zostały objęte drogi krajowe nr 9 (Pęczów, Sulisławice, Łoniów), 77 (Kleczanów, Sandomierz), i 79 (Łukawa, Sandomierz, Koprzywnica). Bezpośrednio przy drodze najwyższy poziom hałasu powyżej wartości

progowej tj. 75 dB występuje tylko w miejscowości Sandomierz przy drodze krajowej Nr 77. Na badanych odcinkach na pierwszej linii zabudowy nie występują przekroczenia w odniesieniu do wartości progowych określonych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 roku w sprawie wartości progowych poziomów hałasu /Dz.U.Nr 8 poz. 81/. Skala zagrożeń strumieniem hałasu przemysłowego na obszarze LSR nie jest zbyt duża i należy podkreślić, iż ma charakter lokalny i krótkotrwały. Emitowany hałas przez istniejące na tym terenie zakłady przemysłowe nie stanowi znaczącej uciążliwości dla środowiska i ludzi.

Wody powierzchniowe podzielone zostały na 5 klas jakości. Rzeka Wisła badana na naszym odcinku w 2004 roku prowadziła wody zaliczane wg klasyfikacji ogólnej do IV i V klasy jakości. Wody charakteryzowały wysokie wartości wskaźników zasolenia: chlorków, substancji rozpuszczonych i przewodności elektrycznej właściwej, chlorofilu „a” – głównego wskaźnika eutrofizacji wód oraz wskaźników mikrobiologicznych: liczby bakterii grupy Coli, i liczby bakterii grypy Coli typu kałowego. Wody rzeki Koprzywianki w 2004 roku odpowiadały III klasie czystości, a rzeki Opatówki na przeważającym odcinku odpowiadały IV klasie czystości. Na niewielkim odcinku w powiecie opatowskim rzeka zaliczona została do V klasy czystości.

Jedyną stosowaną jak dotąd metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie powiatu jest składowanie. Na terenie powiatu funkcjonują następujące składowiska:

Lokalizacja	Zarządzający	Powierzchnia całkowita [ha]	Ilość nagromadzonych odpadów na koniec 2005 roku [Mg]	Zamierzenia
BUGAJ gm. Wilczyce	Zakład Gospodarki Komunalnej w Wilczycach	0,8	2 180	Składowisko nie eksploatowane od 2005 roku przeznaczone do zamknięcia
PIASECZNO gm. Łoniów	A.S.A. Tarnobrzeg Sp. z o.o. w Tarnobrzegu	6,80	21 819 883, 31	Składowisko przeznaczone do zamknięcia w 2009 roku
SŁUPCZA gm. Dwikozy	Zakład Gospodarki Komunalnej w Dwikozach	2,05	3 688,68	Składowisko przeznaczone do zamknięcia do 2010 roku.
SZYMANOWICE DOLNE gm. Klimontów	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Klimontowie	0,7	8 458,09	Składowisko przeznaczone do eksploatacji do 2027 roku

Składowiska odpadów są obiektami uciążliwymi dla środowiska. Ze względu na lokalizację, zły stan techniczny lub nieprawidłową eksploatację stanowią zagrożenie dla wód

podziemnych i powierzchniowych, nie wspominając już o zanieczyszczeniu powietrza i zagrożeniu epidemiologicznym.

Ilość odpadów składowanych na składowiskach w badanym okresie w stosunku do 2002 roku wykazuje tendencję spadkową. Jest to wynikiem stopniowego wzrostu segregacji odpadów i ich wykorzystania, ale również zagospodarowywania odpadów w sposób niewłaściwy (dzikie wysypiska, spalanie odpadów w domowych piecach c.o.).

Obiektem o najpoważniejszym wpływie na środowisko przyrodnicze jest kopalnia siarki koło Piaseczna. Zwałowisko pokopalniane jest częściowo zreakultuwowane w sposób leśny, ale jedynie w północnej jego części. Pozostała część wyrobiska to nieużytki antropogeniczne, z ulokowanym centralnie niewielkim jeziorem. Wokół wyrobiska wytworzony został lej depresyjny znaczących rozmiarów, sięgający od północy do wsi Ciszycza, od zachodu do wsi Jasienica, od południa do wsi Gągolin, a od wschodu lej depresyjny sięga aż za dolinę Wisły.

Na terenie objętym LSR o wartości przyrodniczej świadczą przede wszystkim występujące na tym terenie pokrywy lessowe wraz z wyerodowanymi wąwozami, wychodnie skał kambryjskich (łupki ilaste i kwarcyty) oraz murawy kserotermiczne występujące na południowych stokach, a także tereny podmokłe w obrębie dolin Koprzywianki i Gorzyczanki (zbiorniska łąkowe, szuwarowe, bagienne, torfowiskowe stanowiące ostoje rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych).

Na tym terenie znajdują się rezerваты i parki krajobrazowe:

- Góry Pieprzowe w Gminie Dwikozy o powierzchni 18,01 ha z 1979 roku, rezerwat częściowy. Ochronie podlegają fragmenty muraw i zarośli kserotermicznych oraz interesująca fauna owadów. Góry Pieprzowe znane są ze stanowisk dzikich róż, wisienek stepowych i kotewki (orzech wodny), ostnicy włosowatej (*Stipa capillata*) i wisienki karłowatej (*Cerasus fruticosa*).
- Rezerwat przyrody „Zielonka”, który jest rezerwatem leśnym położonym w Gminie Zawichost o powierzchni 21,09 ha z 1974 roku. Przedmiotem ochrony są fragmenty wielogatunkowego lasu liściastego o cechach zespołu naturalnego.
- Park Krajobrazowy Środkowej Wisły
- Jeleniowsko - Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Ochrona krajobrazu polega na eliminowaniu uciążliwych dla środowiska obiektów przemysłowych, inwestycji tworzących bariery ekologiczne, zachowaniu harmonijnych proporcji pomiędzy terenami zurbanizowanymi, obszarami leśnymi, wodami, użytkami zielonymi. Chodzi również

o nie wprowadzanie w krajobraz elementów naruszających jego naturalną strukturę. Preferowana jest natomiast gospodarka turystyczna oparta na walorach przyrodniczych.

- Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy „Dębina nad Zimną Wodą” (powołany 18 lutego 2002r), położony jest na skraju uroczyska w sąsiedztwie stawów rybnych w miejscowości Zawidza gminy Łoniów. Od południowego zachodu i południa graniczy ze stawami rybnymi i łąkami. Od północnego wschodu graniczy z drzewostanem sosnowym, a od północnego zachodu z drogą publiczną Osiek - Łoniów. ZPK rozciąga się na obszarze 2,31 ha. Ochroną konserwatorską objęte są tu 150-letnie dęby, pozostałe po dawnej puszczy sandomierskiej, osiągające 23 m wysokości. Znaczną część drzewostanu stanowią również 80-letnie olchy. Jako podszyt występują kruszyna, leszczyna i bez czarny. Na terenie zespołu występują gatunki chronione: wawrzynek wilczyko i kopytnik pospolity. Ponadto drzewostan jest miejscem zasiedlanym przez różnorodne gatunki ptaków i ssaków. Przez las przepływa struga o nazwie Zimna woda, od której zaczerpnięto nazwę obiektu.

Teren objęty LSR obfituje również w liczne Pomniki Przyrody oraz zespoły parkowe.

Gmina	Pomniki Przyrody	Formy ochrony przyrody
Dwikozy / Wilczyce	- wąwóz lessowy między miejscowościami Gałkowice - Ocina gm. Dwikozy i Kukawka gm. Wilczyce, - jesion wyniosły w Winiarach	Rezerwat stepowy "Góry Pieprzowe"
Klimontów	- aleja lipowa w Ossolinie, - aleja modrzewiowa w Julianowie, - lipy drobnolistne, - klon jesionolistny, - dąb szypułkowy, - wiązy szypułkowe, - buk pospolity, - sosna czarna, - topola biała, - klon pospolity.	Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej 467 ha, Jeleniewsko - Staszowskim OChK.
Koprzywnica	10 sztuk	Las Ochronny - Błonie 13,40 ha
Lipnik	- drzewa - zjawiska krasowe - flora stepowa: wiśnia karłowata, goryczka, trawa osytnicka	Brak
Łoniów	12 sztuk	Obszar Chronionego Krajobrazu
Obrazów	14 sztuk	Brak
Samborzec	3 sztuki	Brak
Wilczyce	20 sztuk (sosna czarna - szt. 3, klon pospolity, lipa drobnolistna - szt. 14 w parku podworskim, lipa drobnolistna - szt. 2 (Radoszki) wąwóz lessowy (Gałkowice - Ocina)	Brak
Zawichost	10 sztuk	Rezerwat Leśny Zielonka

2.4. Uwarunkowania historyczne.

Obszar objęty LSR wyróżnia się na tle całej Polski niezwykle bogatą i długą historią. Region ten był jednym z najwcześniej skolonizowanych miejsc na terenie dzisiejszej Polski ze względu na znakomite gleby oraz łagodny klimat. Świadczy o tym niezwykle liczne występowanie obiektów archeologicznych na tym terenie, począwszy od pojedynczych narzędzi kamiennych, na śladach osad kończąc. Wyraźne dowody obecności człowieka na tym terenie pochodzą z paleolitu sprzed ok. 8 000 lat p.n.e. - zajmowali się oni zbieractwem i łowiectwem, nie tworzyli stałych osad. Znaczący wzrost gęstości zaludnienia na terenie dzisiejszego LGD miał miejsce ok. 5 000 lat p.n.e., w neolicie, kiedy to rozpoczęła się na wynaleziono i wprowadzono na większą skalę rolnictwo oraz hodowlę, a ludzie zaczęli prowadzić bardziej osiadły tryb życia. W tym okresie również zaczęto wykonywać naczynia ceramiczne, od których często poszczególne kultury brały swoje nazwy (jak okres ceramiki wstęgowej rytej, kultura amfor kulistych, amfor lejkowatych czy dzwonowatych). Okresy metalurgiczne (brązu i żelaza) zaczęły się na tym obszarze ok. 700 lat p.n.e. W okresie ok. 1300 do 400 lat p.n.e. na tym terenie rozprzestrzeniała się kultura łużycka, a w ostatnich wiekach przed naszą erą kultura przeworska. Następnie na ten teren przywędrowały plemiona germańskie, a około V wieku n.e. również słowiańskie. Ślady bytności człowieka w okresie przedhistorycznym na terenie objętym LSR zostały ujawnione między innymi w Wilczycach - na kulminacji cypla lessowego, zlokalizowano w widłach Opatówki i jej dopływu odkryto paleolityczne obozowisko łowców nosorożca włochatego (ok. 16 000 lat p.n.e.); w Darominie odkryto neolityczne groby szkieletowe i ziemianki mieszkalne; w 1994 r. w czasie badań powierzchniowych przez archeologów odkryto w Wilczycach paleolityczne stanowisko archeologiczne z okresu kultury magdaleńskiej (16 tys. lat) - badania trwają nadal i prowadzone są przez Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk pod kierownictwem prof. dr hab. Romualda Schilda; w okolicach miejscowości Samoborzec i Złota odkryto osadę kultury ceramiki wstęgowej - rytej sprzed 5000 lat p.n.e., a koło miejscowości Złota ślady kultury złockiej; w Gorzyczanach (gmina Samborzec) odkryto również groby z okresu prehistorycznego: "Mogiła Kwacała" oraz "Kocot"; w okolicach Koprzywnicy odkryto liczne ślady bytności na tych ziemiach plemion słowiańskich (V wiek n.e).

Miejscowości znajdujące się na terenie LGD charakteryzują się bardzo długą historią. Pierwsze wzmianki historyczne o miejscowościach wchodzących w skład LGD pochodzą z XII wieku. Rozwój tego terenu bezpośrednio łączy się z historią Sandomierszczyzny jak

i z historią całej Polski. Obszary te były stosunkowo gęsto zaludnione już w XIII wieku. Wiele miejscowości powstało właśnie w tym okresie (np. parafia w Koprzywnicy została założona w 1277 roku). Dzięki doskonałym glebom, bliskości bardzo ważnego w tym czasie ośrodka jakim był Sandomierz oraz klasztorów (cysterski w Koprzywnicy z 1277, dominikański w Klimontowie oraz franciszkański w Zawichoście) obszar ten rozwijał się bardzo prężnie. Zakonnicy zakładali sady i ogrody, budowali kościoły, tworzyli parafie, kierowali bractwami. Przyczyniali się do rozwoju kultury regionalnej. Koprzywnica otrzymała prawa miejskie na prawie niemieckim już w 1268 roku, a Klimontów w 1604 roku. Obszary te były od XIII wieku najeżdżane przez Tatarów, Jadźwinów, Litwinów i Rusinów. Nie przyczyniło się to jednak do zatrzymania rozwoju tego obszaru. XV wiek był okresem rozkwitu tych terenów, rozwijało się tu rzemiosło, handel, a także oświata – na terenie Koprzywnicy działała bardzo dobra i znana szkoła przycysterska, której absolwenci często kontynuowali naukę na Uniwersytecie Jagiellońskim.

W XVII rozpoczął się powolny upadek tych obszarów, rozpoczęty potopem szwedzkim w 1655 roku. Po potopie przez te obszary przetoczyła się zaraza, a następnie obszar został włączony do Rosji. Katastrofą dla tego terenu okazało się być skasowanie w 1819 roku klasztoru cysterskiego w Koprzywnicy. W 1869 roku Koprzywnica i Klimontów zostały pozbawione praw miejskich, co wpłynęło na degradację pozycji również okolicznych miejscowości. W 1888 prawa miejskie zostały odebrane również Zawichostowi, który odzyskał je w 1926 roku.

I oraz II wojna światowa nie oszczędziła tych rejonów. W czasie II wojny światowej wiele osób zginęło w obozach koncentracyjnych (w tym przede wszystkim niegdyś liczna społeczność żydowska), inni zostali wywiezieni na roboty przymusowe do Niemiec. Jednocześnie jednak opór wobec działań hitlerowców był bardzo silny – działał tu znany oddział partyzancki „Jędrusie”. Po II wojnie światowej odbudowano i zmodernizowano ten obszar, jednakże nie odzyskał on swojego poprzedniego znaczenia. W 2001 roku Koprzywnica odzyskała prawa miejskie, starania Klimontowa ciągle trwają.

2.5. Uwarunkowania kulturowe.

Na terenie objętym LSR znajduje się wiele placówek kulturalnych i jednostek kultury:

Gmina	Nazwa placówki
Dwikozy	- Gminny Ośrodek Kultury - Gminna Biblioteka Publiczna w Dwikozach (filie w Słupczy, Mściowie, Gałkowice, Garbowie)

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

Klimontów	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury w Klimontowie - Gminna Biblioteka Publiczna w Klimontowie (filie w Goźlicach, Nawodzicach, Pokrzywianie) - Świetlice wiejskie: Adamczowice, Beradz, Konary, Byszów, Goźlice, Krobielice, Nasławice, Nawodzice, Węgrce, Nowa Wieś, Zakrzów
Koprzywnica	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Biblioteka Publiczna w Koprzywnicy (filia w Niedźwiczach) - Dom kultury
Lipnik	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury - Gminna Biblioteka Publiczna w Lipniku i we Włostowie - Centrum Kształcenia w Lipniku
Łoniów	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury w Łoniowie (filia w Chodkowie, Sulisławice, Świniary) - Gminna Biblioteka w Łoniowie (filie w Sulisławicach i Świniarach)
Obrazów	<ul style="list-style-type: none"> - Biblioteki Publiczne w Obrazowie, Kleczanowie, Świątniki
Samborzec	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Biblioteka Publiczna - Samborzecki Ośrodek Wspierania Aktywności "SOWA"
Wilczyce	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Biblioteka Publiczna w Wilczycach oraz dwa punkty biblioteczne
Zawichost	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury w Zawichoście - Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna

Zwyczaje, obyczaje, tradycje, imprezy kulturalne itp. na terenie LGD:

Dwikozy: Wojewódzkie Święto Pomidora (czerwiec/lipiec), Zawody Strażackie, Spartakiada (różne konkurencje) zimowa i letnia, Zielone Świątki, Dożynki z konkursem wieńców, Zawody piłki nożnej o puchar wójta, Turniej szachowy, Turniej brydżowy, Wiersz Brzechwy – MAGIK, jarmark rzemiosła ludowego z powrozami konopnymi i dzwonami z brzozy, „Puławiacy” marsze, co roku organizowane na trasie: Słupcza, Góry, Dwikozy, Sandomierz, COP, „Góry Pieprzowe”, „Panieńska Góra”, Kościół w Górach Wysokich, ruiny baszty w Nowych Kicharach.

Klimontów: Jarmark na św. Jacka (wrzesień), "Ofiaruj Dzieciom Wakacje" festyn rekreacyjno-sportowy, "Ferie na sportowo, kulturalnie, bezpiecznie i zdrowo", "Koncert zimowy", Spotkanie z filmami rekolekcyjnymi, Międzynarodowy Dzień Kobiet, Eliminacje wstępne Konkursu Piosenki "Wygraj Sukces", Klimontowska Majówka, Piknik rodzinny - organizowany z okazji "Dnia Dziecka", Nieobozowa Akcja Letnia, Brunonalia (festiwal oparty na osobie Brunona Jaśieńskiego), Obchody "Złotych godów", Koncert świąteczny, Wigilia dla samotnych, Powiatowy Turniej w piłce nożnej Gimnazjalistów, Międzyzakładowy Turniej piłki nożnej o Puchar Dziecka (udział biorą drużyny z 4 powiatów), Mistrzostwa Polski we władaniu cepem „Cepeliada”, Letni i zimowy turniej Gminny „BOCCJA”, obchody rocznicy bitwy pod Konaram, jarmarki wtorkowe, odpusty parafialne (Klimontów: 01.05 (św. Józefa), 16.08 (św. Jacka), 15.10 (św. Jadwigi), Goźlice: 26.07 (św. Anny), 16.08. (św. Rocha), Olbierzowice 10.08. (św. Wawrzyńca)).

Koprzywnica: Turniej Piłki Halowej, Bieg „Jędrusiów”, Halowy Turniej Piłki Siatkowej, „Bziuki” podczas Rezurekcji Wielkanocnych, odpusty: Św. Floriana, Walentego, Anny, potrawy regionalne to: kasza ze śliwkami, podplomyk.

Lipnik: Biesiada Świętojańska, Dożynki Gminne, Zawody Ochotniczych Straży Pożarnych, Rozgrywki Piłkarskie młodzieży niezrzeszonej w klubach o Puchar Wójta Gminy Lipnik.

Łoniów: Święto Plonów-Dożynki, Rodzinny Festyn Przeciwalkoholowy, Zawody Szkolne w piłce nożnej i siatkówce, Topienie Marzanny, Majówki, Zielone Świętki, Puszczenie wianków na Wiśle - Noc Świętojańska, Wyplatanie Wieńców Dożynkowych.

Obrazów: Święto Jabłkobrania (wrzesień), Majówka w Kleczanowie, Puchar Wójta Gminy.

Samborzec: Święto Kwitnącej Jabłoni (maj), Festiwal piosenki religijnej, Zawody sportowe (ping-pong, siatkówka, piłka nożna) dla szkół podstawowych i gimnazjów.

Wilczyce: Zawody sportowe (piłka nożna, tenis stołowy, konkurs szachowy, biegi przełajowe), Zawody strażackie także w kategorii drużyn młodzieżowych, Potrawy regionalne: „bidula”, „zawijaniec po wiejsku”, które zdobyły główną nagrodę „Srebrna chochla” na powiatowym konkursie „Nasze Sandomierskie Kulinaria Regionalne”.

Zawichost: Impreza Świętojańska w ostatnim tygodniu czerwca, splawianie wianków, Turniej tenisa stołowego o Puchar Burmistrza MiG, Halowe zawody piłki nożnej, Zawody wędkarskie, tradycje śpiewu ludowego, potrawy wigilijne, zabytkowa tłoczarnia oleju we wsi Wygoda (Krzysztof Konderak), wykorzystywana w czasie postów, kiedy nie można było spożywać tłuszczów roślinnych - z 4 kg rzepaku, słonecznika lub innej rośliny oleistej można zrobić 3 litry oleju, urządzenie jest całkowicie sprawne.

2.6. Ocena społeczno - gospodarcza obszaru objętego LSR.

Obszar LGD obejmuje 72 864 ha, który zamieszkuje 63 134 osób.

Tabela: Liczba ludności w poszczególnych gminach LGD oraz powierzchnia gmin – stan na 31.12.06 r.

Gmina	Powierzchnia km ² / ha	Liczba ludności		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
DWIKOZY	85 / 8458	9 176	4 473	4 703
KLIMONTÓW	99 / 9977	8 751	4 326	4 425
KOPRZYWNICA	69 / 6933	7 140	3 496	3 644
LIPNIK	81 / 8145	5 841	2 880	2 961
ŁONIÓW	87 / 8685	7 601	3 833	3 768
OBRAZÓW	72 / 7156	6 782	3 321	3 461
SAMBORZEC	85 / 8524	9 131	4 478	4 653
WILCZYCE	70 / 6956	4 004	2 031	1 973
ZAWICHOST	80 / 8030	4 708	2 304	2 404
Ogółem LGD:	728 / 72 864	63 134	31 142	31 992

Źródło: GUS – strona internetowa www.stat.gov.pl

Aktualna sytuacja na wsi charakteryzuje się wysokim przeludnieniem, brakiem lokalnego pozarolniczego rynku pracy, co jest przyczyną dużego bezrobocia. Według stanu na 31.12.2006 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sandomierzu zarejestrowanych jest 5467 osób bezrobotnych w tym 3647 osób mieszka na wsi, co stanowi 66,7%. W powiecie sandomierskim jest 10352 indywidualnych gospodarstw rolnych, w tym 7546 gospodarstw posiada powierzchnie do 5 ha UR, co stanowi 72,9%. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 4,58 ha. Najmniejsze obszarowo gospodarstwa są w gminie Sandomierz i wynoszą 1,8 ha, natomiast największe w gminie Zawichost 7,28 ha i Wilczyce 6,78 ha. Przytoczone dane statystyczne wskazują, że rolnictwo naszego powiatu charakteryzuje się ogromnym rozdrobnieniem. Użytki rolne zajmują 70,2% powierzchni powiatu, lasy i grunty leśne 6,7%. Grunty orne stanowią 58,6% użytków rolnych, sady 31,8%, trwałe użytki zielone 9,6%, warzywa 28,4% oraz jagodowe 2,1% w ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Obszar LGD to region o charakterze typowo rolniczym. Uprawa roli i sadownictwo pozostają nadal podstawową gałęzią gospodarki dla gmin wchodzących w skład LGD. Teren ten jest w niskim stopniu uprzemysłowiony. Do największych zakładów działających na tym terenie należą: Pilkington Polska Sp. z o.o w Sandomierzu, Pilkington Automotive Poland Sp. z o.o. w Sandomierzu, Zakłady Przemysłu Owocowo - Warzywnego S.A. „Dwikozy” w Dwikozach, Zakłady Przetwórcze Surowców Chemicznych i Mineralnych „Piotrowice” Sp. z o.o. w Piotrowicach w gminie Zawichost, Przedsiębiorstwo Robót Drogowych „Drokam-Piaseczno”, Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw „Sambor”.

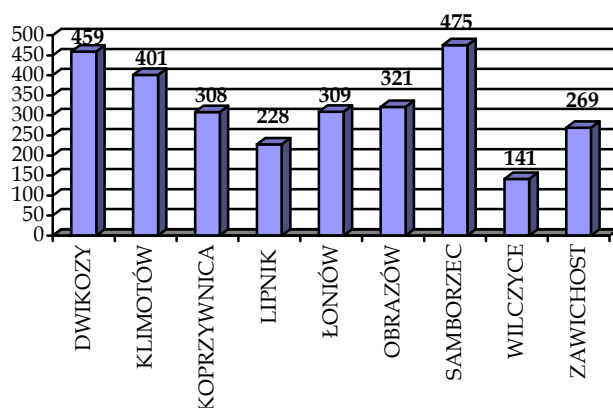
Na terenie objętym LSR zarejestrowanych było na dzień 31.12.2006 r. 2 911 podmiotów ogółem, w tym:

1. Sektor publiczny 144 podmioty

2. Sektor prywatny 2 767 podmiotów, w tym:

a. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2 311
b. spółki handlowe	60
c. spółdzielnie	21
d. stowarzyszenia i organizacje społeczne	15

Wykres: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON - stan na dzień 31.12.2006 r. w poszczególnych gminach LGD.

Do gmin z terenu LGD posiadających niski wskaźnik poziomu podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON należy przede wszystkim wymienić Gminę Wilczyce - 141 podmiotów, Gminę Lipnik - 228 podmiotów oraz Gminę Zawichost - 269 podmiotów.

Obszar LGD nie jest zagrożony bezrobociem strukturalnym na podstawie wykazu powiatów (gmin) zagrożonych wysokim bezrobociem strukturalnym, które stanowi załącznik do rozporządzenia rady ministrów z dnia 21 grudnia 1999 r. Ze względu na fakt, iż średnio około 90% ludności utrzymuje się z pracy w rolnictwie, występuje zjawisko tzw. bezrobocia ukrytego.

Tabela: Stan zatrudnienia i bezrobocie na terenie objętym LGD - stan na dzień 31.12.2006 r.

Gmina	Liczba pracujących			Liczba bezrobotnych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
DWIKOZY	628	300	328	636	315	321
KLIMONTÓW	517	194	323	760	399	361
KOPRZYWNICA	367	121	246	493	242	251
LIPNIK	214	90	124	593	334	259
ŁONIÓW	516	267	249	468	201	267
OBRAZÓW	225	71	154	425	228	197
SAMBORZEC	309	86	223	544	279	265
WILCZYCE	126	37	89	272	143	129
ZAWICHOST	397	215	182	335	173	162
OGÓŁEM (teren LGD):	3 299	1 381	1 918	4 526	2 314	2 212

Źródło: GUS - strona internetowa www.stat.gov.pl

Najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym; zasadniczym zawodowym; średnim ogólnokształcącym; policealnym i średnim zawodowym i wyższym.

Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie długotrwałym pozostawaniem w ewidencji bezrobotnych. Aż 63% bezrobotnych z wykształceniem wyższym zostaje wyłączona z ewidencji bezrobotnych w okresie do 12 m-cy od rejestracji, podczas gdy w grupie bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym jedynie 32% ogółu ma szansę na szybkie znalezienie zatrudnienia.

W 2006 r. do urzędu wpłynęło 1091 ofert pracy. Pracodawcy najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na: pracowników administracyjnych, robotników gospodarczych, sprzedawców, techników ekonomistów, wychowawców w placówkach oświatowych i kucharzy. Pojawiły się problemy z zagospodarowaniem wolnych miejsc pracy, które wynikają m.in. z powodu: niskich wynagrodzeń oferowanych przez pracodawców, braku gotowości do podjęcia pracy przez osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem oraz niedoborów kwalifikacyjnych bezrobotnych. Większość bezrobotnych stanowią osoby młode w wieku mobilnym 76,6% ogółu oraz długotrwale bezrobotne 58,8% ogółu. Duży udział wśród bezrobotnych stanowią osoby bez stażu pracy 40,5% ogółu oraz bez kwalifikacji zawodowych – 27,7% ogółu. Bezrobotni, którzy przed rejestracją pracowali stanowili 59,5% ogółu. Większość bezrobotnych poprzednio pracowała w zakładach sektora prywatnego (75,9%) należących do sekcji: handel i naprawy (24,3%), przetwórstwo przemysłowe (19,8%). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominujące zawody to: sprzedawca, ślusarz, krawiec, technik ekonomista, robotnik budowlany, technik mechanik, technik budownictwa, operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego, murarz, specjalista ds. administracji publicznej.

Zmniejszenie poziomu bezrobocia w ostatnich latach związane jest z ożywieniem gospodarczym kraju, zjawiskiem migracji zarobkowej, ale także w znacznym stopniu z działaniami aktywizacyjnymi na rzecz bezrobotnych realizowanymi na szeroką skalę przez tutejszy urząd w ramach SPORZL współfinansowanego z EFS. Dalsze działania na rzecz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy związane będą z realizacją PO KL ukierunkowanego na aktywizację bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Bardzo ważnym działaniem przeciwdziałającym bezrobociu jest PROW na lata 2007-2013. Działania: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej oraz Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw w znaczącym stopniu wpływają na wspieranie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej i samo zatrudnienia przede wszystkim na obszarach wiejskich. Populację bezrobotnych na terenie LGD charakteryzuje wysoki udział osób zamieszkałych na wsi – 66,7% ogółu, co jest zrozumiałe z uwagi na typowo rolniczy charakter powiatu.

2.7. Specyfika obszaru objętego LSR

Specyfiką terenu LGD jest krajobraz bardzo zróżnicowany i bardzo atrakcyjny widokowo. W części nadwiślańskiej dominują rozległe równiny z malowniczymi kępami drzew, małymi zagajnikami i nadrzeczными zaroślami. W części wyżynnej przeważają szerokie wzniesienia, we fragmentach porośnięte lasem. Ciekawym elementem pejzażu są pasma sadów, ciągnące się wzdłuż Wisły. Krajobraz wzbogacają ocalałe resztki parków podworskich, pojedyncze pomnikowe drzewa, liczne, przydrożne kapliczki i krzyże wpisane trwale w otoczenie. Teren LGD położony jest w południowo - wschodniej części Polski, geograficznie w obrębie Wyżyny Sandomierskiej, która stanowi przedłużenie Gór Świętokrzyskich. Grubość warstwy lessowej jest zróżnicowana, wynosi średnio od kilku do 20 i więcej metrów. Wytworzona równina lessowa była jednak krótkotrwała. W lessie, skale bardzo podatnej na rozmywanie przez wodę, wytworzyła się w holocenie gęsta sieć głębokich wąwozów lessowych urozmaicających powierzchnię wyżyny. Na terenie gminy występują dobre gleby: głównie czarnoziemny i brunatne, które umożliwiają prowadzenie intensywnej produkcji rolnej i sadowniczej. Przesądza to w zasadniczy sposób o specyfice obszaru objętego LSR jako obszaru rolniczego. Gospodarka tego terenu jest mocno uzależniona od sektora rolniczego a w niewielkim stopniu od innych sektorów gospodarki, ponieważ na terenie działania LGD w niewielkim stopniu występują duże zakłady pracy. Wiele młodych osób wyjeżdża z powodu braku zatrudnienia. Ta cecha charakterystyczna terenu LGD prowadzi do zmniejszenia ilości infrastruktury usługowej np. sklepów, warsztatów, szczególnie w mniejszych miejscowościach.

Teren LGD graniczy z 6 powiatami położonymi w granicach 3 województw:

- a) w województwie świętokrzyskim: z powiatem staszowskim i z powiatem opatowskim
- b) w województwie podkarpackim: z powiatem stalowowolskim, z Tarnobrzegiem i z powiatem tarnobrzeskim
- b) w województwie lubelskim: z powiatem kraśnickim.

Dużą zaletą Terenu LGD jest korzystna lokalizacja w układzie komunikacyjnym kraju. Stwarza ona dogodne połączenie z głównymi ośrodkami metropolitalnymi i centrami administracyjnymi (Warszawa, Kraków, Kielce, Lublin, Rzeszów).

Bardzo istotnym elementem specyfiki terenu LGD jest fakt, że elementem łączącym cały teren LGD i wyróżniającym go jest niezwykle atrakcyjność turystyczna terenu. Poniżej przedstawiamy wybrane elementy będące atrakcjami terenu LGD.

Gmina Dwikozy

- kaplica przydrożna w Dwikozach
- kościół parafialny oraz pozostałości parku, a także cmentarz parafialny rzymsko - katolicki (wpisany do rejestru zabytków) w Górach Wysokich
- cmentarzysko kurhanowe z VI-VII wieku w Winiarach
- osada wczesno - średniowieczna na cyplu Gór Pieprzowych

Gmina Klimontów

- barokowa kolegiata p.w. Św. Józefa wzniesiona na planie elipsy w latach 1643 - 1650, wg. projektu architekta Wawrzyńca Senesa
- Dworek infulatów z XVIII w. obecnie odnawiany
- Zespół klasztorny Dominikanów składający się z kościoła p.w. Św. Jacka z lat 1617 - 1620 i klasztoru z lat 1620 -1623
- Kościół z XIII w. w Goźlicach
- Pałac Ledóchowskich z pocz. XIX w. w Górkach Klimontowskich

Gmina Koprzywnica

- Pocysterski zespół kościelno - klasztorny p.w. Św. Floriana, kościół Matki Boskiej Różańcowej
- pozostałości parku podworskiego z XVIII wieku w Błoniu
- cmentarzysko z epoki żelaza w Błoniu
- dwór z końca XVIII wieku w Niedźwicach
- dawny kościół parafialny w Sulisławicach zbudowany z kamienia - połowa XIII wieku, przebudowany w 1600 roku, rozbudowany w 1 połowie XVIII wieku

Gmina Lipnik

- ruiny Pałacu rodziny Karskich we Włostowie
- zabytkowy Kościół parafialny pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela we Włostowie
- nogotycka kaplica grobowa rodu Karskich
- wieś Ublinek z pozostałościami zaboru arińskiego
- ruiny zamku rycerskiego we wsi Międzygórz
- nieczynny kamieniołom w Międzygórzu

Gmina Łoniów

- kościół p.w. Św. Mikołaja z XV w., rozbudowany w XVIII i XIX w.
- pałac Moszyńskich z lat 1880-85
- dawny kościół parafialny w Sulisławicach zbudowany z kamienia - połowa XIII wieku, przebudowany w 1600 roku, rozbudowany w 1 połowie XVIII wieku

- zespół kościoła parafialnego pw. NNMP w Sulisławicach wraz z dzwonnica, ogrodzeniem, cmentarzem

Gmina Obrazów

- Kościół p.w. św. Piotra i św. Pawła w Obrazowie
- Kościół w Kleczanowie.

Gmina Samborzec

- Kościół p.w. Św. Trójcy, w którym zachowały się ślady pierwotnego romańskiego kościoła z półkolistą absydą z poł. XII w.
- Gotycki kościół w Skotnikach wsparty na jednym filarze z XIV w., na ścianach znajdują się cenne freski z XIV-XV w.
- Obraz z XV w. „Święta Rodzina” w kościele w Chobrzeżanach

Gmina Zawichost

- Kościół p.w. Św. Jana i klasztor – obiekty pofranciszkańskie z II poł. XIII w. w Zawichoście
- Kościół p.w. Najświętszej Marii Panny w Zawichoście – barokowy z I poł. XVIII w., w partii fundamentalnej wątki budowli romańskiej z XI w.
- Kościół p.w. Św. Trójcy w Zawichoście z XV w.
- Kościół p.w. Wszystkich Świętych w Czyżowie – z II poł. XVIII w.
- Zespół pałacowo – parkowy w Czyżowie – dwór późnobarokowy z I poł. XVIII w.
- Zespół dworsko parkowy w Linowie z I poł. IX w.
- Murowana figura wytyczająca trakt handlowy z Krakowa na Litwę z XVII w. – Zawichost
- Obelisk granitowy z XIX w. oraz wieżyczka pomiaru wód na Wiśle wybudowana w 1922 r. w Zawichoście.

Specyfika terenu LGD to także ogromne walory przyrodnicze, które wpływają na jego atrakcyjność turystyczną. Wchodzi on w skład Wyżyny Kielecko – Sandomierskiej, rozciągającej się między Pilicą a Wisłą. Południowo – wschodnia część Wyżyny Sandomierskiej to obszar pokryty lessem. Obszar odwadniany jest przez dopływy Wisły Koprzywiankę i Opatówkę. W okolicach Sandomierza Wyżyna Sandomierska opada stromą krawędzią ku Wiśle. Ten północno-wschodni skłon wyżyny to tzw. Góry Pieprzowe (rezerwat przyrody) zbudowane ze skał kambryjskich, których odsłonięcia można obserwować na powierzchni (kwarcyty i łupki kambryjskie).

Na terenie LGD stykają się trzy odrębne obszary: Wyżyna Małopolska, Kotlina Sandomierska i Wyżyna Lubelska (krajobraz tych trzech krain geograficznych można obserwować z tarasu widokowego na Bramie Opatowskiej).

Na terenie LGD znajdują się liczne miejsca widokowe, m.in. na terenie Gór Pieprzowych, w okolicy Koprzywnicy - panorama zagłębia siarkowego i wiele innych miejsc widokowych na dolinę Wisły, starorzecza i piaszczyste łąchy, zarośla łąkowe, będące ostoją ptactwa wodnego, które odpowiednio zagospodarowane i włączone w szerszą ofertę turystyczną mogą stanowić ciekawy element zagospodarowania turystycznego.

Rozdział 3

Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR i wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.

Analiza SWOT jest jedną z technik wspomagających porządkowanie danych i informacji wykorzystywaną powszechnie w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości. Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenths – silne strony, weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse/możliwości, threats – zagrożenia. Analiza SWOT została wykorzystana jako element porządkowania danych wyjściowych, zbierania i podsumowania opinii lokalnych społeczności oraz jako narzędzie przydatne w zespołowej analizie i ocenie zjawisk, zdarzeń i problemów wspierające wybór najlepszych rozwiązań. Analiza obejmuje uwarunkowania charakterystyczne dla obszaru gmin Dwikozy, Lipnik, Łoniów, Klimontów, Koprzywnica, Obrazów, Samborzec, Wilczyce, Zawichost.

Silne i słabe strony zostały potraktowane jako cechy wewnętrzne obszaru LGD, zależne od niego, na które mamy wpływ i możliwość zmian. Szanse i zagrożenia opisują otoczenie zewnętrzne, na które nie mamy wpływu, ale które bezwzględnie mają związek z obecną sytuacją na tym terenie. Analizując szanse i możliwości staraliśmy się przewidzieć jakie wystąpią w przyszłości okoliczności zewnętrzne, które mogłyby zostać przez nas wykorzystane oraz zagrożenia, które mogłyby mieć wpływ na realizację LSR.

Silne strony

- znaczący potencjał produkcji rolnej oraz ogrodniczej
- dobre, żyzne gleby oraz sprzyjające uwarunkowania klimatyczne
- grunty rolne nie zanieczyszczone nawozami, pestycydami, metalami ciężkimi i innymi zanieczyszczeniami przemysłowymi
- znaczący w skali kraju poziom produkcji koncentratu jabłkowego
- dostępność terenów inwestycyjnych oraz nieruchomości
- dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych
- dostępność wykwalifikowanej kadry
- duża dbałość o czystość regionu i rozwój ekologii (np. Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki)
- prężnie działające placówki kulturalne, dbające o podtrzymanie tradycji lokalnych
- bogactwo i zróżnicowane zasoby środowiska przyrodniczego

- atrakcyjne turystycznie położenie, dogodnie dla rozwoju agroturystyki
- liczne i różnorodne zabytki historyczno-kulturowe
- doskonałe warunki do uprawiania turystyki aktywnej, szlaki turystyczne - w tym np. "Sandomierski Szlak Jabłkowy"
- bogate dziedzictwo kulturowe regionu prezentowane na różnych świętach lokalnych
- dosyć dobrze rozwinięta dziedzina rekreacji i sportu
- rozbudowana baza lokalowa na terenach poszczególnych gmin (remizy, świetlice, Domy Kultury)
- prężnie działające jednostki ochotniczych straży pożarnych
- dosyć dobry regionalny układ komunikacyjny
- wystarczająca ilość placówek opieki zdrowotnej

Słabe strony

- niekorzystna struktura gospodarki regionu
- brak inwestorów strategicznych oraz niskie nakłady inwestycyjne
- niska zdolność przedsiębiorstw do wdrażania nowych technologii
- brak regionalnej sieci powiązań pomiędzy gospodarką a nauką, sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości i zasobów ludzkich
- słaba kondycja ekonomiczna gospodarstw rolnych oraz brak grup producenckich
- trudności w zbyciu produktów rolnych, a co za tym idzie niska opłacalność ich produkcji
- brak dostatecznych działań w celu stworzenia charakterystycznych produktów regionalnych
- niedostateczny poziom dofinansowania jednostek kulturalnych
- niewystarczająca promocja i marketing regionalnych produktów turystycznych
- niewystarczająco rozwinięta baza turystyczno-noclegowa oraz brak pełnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej
- brak centrum informacji turystycznej oraz tablic informacyjnych
- niedostateczny poziom zagospodarowania obiektów oraz szlaków turystycznych - brak punktów gastronomicznych oraz małej infrastruktury turystycznej
- niewystarczający rozwój infrastruktury komunalnej na terenach gmin wiejskich
- silna migracja osób młodych i wykształconych oraz spadek przyrostu naturalnego
- "starzenie się" społeczeństwa
- nierówność szans kształcenia i zatrudnienia osób z terenów wiejskich
- dość spora ilość osób niewykształconych - zwłaszcza na najbardziej ubogich terenach wiejskich

- wysokie bezrobocie, dotykające przede wszystkim kobiety i młodzież
- niski poziom dochodów mieszkańców
- niska aktywność społeczna oraz niski poziom przedsiębiorczości
- słabe wyposażenie placówek opieki zdrowotnej w nowoczesny sprzęt medyczny
- słabe wyposażenie placówek kulturalno-oświatowych
- niezadowalający stan techniczny większości dróg
- brak ścieżek rowerowych oraz chodników dla pieszych
- brak energooszczędnych rozwiązań ciepłowniczych
- niedostateczne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii
- brak środków finansowych w wielu jednostkach samorządu terytorialnego na wkład własny do projektów unijnych

Szanse

- promocja innowacyjnych pomysłów na rozwój gospodarczy regionu
- wzrost nakładów inwestycyjnych, zarówno prywatnych, jak i publicznych
- dostępność zewnętrznych środków finansowania (np. z Unii Europejskiej i krajowych)
- rozwój sieci współpracy podmiotów branży rolniczej - tworzenie się grup producenckich, klastrów, partnerstw, itp.
- możliwość rozwoju przetwórstwa produktów rolno-ogrodniczych
- korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego
- stworzenie systemu dystrybucji lokalnych produktów ogrodniczych
- upowszechnianie technologii informatycznych
- tworzenie i wspieranie pozarolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich
- racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczo-turystycznych regionu
- możliwość wyznaczenia nowych szlaków turystycznych pieszych i rowerowych na terenie LGD
- możliwość napływu ludności miejskiej na wypoczynek, szczególnie weekendowy
- wzrost rangi turystyki w programach rządowych
- zmiana trendów w turystyce światowej, tzn. unikanie miejsc zatłoczonych a spędzanie czasu na terenach z bogatą kulturą, w bliskim kontakcie z przyrodą
- ciągły rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych w kluczowych obszarach sprzyjających rozwojowi regionalnemu
- wykreowanie atrakcyjnych produktów regionalnych
- polityka Rządu RP sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości

- poprawa infrastruktury komunikacyjnej (modernizacja dróg)
- podnoszenie poziomu wykształcenia
- powszechny dostęp do informacji
- kontakty handlowe z zagranicznymi firmami
- dążenie do zaprezentowania gospodarstw z jak najlepszej strony - promowanie estetyki najbliższego otoczenia

Zagrożenia

- osłabienie konkurencyjności inwestycyjnej regionu
- mało atrakcyjne obszary pod inwestycje
- powiększająca się ilość osób emigrujących poza granice regionu i kraju połączona ze "starzeniem się" społeczeństwa
- mały spadek poziomu bezrobocia
- obniżający się standard życia mieszkańców regionu
- niska dostępność do technologii informatycznych
- klęski żywiołowe na terenach rolniczych powodujące wysokie straty
- wysoki poziom konkurencji ze strony bardziej znanych regionów turystycznych, a w tym brak dostatecznej promocji regionu
- zanik tożsamości regionalnej
- brak stabilizacji cen w rolnictwie
- postępująca degradacja zabytków spowodowana brakiem funduszy na ich odnowę
- niedostateczna ilość ofert turystycznych dla grup zorganizowanych
- zubożenie społeczeństwa
- brak możliwości zatrudnienia dla młodzieży
- utrata rynku zbytu dla produktów rolno-ogrodniczych
- niedostateczna aktywność społeczeństwa w promowaniu regionu i uczestniczeniu w przedsięwzięciach kulturalnych
- niezadowalający stan infrastruktury komunikacyjnej wpływający na nieatrakcyjność regionu

Analiza słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń dla gmin obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju pozwala na wyciągnięcie odpowiednich wniosków, zwracając szczególną uwagę na czynniki najbardziej dominujące na obszarze Lokalnej Grupy Działania.

W sferze zagospodarowania przestrzennego widoczny jest ogromny potencjał obszaru gmin powiatu sandomierskiego oraz gminy Lipnik wynikający z posiadanego

dziedzictwa kulturowego, bogactwa i zróżnicowanych zasobów środowiska przyrodniczego oraz atrakcyjnego położenia turystycznego. Utrudnieniem dla zagospodarowania opisywanego obszaru jest brak strategicznych inwestorów i środków inwestycyjnych, dzięki którym dany obszar mógłby stać się znakomitym miejscem do wypoczynku i rekreacji. Zagrożeniem dla obszaru działania LGD w danym zakresie jest również osłabienie konkurencyjności inwestycyjnej regionu poprzez inne, niedalekie obszary z bardziej rozwijającą się infrastrukturą turystyczną oraz rekreacyjno-sportową. Ogromną szansą na zachęcenie turystów do odwiedzania pięknych zakątków ośmiu gmin powiatu sandomierskiego oraz gminy Lipnik, jak i inwestorów do inwestycji na obszarze LGD jest szeroko rozumiana promocja walorów regionu i ciągły rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjno-sportowej oraz komunalnej. Należy wspomnieć, że istotnym czynnikiem wpływającym z położenia regionu jest szansa na rozwój agroturystyki, jako dziedziny wypoczynku coraz bardziej popularnej i promowanej zarówno w Polsce, jak i w różnych zakątkach świata.

W sferze gospodarki można śmiało wysnuć wniosek, że sektor rolno-ogrodniczy jest dominującym sektorem terenu objętego Lokalną Strategią Rozwoju. Na danym obszarze istnieje znaczący potencjał produkcji rolnej i ogrodniczej, wynikający między innymi ze sprzyjających uwarunkowań glebowych oraz klimatycznych. Ogromnym utrudnieniem dla rozwoju gospodarczego regionu jest duże rozdrobnienie produkcji oraz brak innowacyjnych rozwiązań, wynikający z niskiej zdolności przedsiębiorstw oraz gospodarstw do wdrażania nowych technologii. Zagrożeniem wynikającym niejako ze słabego rozwoju gospodarczego może być utrata rynku zbytu dla produktów rolno-ogrodniczych, czemu zapobiec może wdrażanie innowacyjnych pomysłów oraz promocja produktów rolno-ogrodniczych na rynkach ogólnopolskich i zagranicznych. Oprócz wyżej wspomnianych istotnych dla rozwoju gospodarczego elementów, które stanowią szansę dla regionu, należy wspomnieć, że obszar LGD posiada ogromne możliwości dla rozwoju przetwórstwa produktów rolno-ogrodniczych oraz rozwoju rolnictwa ekologicznego. Ogromną perspektywą na rozwój gospodarczy może być dodatkowo tworzenie szans dla rozwoju pozarolniczych miejsc pracy i rozwój przedsiębiorstw.

W sferze społecznej regionu LGD, walorem jest dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych, dostępność wykwalifikowanej kadry oraz coraz większa dbałość o podtrzymanie tradycji. Niestety niedostateczny poziom dofinansowania placówek oświatowo-kulturalnych wpływa na jakość przekazywanej wiedzy zarówno w kształceniu ustawicznym jak i w przekazywaniu wartości kulturowych. Widoczna jest również

nierówność szans kształcenia i zatrudnienia dla osób z terenów wiejskich wynikająca przede wszystkim z braku środków finansowych, a co za tym idzie dość wysoka stopa bezrobocia. Niski poziom dochodów mieszkańców wpływa na odpływ ludności do większych miast lub poza granice kraju, co powoduje "starzenie się" społeczeństwa. Szansą na polepszenie warunków społecznych jest ciągle podnoszenie poziomu wykształcenia, umożliwienie dostępu do informacji, promowanie przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców LGD oraz wspieranie wszelkich inicjatyw służących polepszeniu jakości życia na danym obszarze. Bogate dziedzictwo kulturalne oraz polepszający się stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej, rozwijający się sektor gospodarczy powinny stworzyć nowe możliwości wpływające na zmianę na lepsze warunków życia mieszkańców oraz zmniejszenie stopy bezrobocia i liczby ludności emigrującej.

Rozdział 4

Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów.

Określenie celów to kolejny etap budowania LSR. Cele te pokazują w jaki sposób chcemy osiągnąć wizję rozwoju. Cele wskazują zmianę, jak ma nastąpić, ale nie określają działań, które mają do tego doprowadzić.

4.1. Cele ogólne LSR.

Lokalna Strategia Rozwoju opiera się na trzech celach ogólnych, które określają sposób realizacji wizji.

Cel ogólny 1

Poprawa jakości życia mieszkańców na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

Cel ogólny 2

Wspieranie inicjatyw ekologicznych podstawą do zachowania i poprawy stanu posiadanych zasobów.

Cel ogólny 3

Rozwój turystyki oraz aktywowanie dbałości o tradycje poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczo - krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego terenu.

4.2. Cele szczegółowe LSR.

Cele szczegółowe określają realizację celów ogólnych w krótszym horyzoncie czasowym. Cele szczegółowe zdefiniowane przez Stowarzyszenie LGD:

Cel szczegółowy 1.1.

Rozwój produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolniczego.

Cel szczegółowy 1.2.

Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

Cel szczegółowy 2.1.

Dbłość o środowisko - rozwój rolnictwa ekologicznego i alternatywnych źródeł energii.

Cel szczegółowy 3.1.

Promocja walorów turystycznych, historycznych, kulturowych i przyrodniczych.

Cel szczegółowy 3.2.

Rozwój usług turystycznych, sportu i rekreacji oraz poprawa stanu infrastruktury turystycznej.

Cel szczegółowy 3.3.

Dbanie o wielowiekowe tradycje oraz szerzenie aktywności lokalnej.

4.3. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach LSR.

Do realizacji celów szczegółowych przyczyniają się następujące przedsięwzięcia:

Przedsięwzięcie 1

Rozwój gospodarczy w oparciu o alternatywne dla rolnictwa formy działalności gospodarczej.

Przedsięwzięcie 2

Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD.

Przedsięwzięcie 3

Rozwój rolnictwa i sadownictwa.

Przedsięwzięcie 4

Upowszechnianie nowych technologii z zakresu rolnictwa ekologicznego.

Przedsięwzięcie 5

Upowszechnianie i rozwój odnawialnych źródeł energii.

Przedsięwzięcie 6

Rozwój infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjno – sportowej.

Przedsięwzięcie 7

Ochrona walorów historycznych, przestrzennych, kulturowych oraz szerzenie tradycji lokalnych.

Przedsięwzięcie 8

Rozwój agroturystyki i promocja produktu turystycznego.

Każde przedsięwzięcie jest otwarte dla wszystkich podmiotów z obszaru LGD, które mogą wpisać się ze swoimi pomysłami w ich realizację poprzez zgłaszanie projektów, zgodnie z działaniami zawartymi w PROW 2007 – 2013.

4.4. Preferowane rodzaje operacji do realizacji w ramach LSR.

- Wspieranie działań służących rozwojowi przetwórstwa rolnego.
- Tworzenie sieci partnerstw, grup producenckich lub klastrów.
- Promocja produktów rolnych na rynkach ogólnopolskich lub międzynarodowych.
- Upowszechnianie dostępu do najnowszych informacji w zakresie produkcji rolnej.
- Inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzania na rynek oraz podnoszenia jakości produktów rolnych i ogrodnictwa.
- Rozwój działalności w zakresie usług.
- Rozwój działalności w zakresie sprzedaży hurtowej i detalicznej.
- Rozwój działalności w zakresie rzemiosła lub rękodzielnictwa.
- Rozwój działalności w zakresie robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych.
- Rozwój usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem.
- Rozwój usług transportowych.
- Rozwój usług komunalnych.
- Rozwój przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych.
- Rozwój działalności w zakresie magazynowania lub przechowywania towarów.
- Rozwój działalności w zakresie wytwarzania produktów energetycznych z niekonwencjonalnych źródeł energii.
- Rozwój działalności w zakresie rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.
- Organizowanie szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym.
- Promocja i rozwój lokalnej aktywności, w tym promocja lokalnej twórczości kulturalnej i artystycznej, z wykorzystywaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego.
- Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, rekreacyjne i sportowe.
- Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury.
- Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej.
- Budowa, remont, przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych.
- Zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa regionu, w tym budynków, będących zabytkami lub miejsc pamięci.

- Odnawianie elewacji i dachów prywatnych budynków, ogrodzeń, oraz innych obiektów charakterystycznych dla budownictwa danego obszaru.
- Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.
- Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.
- Rozwój infrastruktury komunalnej oraz komunikacyjnej regionu.
- Zakup oprogramowania, urządzeń i sprzętu komputerowego (w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu) i ich udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej w celu podniesienia jakości życia ludności na obszarze działania LGD.
- Renowacja, zabezpieczanie i oznakowanie przydrożnych kapliczek, pomników przyrody oraz innych miejsc i budowli charakterystycznych dla danej miejscowości i istotnych dla realizacji LSR wraz z uporządkowaniem terenu wokół tych miejsc.
- Zakup strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla zespołów artystycznych, zespołów folklorystycznych oraz innych grup i zespołów kultywujących miejscowe tradycje i zwyczaje.
- Inwestycje służące utrzymaniu i kultywowaniu tradycyjnych zawodów i rzemiosła.
- Zakup wyposażenia świetlic wiejskich i ich remont.
- Promocja regionalnych produktów turystycznych charakterystycznych dla danego obszaru.
- Utworzenie i modernizacja elektronicznej bazy informacji turystycznej oraz stron WWW.
- Przygotowywanie oraz wydawanie folderów i innych publikacji informacyjnych.
- Oznaczanie obiektów ważnych lub charakterystycznych dla obszaru LGD.
- Budowa/odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras rowerowych.

4.5. Wskaźniki realizacji przedsięwzięć.

Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźnik produktu	Wskaźnik Rezultatu	Wskaźnik Oddziaływania
Rozwój gospodarczy w oparciu o alternatywne dla rolnictwa formy działalności gospodarczej	Minimum 10 operacji	Liczba nowopowstałych firm oraz dodatkowych miejsc pracy	Zwiększony udział firm tworzących alternatywne dla rolnictwa miejsca pracy wśród przedsiębiorstw ogółem
Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD	Minimum 20 operacji	Liczba odbytych szkoleń oraz warsztatów	Poprawa dostępności do kształcenia ustawicznego

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

Rozwój rolnictwa oraz sadownictwa	Minimum 10 operacji	Liczba doinwestowanych gospodarstw rolnych lub sadowniczych oraz nowopowstałych firm zagospodarowujących lokalne zasoby	Zwiększony udział gospodarstw rolnych o standardach ogólnoeuropejskich wśród gospodarstw rolnych ogółem
Upowszechnianie nowych technologii z zakresu rolnictwa ekologicznego	Minimum 10 operacji	Liczba inicjatyw w zakresie rolnictwa ekologicznego	Poprawa stanu środowiska naturalnego, zdrowotności mieszkańców regionu oraz konsumentów zewnętrznych
Upowszechnianie i rozwój odnawialnych źródeł energii	Minimum 5 operacji	Liczba inicjatyw w zakresie odnawialnych źródeł energii	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz zwiększony udział energii odnawialnej w zaopatrzenie energii ogółem
Rozwój infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjno-sportowej	Minimum 20 operacji	Liczba nowopowstałych lub odrestaurowanych obiektów turystycznych. Wyremontowane, wyposażone obiekty infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Nowa oferta usług rekreacyjnych dla mieszkańców. Odnowione przestrzenie publiczne, stanowiące ważne dla mieszkańców miejsca odpoczynku	Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów
Ochrona walorów historycznych, przestrzennych, kulturowych oraz szerzenie tradycji lokalnych	Minimum 10 operacji	Liczba inicjatyw wspierających ochronę walorów regionu oraz szerzących tradycje lokalne - np. tradycyjne zespoły ludowe, koła tradycyjnej produkcji regionalnej, itp.	Zwiększenie integralności i identyfikacji obszaru z jego mieszkańcami oraz polepszenie jego atrakcyjności turystycznej
Rozwój agroturystyki i promocja produktu turystycznego	Minimum 10 operacji	Liczba nowopowstałych lub poszerzających ofertę gospodarstw agroturystycznych oraz punktów promujących regionalne produkty turystyczne	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru

Misja LGD: „Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego LGD - instrumentem wspierania zrównoważonego rozwoju, poprawy jakości życia oraz wzrostu dobrobytu mieszkańców obszarów objętych Lokalną Strategią Rozwoju.”

Cel ogólny 1

Poprawa jakości życia mieszkańców na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych

Cel szczegółowy 1.1: Rozwój produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolniczego

Cel szczegółowy 1.2: Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Przedsięwzięcie: Rozwój gospodarczy w oparciu o alternatywne dla rolnictwa formy działalności gospodarczej

Przedsięwzięcie: Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD

Przedsięwzięcie: Rozwój rolnictwa i sadownictwa

Cel ogólny 2

Wspieranie inicjatyw ekologicznych podstawą do zachowania i poprawy stanu posiadanych zasobów

Cel szczegółowy 2.1: Dbalność o środowisko - rozwój rolnictwa ekologicznego i alternatywnych źródeł energii

Przedsięwzięcie: Upowszechnianie nowych technologii z zakresu rolnictwa ekologicznego

Przedsięwzięcie: Upowszechnianie i rozwój odnawialnych źródeł energii

Cel ogólny 3

Rozwój turystyki oraz aktywowanie dbałości o tradycje poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego terenu

Cel szczegółowy 3.1: Promocja walorów turystycznych, historycznych, kulturowych i przyrodniczych

Cel szczegółowy 3.2: Rozwój usług turystycznych, sportu i rekreacji oraz poprawa stanu infrastruktury turystycznej

Cel szczegółowy 3.3: Dbanie o wielowiekowe tradycje oraz szerzenie aktywności lokalnej

Przedsięwzięcie: Rozwój infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjno-sportowej

Przedsięwzięcie: Ochrona walorów historycznych, przestrzennych, kulturowych oraz szerzenie tradycji lokalnych

Przedsięwzięcie: Rozwój agroturystyki i promocja produktu turystycznego

Rozdział 5

Określenie misji Stowarzyszenia LGD oraz wizji rozwoju obszaru LSR.

Misja i wizja należą do kluczowych elementów strategii. Wyznaczenie wizji rozwoju to określenie pożądanego stanu docelowego dla obszaru objętego LSR w perspektywie kilku lub nawet kilkunastu lat. Wizja zawiera też uwarunkowania, które służą do wyboru i formułowania realnych priorytetów strategicznych.

Natomiast deklaracja misji powinna nawiązywać do fundamentalnych wartości i założeń danej organizacji, stanowić jej swoiste credo, myśl przewodnią, wyrażającą filozofię jej funkcjonowania i wyjaśniającą sens jej istnienia i działania.

Wizja rozwoju obszaru objętego LSR.

„Sandomierskie - kraina tradycyjnej oraz ekologicznej produkcji ogrodniczej, wielowiekowej tradycji kulturalnej, rozwiniętej turystyki i agroturystyki, zamożnych i przedsiębiorczych mieszkańców, innowacyjnych przedsięwzięć i technologii zrealizowanych w oparciu o wewnętrzne zasoby.”

Misja Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania.

„Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego LGD - instrumentem wspierania zrównoważonego rozwoju, poprawy jakości życia oraz wzrostu dobrobytu mieszkańców obszarów objętych Lokalną Strategią Rozwoju.”

Rozdział 6

Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR.

Teren działania LGD jest spójny pod względem geograficznym, środowiskowym, gospodarczym i społecznym. Objęcie terenu LGD wspólna Strategią, przyczyni się do lokalnego rozwoju, większej integracji wewnętrznej mieszkańców LGD oraz uświadamiania lokalnej tożsamości.

Obszar objęty LGD położony jest na obszarze Wyżyny Małopolskiej, w pobliżu doliny Wisły na obszarach lessowych. Tereny te charakteryzują się bardzo zbliżonym klimatem, budową geologiczną oraz rzeźbą oraz charakterem pokrycia terenu. Jest to w całości obszar rolniczy o bardzo wysokiej przydatności gleb. Charakteryzuje się małym udziałem lasów.

Obszar LGD charakteryzuje się bardzo wysokim udziałem produkcji rolniczej w ogólnych dochodach ludności. Szczególnie duże znaczenie ma tutaj sadownictwo i warzywnictwo. Produkcja zwierzęca ma zdecydowanie mniejsze znaczenie. Brak jest na terenie objętym LGD bardzo dużych przedsiębiorstw.

Obszar objęty LGD charakteryzuje się spójnością społeczno-kulturalną ze względu na długą wspólną historię. Szczególny wpływ mają tu bardzo zbliżone warunki środowiska wymuszające podobne sposoby gospodarowania.

Na obszarze objętym działaniem LGD (który wynosi 728 km²) mieszka 63 134 osoby, z czego większość bo aż 58 783 osoby to ludność wiejska, podczas gdy osób mieszkających w mieście jest jedynie 4 351, w obu grupach kobiet jest więcej niż mężczyzn. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 87 osoby na km² i jest niższy od średniej dla Polski wynoszącej ok. 130 osób na km².

Ludność na obszarze objętym LGD charakteryzuje się tendencją do starzenia się społeczeństwa, wywołane jest to migracją młodych ludzi oraz obniżeniem przyrostu naturalnego. Silne na tym obszarze są związki oparte na rodzinie a także na wspólnocie lokalnej, chociaż nie zawsze znajduje to swój wyraz w działaniu.

6.1. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.

Zintegrowane podejście do planowanych w ramach realizacji LSR przedsięwzięć dotyczyć będzie równego zaangażowania podmiotów uczestniczących w realizację strategii oraz pełne wykorzystanie wszystkich lokalnych zasobów przyrodniczych, kulturowych, historycznych.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji przez Stowarzyszenie LGD na terenie gmin: Dwikozy, Zawichost, Obrazów, Klimontów, Lipnik, Łoniów, Koprzywnica, Samborzec, Wilczyce są w pełni zintegrowane. Poszczególne przedsięwzięcia są spójne, wzajemnie się uzupełniają, tworzą logiczne związki, wzajemnie na siebie oddziałują stymulując w ten sposób realizację zakładanych w LSR celów. W realizacji planowanych w Strategii operacji i przedsięwzięć będą uczestniczyły podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego działające na terenie realizacji LSR. Członkostwo podmiotów w Stowarzyszeniu LGD odbywa się na zasadzie dobrowolności i równości w celu rozwiązywania problemów lokalnych społeczności, poprzez:

- Równe zaangażowanie podmiotów wszystkich sektorów.
- Wytworzenie ścisłych związków pomiędzy wszystkimi sektorami.
- Uwzględnianie opinii przedstawicieli wszystkich sektorów z uwzględnieniem jak największej liczby mieszkańców obszaru (konsultacje społeczne).
- Wspólne planowanie działań w dłuższej perspektywie czasowej.
- Wspólne koordynowanie rozwój obszaru.
- Wspólne stymulowanie zrównoważonego rozwój całego obszaru objętego Strategią poprzez podejmowanie logicznych, oddziałujących na siebie wzajemnie przedsięwzięć.

Główny cel LSR możliwe są do realizacji tylko poprzez współdziałanie i wzajemne rozumienie się podmiotów z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego.

Zintegrowany charakter działań polega na tym, że wszystkie działania podejmowane w jednym czasie, mają ze sobą ścisły związek i wzajemnie się uzupełniają. Integracja podmiotów oraz przedsięwzięć do realizacji celów LSR, pomyślane jest jako źródło dialogu stanowiącego podstawę podejmowania korzystnych procesów decyzyjnych, będących podstawą jej realizacji.

6.2. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.

Wszystkie przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach LSR mają charakter innowacyjny poprzez nowatorskie podejście do realizacji pomysłów i rozwiązań na terenie kilku gmin LGD. Przejawem innowacyjności procesu decyzyjnego dotyczącego przedsięwzięć planowanych do realizacji przez Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalną Grupę Działania po raz pierwszy na tak dużą skalę jest możliwość wpływu mieszkańców i organizacji społecznych na działania jakie będą realizowane na ich terenie. Podmioty publiczne zaangażowane w procesy realizacji przedsięwzięć LSR, czyli gminy: Dwikozy, Zawichost, Obrazów, Klimontów, Lipnik, Łoniów, Koprzywnica, Samborzec, Wilczyce mają możliwości bezpośredniego rozwiązywania najpilniejszych potrzeb mieszkańców. Podejmowanie procesów decyzyjnych przez wspólne gremium przedstawicieli trzech sektorów, daje możliwości dyskusji, porównań oraz wychwycenia najlepszych wzorców z poszczególnych gmin. Sprawdzone działania mogą być skutecznie wdrażane na terenie innych gmin oraz na całym terenie objętym LSR. Wspólne gremium uzupełnione o ekspertów decyduje o możliwościach zastosowania na całym terenie realizacji LSR rozwiązań, sprawdzonych w innych krajach Unii Europejskiej lub innych regionach kraju, gdzie z powodzeniem wykorzystuje się lokalne zasoby stymulując wzrost jakości życia mieszkańców. Poszczególne przedsięwzięcia mające innowacyjny charakter, wzajemnie się uzupełniają, tworzą logiczne związki, wzajemnie na siebie oddziałują stymulując w ten sposób realizację zakładanych w LSR celów. Przejawem innowacyjnego podejścia do planowanych w LSR przedsięwzięć, jest sposób wykorzystania lokalnych zasobów historycznych, kulturowych, przyrodniczych, dywersyfikacja możliwości dodatkowego zarobkowania poprzez rozwój nowych rodzajów usług, które dotychczas nie były popularne, a z powodzeniem wykorzystywane są gdzie indziej, w szczególności w krajach Unii Europejskiej. Innowacyjność będzie polegała na transferze i adaptacji sprawdzonych rozwiązań wykorzystania walorów lokalnych, do podnoszenia jakości życia mieszkańców obszaru, na którym będzie realizowana LSR.

Doświadczenia wielu krajów Unii Europejskiej pokazują, że inwestycje w pełne wykorzystanie lokalnych zasobów historycznych, kulturowych przyrodniczych, przeciwdziałają zanikaniu lokalnych tradycji, kultury, przeciwdziałają dewastacji środowiska naturalnego jednocześnie daje możliwość mieszkańcom uzyskiwania dodatkowego

dochodu, podnosząc w ten sposób nie tylko dochody, ale także świadomość mieszkańców o potrzebie kultywowania starych tradycji, kultury i dbania o środowisko naturalne.

Tworzenie LSR odbywa się przy udziale przedstawicieli podmiotów: publicznego, społecznego i prywatnego. W trakcie jej opracowywania wykorzystano opinie społeczeństwa uzyskane przez przeprowadzone ankiety, dając w ten sposób możliwość bezpośredniego wpływu przede wszystkim mieszkańcom oraz organizacjom społecznym, na to, jakie cele mają być realizowane. Drugiej strony takie rozwiązanie uczula przedstawicieli sektora publicznego – samorządy na potrzeby mieszkańców. Jest to innowacyjne podejście do opracowywania tego typu dokumentów. Proces zaangażowania lokalnych społeczności powoduje, że każdy ma wpływ na ostateczny kształt LSR oraz może w pewnym stopniu decydować o przyszłości regionu. Innowacyjność polega na nowym charakterze przedsięwzięć i nowych funkcjach obszaru na którym będzie realizowana Strategia. Umocnienie i upowszechnienie nowych możliwości pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodów w znaczący sposób wpłynie na wzrost jakości życia mieszkańców. Kreowanie wśród mieszkańców obszarów wiejskich, organizacji i instytucji publicznych, społecznych korzyści płynących z rozwoju regionu, między innymi pod kątem turystyki, spowoduje podejmowanie przede wszystkim dodatkowej działalności agroturystycznej, podejmowanie działalności rzemieślniczej w zakresie wytwarzania pamiątek, upominków, rękodzieł ludowych, podejmowanie zatrudnienia jako przewodnik (głównie rolnicy i domownicy). Z kolei podmioty prowadzące działalność gospodarczą mogą podjąć lub rozwijać działalność hotelarską, gastronomiczną itp.. Większą niż dotychczas rolę zaczną odgrywać zespoły artystyczne, taneczne, teatralne, bractwa rycerskie, organizacje kultywujące wartości związane z historią, kulturą, tradycjami regionu, kulinariami oraz tradycyjnymi zawodami.

Rozdział 7

Procedury związane z wyborem operacji przez Stowarzyszenie LGD.

Wybór operacji zgodnie z art. 62 ust.4 rozporządzenia nr 1698/2005 należy do wyłącznej właściwości Rady. Rada działa w oparciu o Statut Stowarzyszenia LGD oraz Regulamin Rady. Obowiązuje także procedura wyboru operacji oraz procedura wyłączenia z głosowania członka Rady, co do którego zachodzi podejrzenie konfliktu interesów.

Zgodnie z założeniami odnośnie wdrażania LSR Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania ma możliwość ogłaszania konkursów na projekty w ramach PROW na lata 2007 – 2013 działania 3.1. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, 3.2. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, 3.4. Odnowa i rozwój wsi oraz Małe Granty.

Określa się następujące procedury wyboru operacji przez Stowarzyszenie LGD w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:

1. Procedura oceny zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju.

Procedura oceny zgodności projektu z LSR polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSR. Ocena zgodności z LSR jest dokonywana indywidualnie przez członków Rady (na podstawie instrukcji) poprzez wypełnienie imiennej karty oceny zgodności projektu z LSR. Uznanie operacji za zgodną z LSR skutkuje przekazaniem operacji do dalszej oceny wg lokalnych kryteriów wyboru. Operacja, która nie zostanie uznana za zgodną z LSR nie podlega dalszej ocenie. Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR, jeżeli będzie zgodna z co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.

2. Procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami LGD.

Procedura oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSR na podstawie specyficznych dla LGD, lokalnych kryteriów wyboru. Jej zasadniczym celem jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia LSR.

Ze względu na różne cele i charakter poszczególnych działań stosowane będą różne zestawy lokalnych kryteriów wyboru.

3. Procedura odwołania od rozstrzygnięć Rady.

Odwołanie, w przypadku niniejszej procedury, oznacza odwołanie od podjętej przez Radę decyzji lub zakwestionowanie przez wnioskodawcę rozstrzygnięć podjętych w trakcie rozpatrywania wniosku. Wniesienie odwołania przez jednego wnioskodawcę nie wstrzymuje procedury rozpatrywania pozostałych wniosków.

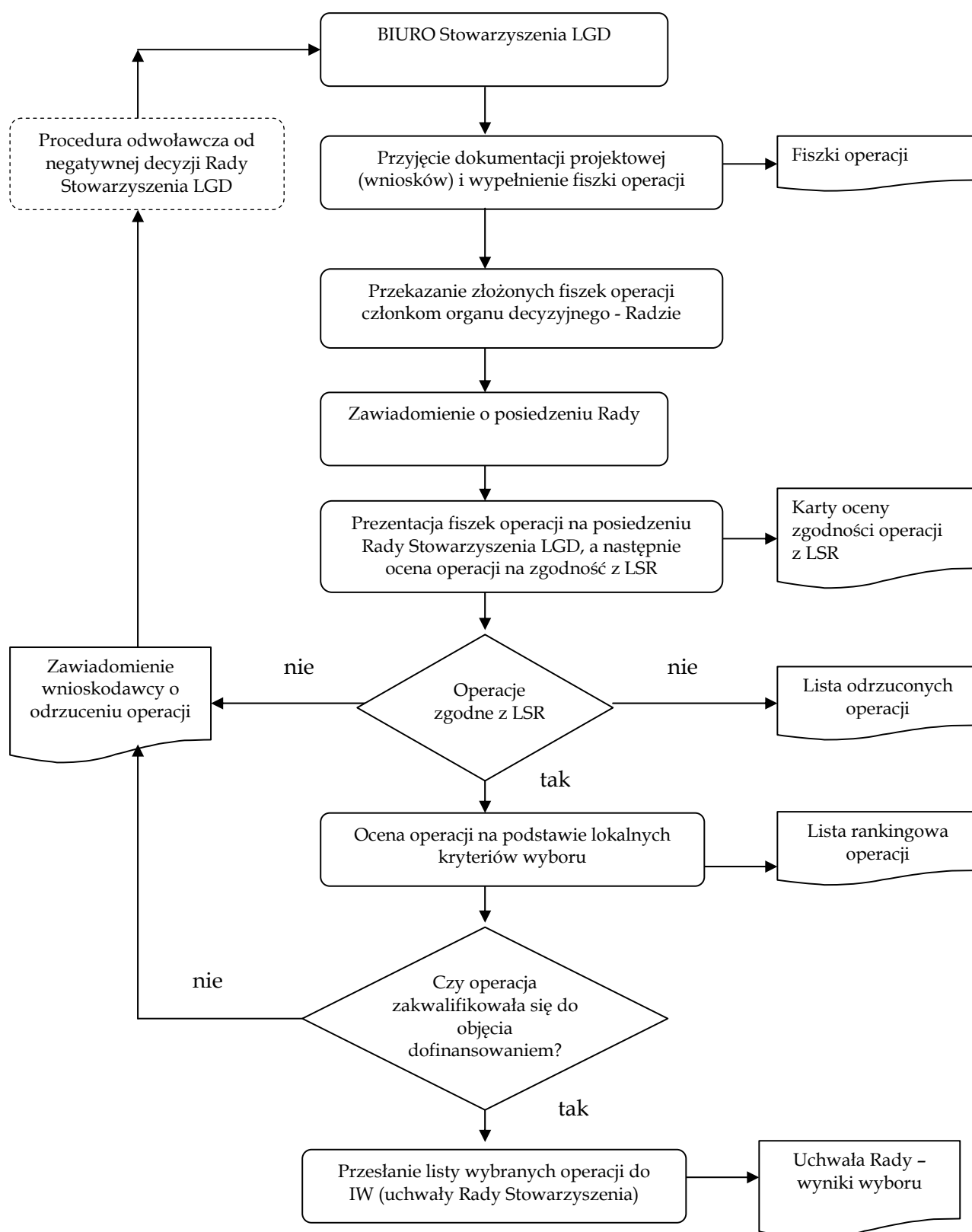
4. Procedury zmiany kryteriów oceny zgodności operacji z LSR i lokalnymi kryteriami wyboru.

Procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru jest uregulowana w regulaminie Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania.

Opracowane zostały również lokalne kryteria wyboru operacji dla poszczególnych działań objętych wdrażaniem LSR. Wszystkie dokumenty (procedury, kryteria) zostały zatwierdzone przez Zarząd Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalną Grupę Działania na posiedzeniu w dniu 17.12.2008 r.

Szczegółowe opisy procedur i kryteriów wyboru stanowią załączniki do LSR.

Schemat: Ogólna procedura wyboru operacji.

Źródło: Opracowanie własne

Kryteria wyboru projektów wynikające z PROW na lata 2007 – 2013.

Kryteria wyboru projektów w zakresie działania osi 3 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” Objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r. oraz Rozporządzenie zmieniające ww. z dnia 6 maja 2008 r..

Celem działania jest różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich. Refundacji podlegają koszty kwalifikowane w wysokości poniesionej przez beneficjenta, nie więcej jednak niż 50% kosztów kwalifikowalnych. Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi maksymalnie 100 tys. zł na jednego beneficjenta. O pomoc może ubiegać się osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

Kryteria wyboru projektów w zakresie działania osi 3 „Tworzenie i rozwój Mikroprzedsiębiorstw” określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój Mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r..

Celem działania jest wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji – wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich. Pomoc jest przyznawana w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych tj. 50 % kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta.

Kryteria wyboru projektów w zakresie działania osi 3 „Odnowa i rozwój wsi” określone są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r..

Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowania

obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społecznej wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich. Refundacji podlegają koszty kwalifikowalne poniesione przez beneficjenta, w wysokości nieprzekraczającej 75 % tych kosztów, z tym że dla jednej miejscowości – nie więcej niż 500 000,00 zł w okresie realizacji programu. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż 25 000,00 zł.

Kryteria wyboru projektów w zakresie działania „Małe projekty” określone są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r.

O pomoc na operacje zawarte w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwane dalej „małymi projektami”, może ubiegać się osoba fizyczna zameldowana na pobyt stały na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju, lub wykonuje działalność gospodarczą na tym obszarze i osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną, która posiada siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzi działalność na tym obszarze, oraz fundacje i stowarzyszenia, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.

Rozdział 8

Budżet LSR dla każdego roku jej realizacji.

Budżet jest to zestawienie planowanych na dany okres dochodów i wydatków. Stanowi podstawę finansowego planowania przedsięwzięć oraz dostarcza najważniejszych informacji potrzebnych do kontroli prowadzonej działalności.

Celem sporządzania budżetu jest racjonalizacja wydatków. Zasada racjonalnego gospodarowania, to sposób postępowania, który - z uwzględnieniem wytyczonych celów - dąży do uzyskania maksymalnych efektów, przy określonych, założonych nakładach. Warunkami racjonalności gospodarowania środkami są: umiejętność określenia i uporządkowania wydatków według ważności celów, które mają być zrealizowane, posiadanie wiedzy na temat sposobów ich realizacji oraz znajomość i uwzględnianie zewnętrznych i wewnętrznych warunków ograniczających działania.

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania posiada budżet do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, który określony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 roku *w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*. Stowarzyszenie LGD spełnia warunki, o których mowa w § 2 *Rozporządzenia*, a to m.in.:

- wszystkie gminy, których obszar objęty jest LSR są członkami LGD i nie są członkami innych LGD, które ubiegają się o wybór LSR;
- członkami są podmioty z sektora publicznego, sektora społecznego i sektora gospodarczego;
- obszar objęty LSR jest przestrzennie spójny i obejmuje gminy wiejskie oraz dwie gminy wiejsko - miejskie, gdzie miasto nie przekracza 20 tysięcy mieszkańców;
- liczba ludności obszaru mieści się w przedziale od 10 do 100 tys. i wynosi 63 134 mieszkańców.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

Wielkość budżetu Stowarzyszenia LGD wynika z iloczynu mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze objętym LSR według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. (tj. 63 134 osoby) i kwoty 148,00 zł i wynosi: 9 343 832,00 zł do roku 2015 w podziale na następujące działania:

Nazwa działania	Liczba mieszkańców obszaru LGD	Kwota	Wartość w budżecie
Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	63 134 osoby	116,00 zł	7 323 544,00 zł
Wdrażanie projektów współpracy		3,00 zł	189 402,00 zł
Funkcjonowanie LGD		29,00 zł	1 830 866,00 zł
Razem:		148,00 zł	9 343 832,00 zł

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania planuje podział środków w kolejnych latach funkcjonowania w podziale na poszczególne komponenty w następujący sposób:

Lata realizacji LSR	Wdrażanie LSR 4.13	Projekty współpracy 4.21	Funkcjonowanie LGD 4.31	Razem Oś 4
2008-2009	2 929 417,60	31 567,00	250 000,00	3 210 984,40
2010	1 200 000,00	31 567,00	330 886,00	1 562 453,00
2011	1 732 354,40	75 760,80	290 000,00	2 143 115,20
2012	1 132 354,40	50 507,20	280 000,00	1 462 861,60
2013	329 417,60	-	275 000,00	604 417,60
2014	-	-	260 000,00	260 000,00
2015	-	-	100 000,00	100 000,00
2008-2015	7 323 544,00	189 402,00	1 830 886,00	9 343 832,00

Wypełniając zapis § 2, pkt. 5 a Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi *w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*, Stowarzyszenie LGD przygotowała plan budżetu w podziale na poszczególne działania:

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

Lata realizacji LSR	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Łącznie
2008-2009	-	-	2 929 417,60	-	2 929 417,60
2010	-	-	-	1 200 000,00	1 200 000,00
2011	732 354,40	-	-	1 000 000,00	1 732 354,40
2012	-	732 354,40	-	400 000,00	1 132 354,40
2013	-	-	-	329 417,60	329 417,60
2014	-	-	-	-	-
2015	-	-	-	-	-
2008-2015	732 354,40	732 354,40	2 929 417,60	2 929 417,60	7 323 544,00
Udział %	10%	10%	40%	40%	100%

Zgodnie z powyższym podziałem warunek przeznaczenia minimum 10% budżetu „Wdrażania lokalnych strategii rozwoju” na każdy z powyższych komponentów został spełniony.

Koszty bieżące (administracyjne) funkcjonowania Stowarzyszenie LGD wyniosą 1 400 000,00 zł w ciągu 7 lat, co stanowi 14,98% kwoty realizacji LSR (9 343 832,00 zł).

Poniższa tabela przedstawia podział tych kosztów w kolejnych latach funkcjonowania LGD:

Lata realizacji LSR	Funkcjonowanie LGD tj. koszty bieżące (administracyjne) objęte limitem do 15%	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Łącznie
2008-2009	200 000,00	50 000,00	250 000,00
2010	250 000,00	80 886,00	330 886,00
2011	250 000,00	85 000,00	290 000,00
2012	200 000,00	80 000,00	280 000,00
2013	200 000,00	75 000,00	275 000,00
2014	200 000,00	60 000,00	260 000,00
2015	100 000,00	-	100 000,00
2008-2015	1 400 000,00	430 886,00	1 830 886,00

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania

Tabela: Budżet LSR na lata 2009 – 2015

ROK	Koszty	Działania Osi 4 Leader										Razem oś 4				
		4.1/413 Wdrażanie LSR					4.21 Wdrażanie projektów współpracy					4.31 Funkcjonowanie LGD		Razem 4.31		
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzed.	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1./413	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 4.21	Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja					
2008 - 2009	Całkowite	-	-	3915000	-	3915000	31567	-	-	31567	-	-	200000	5000	250000	4196567
	Kwalifikowalne	-	-	3915000	-	3915000	31567	-	-	31567	-	-	200000	5000	250000	4196567
	Do refundacji	-	-	2929417,60	-	2929417,60	31567	-	-	31567	-	-	200000	5000	250000	3210984,60
	Całkowite	-	-	1750000	-	1750000	31567	-	-	31567	-	-	250000	80886	330886	2112453
2010	Kwalifikowalne	-	-	1750000	-	1750000	31567	-	-	31567	-	-	250000	80886	330886	2112453
	Do refundacji	-	-	1200000	-	1200000	31567	-	-	31567	-	-	250000	80886	330886	1562453
	Całkowite	1793400	-	1460000	-	3253400	-	75760,80	75760,80	-	-	-	250000	85000	290000	3340760,80
2011	Kwalifikowalne	1470000	-	1460000	-	2930000	-	75760,80	75760,80	-	-	-	250000	85000	290000	3340760,80
	Do refundacji	732354,40	-	1000000	-	1732354,40	-	75760,80	75760,80	-	-	-	250000	85000	290000	2143115,20
	Całkowite	1793400	1793400	580000	-	2373400	-	50507,20	50507,20	-	-	-	200000	80000	280000	2703907,20
2012	Kwalifikowalne	-	1470000	580000	-	2050000	-	50507,20	50507,20	-	-	-	200000	80000	280000	2380507,20
	Do refundacji	-	732354,40	400000	-	1132354,40	-	50507,20	50507,20	-	-	-	200000	80000	280000	1462861,60
	Całkowite	-	-	480000	-	480000	-	-	-	-	-	-	200000	75000	275000	755000
2013	Kwalifikowalne	-	-	480000	-	480000	-	-	-	-	-	-	200000	75000	275000	755000z
	Do refundacji	-	-	329417,60	-	329417,60	-	-	-	-	-	-	200000	75000	275000	604417,60
	Całkowite	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200000	60000	260000	260000
2014	Kwalifikowalne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200000	60000	260000	260000
	Do refundacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200000	60000	260000	260000
	Całkowite	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100000	100000	200000	100000
2015	Kwalifikowalne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100000	100000	200000	100000
	Do refundacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100000	100000	200000	100000
2008-2015	Całkowite	1793400	1793400	3915000	4270000	11771800	63134	126268	189402	189402	189402	1400000	430886	1830886	13792088	1830886
	Kwalifikowalne	1470000	1470000	3915000	4270000	11448400	63134	126268	189402	189402	189402	1400000	430886	1830886	13468688	1830886
	Do refundacji	732354,40	732354,40	2929417,60	2929417,60	7323544	63134	126268	189402	189402	189402	1400000	430886	1830886	9343832	1830886

Rozdział 9

Proces przygotowania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Lokalna Strategia Rozwoju to jeden z najważniejszych elementów podejścia Leader. Proces opracowywania LSR angażuje wszystkie podmioty mające istotny wpływ na rozwój obszaru objętego planowaniem reprezentujące sektor publiczny, społeczny i gospodarczy.

Opracowana została ankieta dla mieszkańców i podmiotów działających na terenie gmin objętych Lokalną Strategią Rozwoju opracowywaną. Ankieta stanowi załącznik do LSR. Ankieta została rozprawdzona przez urzędy gmin wśród swoich mieszkańców oraz podmioty działające na terenie poszczególnych gmin. Ankiety zostały dostarczone do biura Stowarzyszenia LGD. Wnioski płynące z badania ankietowego posłużyły do opracowania analizy SWOT oraz określenia misji i celów LSR. Określono cel główny, cele szczegółowe, przedsięwzięcia oraz operacje do zrealizowania ze środków programu Leader.

W grudniu 2008 roku odbyło się spotkanie z przedstawicielami gmin wchodzących w skład LGD, na którym zapoznano uczestników z głównymi założeniami budowy LSR oraz poproszono o wytypowanie swoich przedstawicieli, którzy wezmą aktywny udział w budowie strategii. Wspólnie zdecydowano także o włączeniu jak największej ilości zainteresowanych podmiotów w opracowanie LSR.

W styczniu 2009 roku podczas Walnego Zgromadzenia członków Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania dokonano wyboru Rady LGD. Opracowana Lokalna Strategia Rozwoju została przekazana do analizy członkom Stowarzyszenia LGD. Zespół opracowujący LSR zapoznał się z wszystkimi uwagami, sugestiami i propozycjami zmian. Po przeanalizowaniu część z nich została naniesiona w LSR. W styczniu 2009 roku powstała ostateczna wersja Lokalnej Strategii Rozwoju opracowana przez Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalną Grupę Działania przy współdziałaniu członków Stowarzyszenia LGD oraz mieszkańców i podmiotów z obszaru LSR.

9.1. Analiza ankiet.

Wzór ankiety dla mieszkańców i podmiotów działających na terenie gmin objętych Lokalną Strategią Rozwoju opracowywaną i realizowaną przez Sandomierskie

Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego – Lokalna Grupa Działania stanowi załącznik do LSR.

Po otrzymaniu wypełnionych ankiet Stowarzyszenie LGD przeanalizowało zawarte w nich informacje, które okazały się bardzo przydatne do opracowania LSR.

Charakterystyka osób wypełniających ankietę:

- kobiety 57%, mężczyźni 43%
- osoby w wieku 18 – 25 9%, 26 – 40 36%, 41 – 55 44%, powyżej 55 lat 11%
- osoby z wykształceniem podstawowym 8%, średnim 49%, wyższym 43%
- rolnicy 41%, członkowie organizacji społecznej 8%, przedstawiciele sektora publicznego 4%, przedsiębiorcy 3%, bezrobotni 5%, pracujący zawodowo 31%, inni 8%.

Pytania zawarte w ankiecie i odpowiedzi ujęte procentowo:

- Co powinno być najsilniej wspierane?
 - rolnictwo 57%,
 - usługi 14%
 - turystyka 16%
 - przemysł 11%
 - inne (edukacja, nauka, infrastruktura) 2%
- Co jest głównym problemem?
 - bezrobocie 24%
 - migracja do większych miast i starzenie się społeczeństwa 21%
 - brak inwestorów 19%
 - brak promocji regionu jako ośrodka turystycznego 10%
 - niski poziom wykształcenia mieszkańców 4%
 - niski poziom rentowności produkcji rolnej 21%
 - inne (brak zbytu) 1%
- Jakie są największe atuty regionu?
 - gospodarstwa rolnicze i sadownicze 50%
 - wykształceni, pracowici młodzi ludzie 10%
 - silne samorządy 10%
 - zabytki 7%
 - położenie 22%
 - inne (walory krajobrazowe) 1%
- Jakiego typu zadania powinny się znaleźć w LSR?

- ❑ Szkolenia i przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla mieszkańców gminy.
 - 1) Szkolenia dotyczące pozyskiwanie środków finansowych na edukację.
 - 2) Kursy języków obcych.
 - 3) Kursy ogrodnicze i rolnicze oraz w zakresie upraw owoców i warzyw.
 - 4) Szkolenia dotyczące założenia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz pisania biznes – planów.
 - 5) Szkolenia / kursy rozwijające umiejętności ludzi młodych.
 - 6) Kursy informatyczne.
 - 7) Warsztaty artystyczne np. malarstwo, artystyczne robótki, wyplatanie wikliny itp.
- ❑ Promocja i rozwój lokalnej aktywności, w tym promocji lokalnej twórczości kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego.
 - 1) Rozwój lokalnej twórczości kulturowej, dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego.
 - 2) Promocja położenia, walorów turystycznych i historii gminy.
 - 3) Spotkania i pokazy twórczości ludowej.
 - 4) Zakładanie grup producenckich.
 - 5) Kulturowanie tradycji i obyczajów regionu.
 - 6) Angażowanie dzieci i młodzieży w różne inicjatywy lokalne.
 - 7) Tworze i rozwój zespołów folklorystycznych.
 - 8) Organizacja imprez lokalnych na terenie gmin.
 - 9) Wyjazdy społeczności lokalnych na tereny innych gmin czy regionów.
- ❑ Agroturystyka i turystyka na obszarach wiejskich, w tym: utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych, przygotowanie i wydanie folderów i innych publikacji informacyjnych, oznaczenie obiektów ważnych lub charakterystycznych dla obszaru gminy.
 - 1) Promocja agroturystyki.
 - 2) Wydawanie biuletynów, ulotek i folderów, działanie strony internetowej.
 - 3) Oznaczenie obiektów charakterystycznych dla danej gminy.
 - 4) Utworzenie i aktualizacja bazy informacyjnej o regionie.
 - 5) Pomoc przy zakładaniu gospodarstw agroturystycznych.
 - 6) Adaptacja wolnostojących budynków na bazę turystyczną (hotele, gastronomia itp.).
 - 7) Promocja regionu (media, internet, targi i inne imprezy promocyjne).

- ❑ Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych na terenie gminy.
 - 1) Organizacja pikników rodzinnych i zawodów sportowych dla całych rodzin.
 - 2) Powstawanie ośrodków sportowych.
 - 3) Organizacja zawodów i turniejów dla różnych grup wiekowych.
 - 4) Organizacja spotkań z artystami.
- ❑ Inicjowanie powstania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzania na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym na naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych oraz tradycyjnych sektorach gospodarki.
 - 1) Tworzenie skupów i grup producentów.
 - 2) Podnoszenie jakości produktów rolnych.
 - 3) Znalezienie lidera, który będzie mobilizował społeczność lokalną do podejmowania jakichkolwiek działań.
- ❑ Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania, oraz zakup usług umożliwiających dostęp do Internetu i jego udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej w celu podniesienia jakości życia ludności gminy.
 - 1) Tworzenie kafejek / kawiarenek internetowych.
 - 2) Tworzenie nowych lub dostosowanie istniejących świetlic do utworzenia w nich sal komputerowych z dostępem do internetu.
 - 3) Utworzenie wioski komputerowej.
- ❑ Renowacja, zabezpieczenie, oznakowanie i uporządkowanie miejsc i budowli charakterystycznych dla danej miejscowości (przydrożne kapliczki, pomniki przyrody itp.).
 - 1) Remont kapliczek i pomników na cmentarzach.
 - 2) Zabezpieczenie pomników przyrody.
 - 3) Oznakowanie miejsc charakterystycznych dla gminy.
 - 4) Remonty dworców i pałaców.
- ❑ Wsparcie dla wiejskich/gminnych domów kultury (zakup wyposażenia i remont świetlic wiejskich, zakup strojów, eksponatów itp. dla zespołów artystycznych oraz innych grup i zespołów kultywujących miejscowe tradycje i zwyczaje).
 - 1) Remont i wyposażenie świetlic wiejskich.
 - 2) Remont i wyposażenie gminnych domów kultury.
 - 3) Organizacja spotkań kulturowych.
 - 4) Zakup strojów ludowych.

- 5) Zakup sprzętu sportowego.
- 6) Współpraca ze szkołami.
- 7) Dofinansowanie zespołów ludowych i artystycznych.
- Inwestycje służące utrzymaniu tradycyjnych zawodów i rzemiosła oraz inwestycje służące wspieraniu twórczości lokalnej lub ludowej.
- 1) Utworzenie ośrodka promującego stare zawody i prowadzącego kursy nauki starych zawodów i rzemiosła.
- Budowa / odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras rowerowych itp.
- 1) Budowa tras rowerowych (np. Dolina Opatówki).
- 2) Zakup rowerów i utworzenie wypożyczalni rowerów.
- 3) Inwestycje w miejscowości położone na trasie Szlaku Jabłkowego.
- 4) Tworzenie miejsc biwakowych i wypoczynkowych.
- 5) Budowa kąpielisk strzeżonych, plaż, basenów itp.
- 6) Budowanie elektrowni wodnych i wietrznych.
- 7) Budowa ośrodka rehabilitacyjnego.
- 8) Budowa centrum odnowy (siłownia, SPA itp).
- Wsparcie dla przedsiębiorców.
- 1) Niższe podatki.
- 2) Szkolenia i warsztaty dla przedsiębiorców i chcących założyć nowe firmy.
- 3) Preferencyjne kredyty.
- 4) Mniejsze wymagania formalne.
- 5) Dofinansowania dla przedsiębiorców ze środków UE.
- 6) Pomoc dla przedsiębiorców (prawna, finansowa itp.).
- Inne działania.
- 1) Większa operatywność Policji.
- 2) Chodniki dla pieszych.

9.2. Proces wdrażania LSR.

Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania jest autorem Lokalnej Strategii Rozwoju i będzie pełniło główną rolę we wdrażaniu LSR. Z uwagi na to, że celem podejścia Leader jest aktywizowanie i zachęcanie lokalnej społeczności do większego zaangażowania na rzecz rozwoju lokalnego, wdrażanie LSR

odbywać się będzie z jak najszerszym udziałem członków LGD oraz mieszkańców z terenu gmin objętych LSR. Celowi temu ma służyć zasada pełnej jawności działania LGD w szczególności przejawiająca się prowadzeniem intensywnych działań promocyjnych zapewniających szerokie upowszechnianie informacji na temat Stowarzyszenia LGD i realizowanych przez niego projektów. Promocja ta odbywać się będzie poprzez:

- 1) stworzenie i aktualizację strony internetowej Stowarzyszenia LGD,
- 2) umieszczanie informacji w lokalnych mediach,
- 3) umieszczanie informacji w poszczególnych gminach z terenu LSR oraz w Starostwie Powiatowym w Sandomierzu,
- 4) przygotowanie i rozpropagowaniu materiałów informacyjnych w formie ulotek,
- 5) umieszczanie informacji w biurze Stowarzyszenia LGD,
- 6) bezpośrednie spotkania przedstawicieli Stowarzyszenia LGD z mieszkańcami oraz podmiotami gospodarczymi.

Przyjęty sposób upowszechniania informacji spowoduje dotarcie do możliwie najszerzego kręgu odbiorców na terenie objętym LSR. Ważną rolę w procesie wdrażania LSR będzie pełniło aktywizowanie mieszkańców poprzez szkolenia i warsztaty umożliwiające nabywanie kwalifikacji.

Stowarzyszenie LGD przeprowadzać będzie nabór wniosków o przyznanie pomocy i pozyskiwać informacje o postępach w wydatkowaniu środków Leader zawartych w umowach o przyznaniu pomocy. Bardzo istotą rolę odgrywać będzie Rada jako organ decyzyjny Stowarzyszenia LGD, która oceniać będzie operacje pod względem ich zgodności ze strategią i lokalnymi kryteriami wyboru.

Proces wdrażania LSR będzie następujący:

1. Prowadzenie działalności informacyjno-promocyjnej.
2. Ogłaszanie naboru wniosków w ramach Osi 3 PROW oraz Małych projektów.
3. Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie w ramach osi 3 PROW oraz Małych projektów.
4. Weryfikacja złożonych wniosków pod kątem formalnym.
5. Ocena zgodności z LSR oraz kryteriami dostępu.
6. Sprawdzanie dostępności środków.
7. Podjęcie przez Radę - organ decyzyjny Stowarzyszenia LGD ostatecznej decyzji o wyborze wniosków do finansowania w ramach środków Leader.
8. Przekazanie przez LGD listy wybranych do sfinansowania projektów do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Różnicowanie w kierunku działalności

nierolniczej oraz Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw) oraz Samorządu Województwa (Odnowa i rozwój wsi oraz Małe projekty).

9. W zależności od rodzaju projektu Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub Samorząd Województwa przyznaje dofinansowanie i podpisuje z beneficjentem umowę na realizację projektu.

Podmiotami biorącymi udział w procesie wdrażania LSR jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania oraz Rada (poprzez decydowanie o wyborze projektów do realizacji).

9.3. Wprowadzanie zmian i aktualizacja LSR.

Podczas realizacji założeń zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju może nastąpić wiele zmian na terenie objętym LSR, dlatego też istnieje możliwość wprowadzania zmian i jej aktualizacja. Przed wprowadzeniem jakichkolwiek zmian w LSR organizowane będą spotkania i sondaże wśród mieszkańców i podmiotów działających na terenie gmin będących członkami Stowarzyszenia LGD. Spotkania takie są bardzo dobrą formą upowszechniania i promocji LSR oraz uzyskania informacji o potrzebach mieszkańców danego regionu. Sondaż społeczny oraz rozprowadzane ankiety pozwalają poznać opinie mieszkańców na temat warunków życia oraz warunków do prowadzenia działalności gospodarczej.

Informacje niezbędne do procesu wprowadzania zmian i aktualizacji LSR będą zbierane raz w roku. Otrzymane w ten sposób informacje zostaną przetworzone przez zespół Stowarzyszenia LGD, a na podstawie ich analizy będą dokonywane zmiany w LSR.

Opisany proces aktualizacji LSR zapewnia społeczności lokalnej powszechny i systematyczny udział w konsultacjach LSR oraz zapewnia adekwatność konsultacji do zakresu aktualizacji LSR.

Podmiotami biorącymi udział w procesie aktualizacji LSR są przede wszystkim przedstawiciele sektorów tworzących LGD tj.: samorządy lokalne, podmioty społeczne oraz podmioty prywatne.

9.4. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.

Ewaluacja własna ma na celu ocenę zrealizowanych przez Stowarzyszenie LGD operacji pod względem przyczyniania się do osiągnięcia założonych celów. Wyniki

przeprowadzonej ewaluacji mogą prowadzić do aktualizacji lub zmian operacji planowanych w LSR.

Ewaluacja dokonuje oceny odpowiedzialności, skuteczności, efektywności działania projektu w stosunku do jego założeń. Ewaluacja jest jedynym działaniem mogącym obniżyć ryzyko realizacji projektu i zapobiec jego ewentualnym negatywnym skutkom.

Przyjęte zostały następujące zasady ewaluacji, które obejmują:

1. Ocena operacji będących dopiero w fazie planowania i podejmowania decyzji o ich realizacji - forma tej oceny polega na uzasadnieniu spodziewanych rezultatów oraz jego ocenę pod kątem osiągnięcia wpływu na LSR w stosunku do każdego planowanego przedsięwzięcia.
2. Ocena dotyczącą działań już zrealizowanych w minionym okresie - ewaluacja ta wykonywana jest w ciągu pierwszego kwartału po zakończeniu każdego roku kalendarzowego realizacji LSR.
3. Ocena funkcjonowania Stowarzyszenia LGD - ewaluacja ta obejmuje również ocenę jakości funkcjonowania Stowarzyszenia LGD i jego wszystkich organów LGD (Zarząd, Rada itp.), a także działalności biura LGD.

W celu zachowania pełnej przejrzystości, ewaluacji dokonuje Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia LGD, która przekazuje raport Zarządowi Stowarzyszenia LGD. Na jego podstawie Zarząd opracowuje usprawnienia działalności Stowarzyszenia LGD, decyduje o konieczności aktualizacji, zmiany, bądź wprowadzeniu nowych procedur dotyczących funkcjonowania biura i całej organizacji Stowarzyszenia LGD.

Termin ewaluacji: pierwszy kwartał po zakończeniu każdego roku kalendarzowego wdrażania LSR; w stosunku do działań planowanych - przed podjęciem ostatecznej decyzji o ich realizacji. Zakres ewaluacji: zgodnie z kartą ewaluacji LSR. Organ odpowiedzialny: Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia LGD. Zakres ewaluacji: określa karta ewaluacji.

Tabela Karta ewaluacji LSR

Lp.	Aspekt ewaluacji	Czego dotyczy ocena
1.	Adekwatność projektu	Jakie problemy miały zostać rozwiązane dzięki realizacji projektu?
2.	Przygotowanie projektu i jego planu	Czy projekt jest logicznie zaplanowany i spójny wewnętrznie?
3.	Efektywność projektu	Jakie są koszty projektu oraz czas realizacji? Jakie są nakłady w stosunku do osiągniętych rezultatów?
4.	Skuteczność projektu	Czy osiągnięto zakładany cel projektu?
5.	Oddziaływanie projektu	Czy projekt wywiera skutek w szerszym środowisku?
6.	Trwałość projektu	Czy osiągnięte zmiany będą kontynuowane?

Rozdział 10

Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznym związanymi z obszarem objętym Lokalną Strategią Rozwoju.

Zaplanowane w LSR działania są spójne i komplementarne w stosunku do działań podejmowanych przez samorządy terytorialne: regionu, powiatów i gmin. Przyczyniają się do rozwoju całego obszaru LGD i całego regionu.

10.1. Powiązanie Lokalnej Strategii Rozwoju z lokalnymi dokumentami gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia LGD.

Strategia Rozwoju Turystyki Gminy Klimontów na lata 2007 - 2015.

Strategia zakłada wizję strategiczną rozwoju turystyki Gminy Klimontów, która jest w pełni zgodna z wizją zakładaną w LSR. Filarami wizji rozwoju turystyki w gminie Klimontów są agroturystyka, ekoturystyka, Eko-agroturystyka, turystyka wiejska. W ramach turystyki na obszarach wiejskich oferuje się różnego rodzaju formy aktywności począwszy od wędrówek, jeździectwa, a skończywszy na paralotniarstwie. Ten rodzaj turystyki nie wprowadza ograniczeń co do bazy noclegowej, mogą tu występować hotele, pensjonaty, campingi itd., natomiast wywiera istotny wpływ na rozwój gminy poprzez wykorzystywanie jej naturalnego bogactwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego.

Strategia rozwoju Gminy Łoniów.

Podstawą trwałego rozwoju jest oparcie go o własne zasoby. Położenie geograficzne i warunki przyrodnicze gminy, niedalekie odległości do Tarnobrzega i Sandomierza, specyficzne warunki mikroklimatyczne i koncentracja w tym rejonie produkcji sadowniczej powoduje, że Gmina Łoniów może być atrakcyjnym miejscem dla inwestorów zewnętrznych w zakresie działalności gospodarczej związanej z przetwórstwem owoców i warzyw. Atutem Gminy Łoniów jest również miejsce Kultu Matki Boskiej Sulisławskiej w Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Sulisławicach. W dawnej zakrystii mieści się Izba Pamięci partyzanckiego oddziału „Jędrusiów” na cmentarzu zaś ich pomnik. Tradycje ludowe mogą być podstawą dla rozwoju rekreacji weekendowej dla mieszkańców okolicznych miejscowości. Istniejące i potencjalne akwenty wodne, mogą zostać wykorzystane do organizacji wypoczynku i uprawiania hobby. Na bazie tych „atutów” wytworzyć można zarówno nowe działalności gospodarcze, które skutkować będą miejscami pracy, ale również budować nowy wizerunek gminy, który wspomagać będzie

realizację wyznaczonej strategii. Cele Strategii rozwoju Gminy Łoniów pokrywają się z celami LSR.

Strategia Rozwoju Gminy Samborzec 2007-2015, Cele strategiczne i projekty.

Gmina Samborzec dąży do osiągnięcia rozwoju gminy w oparciu o następujące zasady: wykorzystanie zasobów wewnętrznych i środków zewnętrznych (głównie Unii Europejskiej w okresie 2007-2013) dla rozbudowy infrastruktury technicznej; dążenie do dalszej specjalizacji i unowocześniania lokalnej produkcji sadowniczej (np. produkcja zintegrowana) oraz wspieranie lokalnego przetwórstwa, zwiększenie dochodów mieszkańców poprzez wspieranie rozwoju agroturystyki, dążenie do poprawy stanu infrastruktury społecznej i poprawy jakości życia mieszkańców. Cele LSR są powiązane się ze Strategia Rozwoju Gminy Samborzec.

Strategia Rozwoju Gminy Koprzywnica na lata 2007-2013.

Cele strategiczne Gminy Koprzywnica, które realizowane będą w latach 2007-2013 są następujące: Cel I. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej, Cel II. Wsparcie lokalnej gospodarki, Cel III. Rozwój usług dla mieszkańców, Cel IV. Zwiększenie absorpcji środków finansowych UE oraz innych grantów. Gmina zakłada działanie przyjazne inwestorom zewnętrznym oraz wspierające przedsiębiorców już działających na jej terenie. Turystyka jest również ważnym element promocyjnym. Cele LSR są powiązane z celami Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Koprzywnica.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Wilczyce na lata 2007-2015.

Celem strategicznym 2 jest wspieranie lokalnej gospodarki polegające na rozwoju atrakcyjności turystycznej gminy. W ramach tego celu planuje się odtworzyć zagrodę sprzed 16 tys. lat w miejscowości Wilczyce. Misją Gminy Wilczyce jest stworzenie warunków mających wpływ na podniesienie komfortu życia mieszkańców, poprzez wykorzystanie potencjału intelektualnego, ludzkiego i gospodarczego. Cele LSR pokrywają się z celami Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Wilczyce.

Strategia Rozwoju Gminy Obrazów.

Zakłada siedem celów strategicznych. Cel strategiczny 3 Promocja gminy, oraz Cel strategiczny 7 Rozwój przedsiębiorczości w gminie. Zakładają one skuteczną absorpcję środków ze źródeł pozabudżetowych dokonywana przez samorząd gminny, stowarzyszenia działające na terenie gminy, jak również lokalnych przedsiębiorców, przeszkolenie w gminie osób zajmujących się zarządzaniem projektami, inwestycjami i pozyskiwaniem funduszy ze środków pomocowych. Celem operacyjnym jest także pozarolniczy rozwój gminy,

promowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych. Cele LSR pokrywają się z celami Strategii Rozwoju Gminy Obrazów.

Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Dwikozy.

Cel operacyjny 2, zadanie 2 Tworzenie lobby na rzecz przedsiębiorczości na wsi oraz Priorytet D, Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej zakłada współpracę Urzędu Gminy z Mieszkańcami podmiotami gospodarczymi i instytucjami w celu tworzenia instytucjonalnych i prawnych warunków rozwoju przedsiębiorczości w gminie. Planowane jest utworzenie infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej w gminie oraz przygotowanie programu promocji gminy w celu zwiększenia jej atrakcyjności dla turystów i przedsiębiorców. Cele LSR pokrywają się z celami Planu Rozwoju lokalnego dla Gminy Dwikozy.

Strategia Rozwoju Gminy Zawichost.

Strategia zakłada w zadaniu 5.2 Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju bazy turystyczno - wypoczynkowej, w zadaniu 6.1 oraz 6.2 Analizę możliwości wykorzystania gminy jako bazy agroturystycznej oraz popularyzacje wśród rolników tej formy dodatkowego zarobkowania. Zadanie 10.1 zakłada z kolei Opracowanie i wdrożenie programu szkoleń dla osób, które chcą rozpocząć działalność gospodarczą. Cele LSR pokrywają się z celami Strategii Rozwoju Gminy Zawichost.

Strategia Rozwoju Gminy Lipnik.

Gmina Lipnik realizując nakreślone w Strategii kierunki rozwoju cele strategiczne a są to: Stworzenie gminnego systemu informacji, Współpraca na rzecz rozwoju Gminy, Promocję Gminy Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, Rozwój przedsiębiorczości, turystyki i agroturystyki, dąży do zapewnienie wysokiego i godziwego poziomu życia mieszkańców, wspierania przedsiębiorczości pozarolniczej-tworzenie nowych miejsc pracy, wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych, poprzez agroturystykę i turystykę rekreacyjną, rozwijania bazy oświatowo-kulturalnej, która zapewni pełnię usług oświatowych dla dzieci i młodzieży oraz ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną mieszkańców. Cele LSR pokrywają się z celami Strategii Rozwoju Gminy Lipnik

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego na lata 2007-2013.

Strategia zakłada w szczególności: cel strategiczny 2, Zróżnicowanie struktury gospodarczej Powiatu w oparciu o istniejące zasoby i tradycje oraz nowoczesne rodzaje działalności będące nośnikiem rozwoju gospodarczego. Cele LSR pokrywają się z celami Strategii Rozwoju powiatu sandomierskiego.

10.2. Powiązania LSR z dokumentami o znaczeniu ponadregionalnym.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego – LSR jest zgodna oraz zawiera działania komplementarne w stosunku do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. Celem generalnym jest poprawa warunków sprzyjających budowie konkurencyjnej i generującej nowe miejsca pracy regionalnej gospodarki, Cel szczegółowy zwiększenia atrakcyjności ośrodków miejskich oraz centrów gmin.

Świętokrzyski Plan Zatrudnienia na rok 2008, Priorytet 3, Rozwój przedsiębiorczości i samo zatrudnienia.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, Cel 6, Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

10.3. Powiązania LSR z innymi programami.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007 – 2013.

NSRO (Narodowa Strategia Spójności) jest dokumentem strategicznym określającym priorytety oraz obszary wykorzystania funduszy strukturalnych w latach 2007-2013. W NSRO ustalono cel strategiczny: Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju oraz cele szczegółowe:

- Cel 1 – Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
- Cel 2 – Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
- Cel 3 – Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
- Cel 4 – Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług;
- Cel 5 – Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
- Cel 6 – Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - wpisującym się w Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia i realizującym cel horyzontalny „Poprawę jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej” - jest: Wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

1. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo
2. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
3. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce
4. Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy
5. Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa
6. Wzrost spójności terytorialnej.

Cele strategiczne Lokalnej Strategii Rozwoju są komplementarne w zakresie integracji społecznej, aktywizacji obszarów wiejskich, szkoleń i rozwoju przedsiębiorczości między innymi z następującymi priorytetami:

- Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna;
- Priorytet VI: Rynek Pracy Otwarty Dla Wszystkich, a szczególnie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich;
- Priorytet VII: Promocja integracji społecznej, a szczególnie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji; 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej; 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji, którego celem jest wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich

- Priorytet VIII: Regionalne Kadry gospodarki, a szczególnie: 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
- Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, a szczególnie: 9.3 Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego i 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
- Priorytet X: Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Celem programu jest Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W realizacji założeń programu mają pomóc cele horyzontalne:

- Cel 1. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
- Cel 2. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Oraz priorytety:

1. Gospodarka wodno-ściekowa;
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych;
7. Transport przyjazny środowisku;
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe;
11. Kultura i dziedzictwo kulturowe.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 są działania na w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania współfinansuje Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz środki krajowe przeznaczone na ten cel w ustawie budżetowej.

Lokalna Strategii Rozwoju jest realizowana zgodnie z osią 4 PROW, ale jest też spójna i komplementarna z innymi działaniami tego Programu, a szczególnie z Osią 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, z działaniami:

- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
- Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
- Odnowa i rozwój wsi.

10.4. Planowane działania, przedsięwzięcia i operacje realizowane przez Stowarzyszenie – LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.

Lokalna Strategia Rozwoju jest komplementarna w stosunku do Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. Stowarzyszenie LGD planuje również podjęcie działań zmierzających do pozyskiwania źródeł finansowania na realizację innych projektów niż wdrażanie LSR. Dlatego zakłada się wprowadzenie mechanizmów zabezpieczających przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów. Polegać to będzie na wyraźnym rozdzieleniu sposobu finansowania realizowanych przez Stowarzyszenie LGD projektów oraz na rozdzieleniu obowiązków i finansowania osób pracujących przy tych projektach.

Jako mechanizmy zabezpieczające przed nakładaniem pomocy stosowane będą:

1. Każda osoba zatrudniona przez LGD będzie miała umowę zawierającą szczegółowy zakres obowiązków i zadań, ze wskazaniem programu na rzecz, którego te zadania i obowiązki będą wykonywane. Podana będzie kwota wynagrodzenia pochodząca ze środków danego programu.
2. W przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jak ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonywanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych projektów. Łączny wymiar czasu pracy nie może przekroczyć wielkości dopuszczonych w kodeksie pracy.
3. Na każdym dokumencie księgowym stanowiącym dowód poniesienia kosztów będą w sposób trwały umieszczone informacje o tym, z jakiego programu pochodzi finansowanie. W przypadku współfinansowania jednocześnie z dwóch projektów, obligatoryjnie będzie podawana informacja o tym jaką część kosztu finansują poszczególne programy.
4. Do realizacji każdego programu zostaną wydzielone odrębne konta bankowe.
5. Każdy program posiadać będzie kierownika odpowiedzialnego za jego realizację i prawidłowe wydatkowanie środków.

6. Wszystkie programy realizowane przez Stowarzyszenie LGD muszą być komplementarne w stosunku do LSR.
7. Zarząd Stowarzyszenia LGD obraduje z udziałem kierowników poszczególnych programów w celu zapewnienia sposobu właściwego przepływu informacji. Zarząd podejmuje decyzję o realizacji kolejnych programów w oparciu o analizę ryzyka w zakresie nakładania się pomocy ze środków.

Rozdział 11

Projekty współpracy.

Obszar objęty LSR posiada niezwykle naturalne piękno i bogactwo. Zasoby kulturowe, przyrodnicze, historyczne, rezerwaty oraz najstarsze w Europie góry pieprzowe, sprawiają, że teren ten jest niezwykle atrakcyjny pod względem turystycznym. Jego odpowiednia promocja oraz wykorzystanie naturalnych zasobów wymaga jednak realizacji projektu współpracy z partnerami, którzy z jednej strony mają już doświadczenia w wykorzystaniu turystycznym naturalnych zasobów, z drugiej zaś potraktują partnerstwo jako instrument wzajemnej promocji. Partnerski projekt współpracy polegający na wymianie doświadczeń między Partnerami oraz praktycznym wykorzystaniu najlepszych, sprawdzonych wzorców, stworzeniu strony internetowej i wzajemnym promowaniu atrakcji turystycznych w znakomity sposób przyczyni się do realizacji celu głównego LSR jakim jest Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów objętych LSR poprzez inwestycje w turystykę oraz wykorzystanie naturalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Projekt współpracy jest zgodny z przepisami określającymi zasady udzielania pomocy na realizację projektów współpracy, ponieważ:

- jest zgodny z LSR;
- nie jest finansowany z innych środków publicznych;
- jest związany z lokalną historią, kulturą oraz z lokalnymi warunkami przyrodniczymi;
- realizacja projektu współpracy zakłada realizację wspólnych przedsięwzięć Partnerów.

1) Innowacyjność projektu współpracy realizowanego przez Stowarzyszenie LGD.

Innowacyjność w ramach planowanych do realizacji działań w ramach projektu współpracy dotyczy osiągnięcia wszystkich zakładanych celów oraz ścisłych związków pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji projektu współpracy. Innowacyjność realizacji projektu współpracy polega na tym, że zastosowane pomysły i rozwiązania nie były dotychczas stosowane na skalę co najmniej kilku gmin i mają charakter nowości na terenie, na którym będzie realizowana LSR.

2) Realizacja projektu współpracy opiera się na lokalnych zasobach: kulturowych, historycznych, przyrodniczych.

Promocja zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych regionu jako atrakcji turystycznych terenu LGD także stanowi innowacyjne podejście do rozwoju turystyki. Doświadczenia wielu krajów Unii Europejskiej pokazują, że inwestycje w pełne

wykorzystanie tych zasobów, z jednej strony przeciwdziała zanikaniu tradycji, kultury, przeciwdziała dewastacji środowiska naturalnego z drugiej zaś, daje możliwość mieszkańcom uzyskiwania dodatkowego dochodu, podnosząc równocześnie świadomość mieszkańców o potrzebie kultywowania starych tradycji i obyczajów.

- 3) Realizacja projektu współpracy w zakładanym zakresie pozwoli na pobudzenie i utrzymanie aktywności lokalnych środowisk zarówno w trakcie realizacji projektu współpracy jak i po jego zakończeniu.

Celem projektu współpracy jest kreowanie nowego charakteru przedsięwzięć i nowych funkcji obszaru, na którym będzie realizowana LSR. Umocnienie i upowszechnienie nowych możliwości pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodów w znaczący sposób wpłynie na zainteresowanie terenem LGD, wzrost jego atrakcyjności a co za tym idzie wzrost jakości życia mieszkańców. Rezultaty projektu współpracy nawet po zakończeniu jego realizacji będą widoczne.

- 4) Zadania objęte projektem współpracy wykraczają poza zwykłą wymianę doświadczeń między partnerami.

Wymiana doświadczeń posłuży do przeszczepienia na teren działania LGD sprawdzonych wzorców dotyczących rozwoju terenów wiejskich. Efektem współpracy ma być powstanie i obsługa strony internetowej promującej region poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych, turystycznych, historycznych i przyrodniczych. Strona internetowa w kolejnych latach będzie modyfikowana i unowocześniana. Będą znajdować się na niej informacje promujące atrakcje turystyczne terenu LGD poprzez pryzmat lokalnych zasobów. Partnerzy – z jednej strony LDG – z drugiej organizacje, z którymi LGD podpisze umowę o współpracy w ramach realizacji projektu współpracy – będą nawzajem promowały się na swoim terenie działania.

W celu realizacji projektu współpracy, Stowarzyszenie LGD zakłada nawiązanie współpracy z partnerami krajowymi oraz zagranicznymi.

Celem realizacji projektu współpracy jest:

- Rozwój terenu działania LGD poprzez promocję naturalnych walorów historycznych, turystycznych, przyrodniczych, kulturowych.
- Nawiązanie współpracy z zagranicznymi instytucjami działającymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
- Wymiana doświadczeń z partnerami.
- Zastosowanie na terenie działania LGD sprawdzonych wzorców promocji w oparciu o doświadczenia partnerów.

W ramach projektu współpracy realizowane będą następujące działania:

- a) Stworzenie i rozbudowa w kolejnych latach - przy udziale Partnerów - wspólnej strony internetowej promującej teren LGD.
- b) Utworzenie i aktualizacja - przy udziale Partnerów - bazy danych informacji turystycznej i gospodarczej zainteresowanych podmiotów z terenu LGD oraz terenu działania Partnera.
- c) Podejmowanie inicjatyw organizacji wspólnych wydarzeń promocyjnych.

11.1. Budżet projektu współpracy.

Projekt będzie realizowany w sposób systematyczny i ciągły przez okres 4 lat tj. od roku 2009 do roku 2012, co zapewni efektywne wydatkowanie środków finansowych.

Założenia główne budżetu:

1. Koszty kwalifikowane związane z przygotowaniem projektu współpracy będą ponoszone przez okres 2 lat, tj. 2009 – 2010 r. i wyniosą one:

- 2009 r. - 31 567,00 zł
- 2010 r. - 31567,00 zł.

Ogółem w okresie dwóch lat na przygotowanie projektu współpracy zostanie wydatkowane 63134,00 zł.

2. Koszty kwalifikowane związane z realizacją projektu będą ponoszone przez okres 2 lat tj. w 2011 i 2012 roku i wyniosą:

- 2011 r. - 75 760,80 zł
- 2012 r. - 50 507,20 zł

Ogółem w ciągu 2 lat na realizację projektu współpracy zostanie wydatkowane 126 268,00 zł.

Tabela. Budżet realizacji projektu współpracy w ujęciu tabelarycznym.

Rok realizacji	Koszty kwalifikowane związane z przygotowaniem projektu współpracy	Kwota na rok koszty kwalifikowane związane z przygotowaniem projektu	Koszty kwalifikowane związane z realizacją projektu współpracy	Kwota na rok koszty kwalifikowane związane z realizacją projektu	Ilość mieszkańców terenu LGD	Kwota łącznie
2009	0,50	31 567,00			63 134	31 567,00
2010	0,50	31 567,00			63 134	31 567,00
2011			1,20	75 760,80	63 134	75 760,80
2012			0,80	50 507,20	63 134	50 507,20
Łącznie 2009 - 2012	1,00	63 134,00	2,00	126 268,00	63 134	189 402,00

11.2. Harmonogram realizacji projektu współpracy.

Przygotowanie projektu współpracy będzie realizowane w okresie dwóch lat tj. lata 2009 i 2010. Przygotowanie projektu współpracy będzie polegało na:

- a) ustaleniu szczegółowych założeń projektu współpracy,
- b) organizacji spotkań (nie więcej niż 5) z potencjalnymi partnerami,
- c) wybór partnerów,
- d) wykonaniu ewentualnych niezbędnych analiz lub badań związanych z projektem współpracy.

Działania te zakończą się podpisaniem przez Zarząd Stowarzyszenia LGD umów współpracy. Realizacja projektu współpracy będzie realizowana w okresie 2 lat tj. w latach 2011 - 2012.

Tabela

Harmonogram realizacji projektu współpracy w ujęciu tabelarycznym.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przygotowywanie projektu współpracy							
Realizacja projektu współpracy + monitorowanie							
Rozliczenie końcowe projektu współpracy							

Tabela

Matryca logiczna realizacji projektu współpracy.

Zadanie projektu współpracy	Cele	Działania	Mierzalność w czasie	Osiągnięty rezultat
Przygotowanie projektu współpracy	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie szczegółowych założeń projektu współpracy. - Organizacja spotkań z potencjalnymi partnerami. - Podpisanie przez Zarząd LGD szczegółowych umów o współpracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja spotkań. - Wykonanie ewentualnych niezbędnych analiz lub badań związanych z projektem współpracy. - Utworzenie harmonogramu realizacji projektu. 	Lata 2009 i 2010	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja 5 spotkań z partnerami. - Podpisanie umów określających szczegółowe warunki współpracy
Realizacja współpracy z wybranymi partnerami	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój turystyki na terenie działania LGD poprzez promocje naturalnych walorów historycznych, turystycznych, przyrodniczych, kulturowych. - Nawiązanie współpracy międzynarodowej LGD. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie i rozbudowa w kolejnych latach wspólnej strony internetowej promującej turystykę oraz naturalne zasoby terenu LGD. - Utworzenie i aktualizacja bazy danych informacji turystycznej i gospodarczej 	Lata 2011 - 2012	<ul style="list-style-type: none"> - Udział co najmniej 20 przedstawicieli wszystkich trzech sektorów tworzących LGD w wyjeździe studyjnym. - Stworzenie i rozbudowa w kolejnych latach 1 wspólnej strony internetowej promującej

*Lokalna Strategia Rozwoju
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania*

	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń. - Zastosowanie na terenie działania LGD sprawdzonych wzorców promocji i rozwoju turystyki w oparciu o doświadczenia partnerów. 	<ul style="list-style-type: none"> zainteresowanych podmiotów z terenu LGD oraz terenu działania Partnera. - Podejmowanie inicjatyw organizacji wspólnych wydarzeń promocyjnych 		<ul style="list-style-type: none"> turystykę oraz naturalne zasoby terenu LGD. - Utworzenie i aktualizacja 1 bazy danych informacji turystycznej i gospodarczej zainteresowanych podmiotów z terenu LGD oraz terenu działania Partnera. - Promocja atrakcji turystycznych terenu LGD na terenie działania Partnerów. - Podjęcie co najmniej 1 wspólnej inicjatywy promocyjnej.
--	--	---	--	--

W celu prawidłowego zarządzania Projektem współpracy oraz monitorowania prawidłowej realizacji projektu Zarząd Stowarzyszenia LGD ustalił i zatwierdził Procedury realizacji projektu współpracy.

Rozdział 12.

Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na obszarze gmin powiatu sandomierskiego i gminy Lipnik przyczyni się do wzmocnienia konkurencyjności gospodarczej tego regionu, stworzenia warunków dla wszechstronnego rozwoju społecznego, co jest ekonomicznym fundamentem pomyślności i standardu życia mieszkańców regionu. LSR wpłynie na rozwój obszaru, szczególnie poprzez aktywizację społeczno-gospodarczą mieszkańców. Poprawa ekonomicznych i społecznych warunków życia ludności na obszarach wiejskich i w małych miastach nastąpi m.in. poprzez wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania internetu oraz innych technik informatycznych, a także poprzez wzmocnienie infrastruktury społecznej takiej jak: świetlice, biblioteki, remizy, miejsca spotkań mieszkańców itp. Rozwój społeczeństwa w danym regionie to także dodatkowe formy kształcenia mieszkańców, wzmacnianie ich atrakcyjności zawodowej i społecznej na rynku pracy. Wszechstronny rozwój osobisty ludzi dokonuje się także poprzez umożliwienie im czynnego uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych lokalnych i regionalnych.

Obszar objęty LSR kojarzy się przede wszystkim z dziedzictwem przyrodniczym i krajobrazowym. Jest to obszar typowo rolniczy, z pięknymi sadami i ogrodami. Istnieje tu również duży potencjał turystyczny o atrakcyjnych warunkach do uprawiania sportów i rekreacji weekendowej. Działanie zrealizowane w ramach LSR przyczynią się do promocji walorów turystycznych, historycznych, kulturowych i przyrodniczych tego regionu. Aktywizacja społeczeństwa oraz lokalnych ośrodków kulturalnych do organizacji i udziału w imprezach kulturalnych pomoże zachować wielowiekowe tradycje i obyczaje regionu. Wspólne działania doprowadzą do powstania nowych produktów turystycznych, które pozwolą na stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej całego obszaru LSR.

Działania proekologiczne na tym terenie wpłyną na rozszerzenie produkcji zdrowej żywności i przetwórstwa ekologicznego. LSR ma również na celu promocję regionu na rynkach krajowych i zagranicznych jako centrum produkcyjnego świeżych, zdrowych i ekologicznych owoców i warzyw. Upowszechnianie i rozwój odnawialnych źródeł energii to również działanie, które pozytywnie wpłynie na rozwój całego regionu i poprawę życia mieszkańców obszarów wiejskich.

Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju społecznego i wysokiej jakości życia decyduje o atrakcyjności i spójności regionu jako przyjaznego miejsca do zamieszkania i pobytu.

Rozdział 13

Informacja o załącznikach.

Załącznik nr 1

Doświadczenie członków Stowarzyszenia LGD w realizacji projektów.

Załącznik nr 2

Lista wszystkich członków Rady Stowarzyszenia LGD oraz ich wiedza i doświadczenie.

Załącznik nr 3

Zakresy obowiązków poszczególnych pracowników Stowarzyszenia – LGD.

Załącznik nr 4

Wymagania konieczne i pożądane od kandydata na pracownika Stowarzyszenia – LGD.

Załącznik nr 5

Procedura rekrutacji pracowników.

Załącznik nr 6

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.

Załącznik nr 7

Kryteria wyboru projektów wynikające z PROW na lata 2007 – 2013.

Załącznik nr 8

Lokalne Kryteria Wyboru

Załącznik nr 9

Procedura wyboru operacji

Załącznik nr 10

Procedury zgodności operacji z LSR.

Załącznik nr 11

Procedury oceny operacji na podstawie lokalnych kryteriów

Załącznik nr 12

Procedury zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji.

Załącznik nr 13

Procedury odwołania od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji.

Załącznik nr 14

Fiszka operacji - streszczenie wniosku o dofinansowanie operacji.

Załącznik nr 15

Wniosek o ogłoszenie konkursu.

Załącznik nr 16

Pismo dotyczące terminu ogłoszenia konkursu i składania wniosków

Załącznik nr 17

Wniosek o zwołanie Rady w ramach procedury wyboru operacji

Załącznik nr 18

Zawiadomienie o Posiedzeniu Rady

Załącznik nr 19

Wniosek o zwołanie Rady w ramach procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego

Załącznik nr 20

Potwierdzenie przyjęcia wniosku do rozpatrzenia

Załącznik nr 21

Protokół z posiedzenia Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego
Lokalna Grupa Działania

Załącznik nr 22

Pismo z informacją o decyzji podjętej przez Radę Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD

Załącznik nr 23

Pismo o wybraniu lub niewybraniu operacji do finansowania.

Załącznik nr 24

Oświadczenie o bezstronności.

Załącznik nr 25

Lista członków Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania biorących udział w głosowaniu dotyczącym wyboru operacji

Załącznik nr 26

Lista wniosków o dofinansowanie operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju realizowanej przez Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania, które zostały wybrane do sfinansowania

Załącznik nr 27

Lista wniosków o dofinansowanie operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju realizowanej przez Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania, które nie zostały wybrane do sfinansowania

Załącznik nr 28

Uchwała Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania w sprawie wykluczenia z głosowania członków Rady

Załącznik nr 29

Protokół przekazania dokumentacji konkursowej.

Załącznik nr 1

Doświadczenie członków Stowarzyszenia LGD w realizacji projektów.

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu (zł)	Źródło finansowania/program
1.	Gmina Dwikozy	Wyposażenie świetlicy w Gimnazjum w Dwikozach	2003	Dwikozy	21177,92	PAOW
2.	Gmina Dwikozy	Remont połączony z modernizacją oraz wyposażeniem Wiejskiego Domu Kultury w Nowych Kicharach	2006	Nowe Kichary	155448	SPO-ROL Odnowa wsi
3.	Gmina Dwikozy	Rozwój ziemi sandomierskiej szansą dla ludzi na godne życie w przyjaznym środowisku	2005-2006	Gmina Dwikozy	125863,07	SPO-ROL Leader+
4.	Gmina Obrazów	Budowa sali gimnastycznej w Kleczanowie	2003-2008	Gmina Obrazów	1091610	Ministerstwo Sportu
5.	Gmina Koprzywnica	Remont - modernizacja Środowiskowego Domu Kultury w Koprzywnicy	2004-2008	Koprzywnica	831989	SPO Odnowa wsi oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego
6.	Gmina Łoniów	Upowszechnianie edukacji przedszkolnej w Gminie Łoniów	2005	Gmina Łoniów	353025	PO Kapitał Ludzki
7.	Gmina Łoniów	Budowa Centrum Spotkań Wiejskich na bazie budynku OSP w Sulisławicach	2005-2006	Gmina Łoniów	610857,54	SPO Odnowa wsi oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego
8.	Gmina Dwikozy	Modernizacja i wymiana stolarki okiennej w szkole podstawowej w Dwikozach	2001	Gmina Dwikozy	86737,44	PAOW
9.	Gmina Obrazów	Modernizacja GSPZPOZ w Świątnikach i Kleczanowie	2003-2008	Gmina Obrazów	39082	Europejski Fundusz Wspomagania Polskiej Wsi
10.	Gmina Dwikozy	Wymiana okien i drzwi w Szkole Podstawowej w Słupczy	2004	Gmina Dwikozy	120121,64	PAOW

*Lokalna Strategia Rozwoju
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania*

11.	Gmina Zawichost	Utworzenie ośrodka edukacji, sportu i kultury w Czyżowie Szlacheckim	2005	Czyżów Szlachecki	1814972	Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
12.	Gmina Zawichost	Pomagasz niepełnosprawnemu, pomagasz sobie	2006-2007	Gmina Zawichost	283924	SPO Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 - 2006

Załącznik nr 2

Lista wszystkich członków Rady Stowarzyszenia LGD oraz ich wiedza i doświadczenie.

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka Organu decyzyjnego LGD	Wiedza i doświadczenie	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego
1.	Łukaszek Marek	Wiedza z zakresu wdrażania lokalnej strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013	Dwikozy	Publiczny
2.	Bulira Józef	Realizacja kilku inwestycji związanych z infrastrukturą na terenie gminy Lipnik oraz realizacja projektu w ramach odnowy wsi w 2006 roku	Lipnik	Publiczny
3.	Wzorek Andrzej	Wiedza z zakresu wdrażania lokalnej strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013	Zawichost	Publiczny
4.	Nieżgoda Lech	Wiedza z zakresu wdrażania lokalnej strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013	Obrazów	Publiczny
5.	Jońca Marek	Wiedza z zakresu wdrażania lokalnej strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013, doświadczenie w realizacji projektów rekultywacji terenów zdegradowanych	Koprzywnica	Publiczny
6.	Kołacz Szymon		Łoniów	Publiczny
7.	Bodura Adam	Wiedza z zakresu wyboru LGD do realizacji LSR oraz wdrażania LSR	Wilczyce	Publiczny
8.	Garnuszek Witold		Samborzec	Publiczny
9.	Bień Ryszard	Wiedza z zakresu wyboru LGD do realizacji LSR oraz wdrażania LSR	Klimontów	Publiczny
10.	Kraska Stanisław	Wiedza z zakresu opracowywania i zarządzania projektami proekspertowymi, rozwoju inicjatywy klastrowej, projektów wspierających politykę rynku pracy	Powiat sandomierski	Publiczny
11.	Pytka Robert		Sandomierz	Społeczny
12.	Jasińska Karolina	Język angielski	Koprzywnica	Społeczny
13.	Mazur Elżbieta	Wiedza z zakresu procedur wyboru LGD i realizacji LSR	Klimontów	Społeczny
14.	Stępień Alicja	Wiedza i doświadczenie z zakresu agroturystyki, przedsiębiorczości, integracji europejskiej, PROW, aktywizacji	Koprzywnica	Społeczny

*Lokalna Strategia Rozwoju
Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania*

		społeczno-gospodarczej, odnowy wsi, dziedzictwa kulturowego, produktu turystycznego		
15.	Mazur Stanisław		Lipnik	Społeczny
16.	Swajda Andrzej	Wiedza z zakresu rewitalizacji miast w ramach działania Leader, wypełniania fiszek w ramach RPO 2007-2013	Łoniów	Społeczny
17.	Dobek Stanisław		Obrazów	Społeczny
18.	Marcjan Jerzy	Wiedza z zakresu agroenergetyki	Samorzec	Społeczny
19.	Ciżła Ryszard	Wiedza i doświadczenie w aktywizacji obszarów wiejskich, funkcjonowania grup producenckich, z zakresu rolnictwa i przetwórstwa ekologicznego, w zakresie integracji polskiego rolnictwa z UE	Wilczyce	Społeczny
20.	Gradziński Robert	Wiedza nt. wdrażania lokalnych strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013	Zawichost	Gospodarczy
21.	Orawiec Marian	Wiedza nt. wdrażania lokalnych strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013 oraz agroturystyki	Dwikozy	Społeczny

Zakresy obowiązków poszczególnych pracowników Stowarzyszenia - LGD.

Dyrektor Biura Stowarzyszenia LGD

Zakres obowiązków:

1. Kierowanie i nadzór nad pracą biura, określenie zasad współpracy oraz kontaktów wewnętrznych i zewnętrznych.
2. Współpraca z przedstawicielami środków masowego przekazu oraz informowanie ich o działaniach i zamierzeniach Stowarzyszenia LGD.
3. Planowanie, koordynacja oraz kontrola pracy biura, obejmująca:
 - planowanie realizacji przedsięwzięć/zadań,
 - planowanie płatności i harmonogramu realizacji przedsięwzięć/zadań do zatwierdzenia przez Zarząd.
4. Nadzór nad przygotowywaniem i gromadzeniem materiałów dotyczących działalności Stowarzyszenia LGD.
5. Współpraca z Zarządem i Radą Stowarzyszenia w ramach realizacji LSR poprzez:
 - wykonywanie podejmowanych przez Zarząd i Radę uchwał,
 - koordynację pracy Rady w ramach jej działań decyzyjnych,
 - nadzór nad sporządzanymi sprawozdaniami i informacjami dla Zarządu,
 - nadzór nad prawidłowym zarządzaniem projektami w ramach wdrażania LSR oraz opracowywaniem i realizacją projektów współpracy.
6. Nadzór nad bezpłatnym doradztwem dla potencjalnych beneficjentów programów realizowanych w ramach wdrażania LSR.
7. Nadzór nad obsługą wpływających wniosków, procedurami ich oceny, przedstawieniem ich do refundacji, monitoringiem, realizacją oraz ewentualną kontrolą.
8. Nadzór nad prawidłowością końcowych rozliczeń zrealizowanych umów o dofinansowanie.
9. Merytoryczny nadzór nad przygotowywaniem, udostępnianiem i gromadzeniem dokumentów, w tym protokołów oraz materiałów na obrady Walnego Zebrania Członków, Zarządu oraz Rady Stowarzyszenia.

10. Projektowanie, wdrażanie oraz ocena funkcjonalności systemów: naboru, okresowych ocen, szkoleń oraz adaptacji zatrudnionych pracowników.
11. Koordynowanie działań informacyjno-promocyjnych związanych z obszarem LGD.
12. Właściwe gospodarowanie powierzonym mieniem, zapewnienie warunków skutecznego i ekonomicznego funkcjonowania biura.

Kierownik Biura Stowarzyszenia LGD

Zakres obowiązków:

1. Opiniowanie uzgodnionego przez Zarząd procesu wdrażania LSR i przedkładania uwag Dyrektorowi biura.
2. Planowanie i organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z potencjalnymi beneficjentami.
3. Podejmowanie decyzji uzgodnionych z Dyrektorem biura, a dotyczących procesu przygotowania projektów w konfrontacji z obowiązującymi przepisami i procedurami.
4. Utrzymywanie stałych kontaktów z beneficjentami realizowanych projektów oraz z Instytucjami Wdrażającymi.
5. Opracowywanie uzgodnionych z Dyrektorem biura regulaminów konkursów w ramach wdrażania LSR.
6. Prowadzenie bezpłatnego doradztwa dla potencjalnych beneficjentów.
7. Obsługa związana z naborami wniosków składanych w ramach wdrażania LSR.
8. Współpraca i pomoc Radzie Stowarzyszenia, w realizacji jej funkcji decyzyjnych.
9. Opracowywanie wniosków grantowych.
10. Zarządzanie powierzonymi projektami realizowanymi przez Stowarzyszenie LGD.
11. Przygotowanie i składanie wniosków o pomoc na funkcjonowanie LGD i realizację przedsięwzięć własnych.
12. Przygotowanie i składanie wniosków o płatność.

13. Nadzór nad realizacją rzeczową przedsięwzięć oraz kontrola i monitorowanie realizacji umów oraz sporządzanie końcowego rozliczenia rzeczowego pod kątem zgodności z warunkami umów.
14. Przygotowywanie sprawozdań merytorycznych i finansowych z powierzonych projektów.
15. Prowadzenie korespondencji z beneficjentami w ramach realizowanych przez Stowarzyszenie projektów.
16. Opracowanie w miarę potrzeb opinii dotyczących problemów związanych z realizacją projektów.
17. Opracowanie projektów własnych do realizacji dotyczących regionu działania LGD.
18. Dokumentowanie procesu wdrażania LSR oraz opracowania i wdrażania projektów własnych.
19. Prowadzenia spraw kadrowych Stowarzyszenia.
20. Współpracy przy ogłaszaniu i uruchamianiu procesu naboru pracowników.

Główna Księgowa Stowarzyszenia LGD

Zakres obowiązków:

1. Zatwierdzania dokumentów finansowych.
2. Prowadzenie spraw księgowych związanych z działalnością Stowarzyszenia LGD, w tym również rozliczanie i monitoring finansowy realizowanych projektów.
3. Księgowanie dokumentów finansowych.
4. Przygotowywanie analiz, bilansów, deklaracji podatkowych, sprawozdań finansowych.
5. Prowadzenie kasy gotówkowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.
6. Terminowe prowadzenie rozliczeń z Urzędem Skarbowym i Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz reprezentowanie Stowarzyszenia wobec tych instytucji oraz innych organów kontrolnych.
7. Sporządzanie raportów i sprawozdań na potrzeby Stowarzyszenia LGD.

8. Wykonywanie innych zadań związanych z prowadzeniem księgowości na zlecenie przełożonego.
9. Dbłość o właściwe warunki przechowywania i archiwizowania dokumentów finansowych.
10. Nadzór nad działalnością finansową Stowarzyszenia.
11. Kontrola kont księgowych.

Wymagania konieczne i pożądane od kandydata na pracownika Stowarzyszenia – LGD.

Wymagania konieczne kandydata na pracownika Stowarzyszenia – LGD ustalane będą w zależności od oferowanego stanowiska pracy. Podstawowymi wymaganiami koniecznymi dla każdego pracownika Stowarzyszenia LGD będą:

- wykształcenie wyższe, (ekonomia, socjologia, marketing i zarządzanie, administracja);
- biegła obsługa komputera i innych urządzeń biurowych,
- doświadczenie,
- znajomość języka obcego: j. angielski lub j. Niemiecki,
- obywatelstwo polskie,
- posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych oraz korzystanie w pełni z praw publicznych,
- Praktyczna znajomość przepisów z zakresu ustawy o rachunkowości, finansach publicznych, prawa pracy, ubezpieczeń społecznych,
- Praktyczna znajomość programów finansowo-księgowych, kadrowo-płacowych, pakietu MS Office (WORD, Excel);

Wymagania pożądane kandydata do pracy w Stowarzyszeniu – LGD ustalane będą również w zależności od oferowanego stanowiska. Wymagania te to między innymi:

- umiejętność samodzielnej i kreatywnej pracy – wysokie umiejętności interpersonalne,
- duże zdolności organizacyjne,
- znajomość problematyki i doświadczenie związane z finansowaniem projektów ze środków UE (znajomość zasad finansowania i rozliczania projektów, w szczególności odnoszących się do rozwoju obszarów wiejskich) – konstruowanie i zarządzanie projektami,
- znajomość zasad funkcjonowania UE, PROW na lata 2007 – 2013, ustaw i rozporządzeń dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, ustawy o samorządzie gminnym, o finansach publicznych, zamówieniach publicznych, KPA,
- Umiejętność opracowywania i rozliczania wniosków aplikacyjnych o dotacje i fundusze pomocowe.

Procedura rekrutacji pracowników.

Celem procedury jest ustalenie zasad zatrudniania pracowników w oparciu o przejrzyste kryteria oraz zagwarantowanie równego dostępu do miejsc pracy w Stowarzyszeniu - LGD. Procedura rekrutacji pracowników zapewnia pełną jawność i równość szans kobiet, mężczyzn i osób niepełnosprawnych. Przeciwdziała dyskryminacji i wyrównuje szanse na rynku pracy osób zamieszkałych na obszarach wiejskich lub obszarach dotkniętych wysoką stopą bezrobocia.

Procedura rekrutacji pracowników przedstawia się następująco:

1) Zgłoszenie potrzeby zatrudnienia.

Zarząd Stowarzyszenia - LGD ustala liczbę potrzebnych pracowników Biura i przedstawia propozycje stanowisk pracy.

2) Przygotowanie opisu stanowiska zgodnie z zapotrzebowaniem.

Przygotowywany jest opis stanowiska, zawierający następujące dane:

- nazwę stanowiska,
- miejsce w strukturze organizacyjnej Stowarzyszenia LGD,
- podstawowy zakres obowiązków,
- wymagania dotyczące kandydata: poziom i kierunek wykształcenia, zakres wiedzy ogólnej i specjalistycznej, doświadczenie zawodowe i staż pracy, wymagane uprawnienia i egzaminy zawodowe, stopień znajomości języków obcych, umiejętności, cechy charakteru i inne wymagania kwalifikacyjne,
- motywacje.

3) Przygotowanie ogłoszenia oraz jego publikacja.

Przygotowywane jest ogłoszenie o rekrutacji na dane stanowisko. Ogłoszenie zawierać powinno: dane Stowarzyszenia LGD, określenie stanowiska pracy, na jakie dokonywana jest rekrutacja, zakres zadań wykonywanych na tym stanowisku, wymagania formalne wobec kandydata zgodnie z opisem stanowiska z zaznaczeniem, które są konieczne, a które pożądane, wykaz dokumentów, które powinna zawierać oferta oraz termin i miejsce składania ofert.

Ogłoszenie opublikowane zostanie na tablicy ogłoszeń w biurze Stowarzyszenia - LGD, na stronie internetowej, w biurach pracy oraz w lokalnych i poza lokalnych mediach (gazety, radio itp.).

4) Przyjmowanie ofert.

Oferty będzie można składać osobiście w biurze Stowarzyszenia – LGD, przesłać pocztą lub e-mailem na wskazany adres Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania.

Czas na składanie ofert będzie wynosił nie więcej niż 14 dni od ostatniego dnia publikacji ogłoszenia.

5) Postępowanie konkursowe i wybór kandydata.

Po terminie składania ofert pracy Zarząd Stowarzyszenia LGD dokonuje oceny nadesłanych ofert zgodnie z wymaganiami zawartymi w ogłoszeniu. Kandydaci spełniający wymagania są dopuszczeni do dalszego postępowania konkursowego. Rozmowę kwalifikacyjną przeprowadza Zarząd Stowarzyszenia LGD, a ostatecznego wyboru kandydata dokonuje Prezes Zarządu.

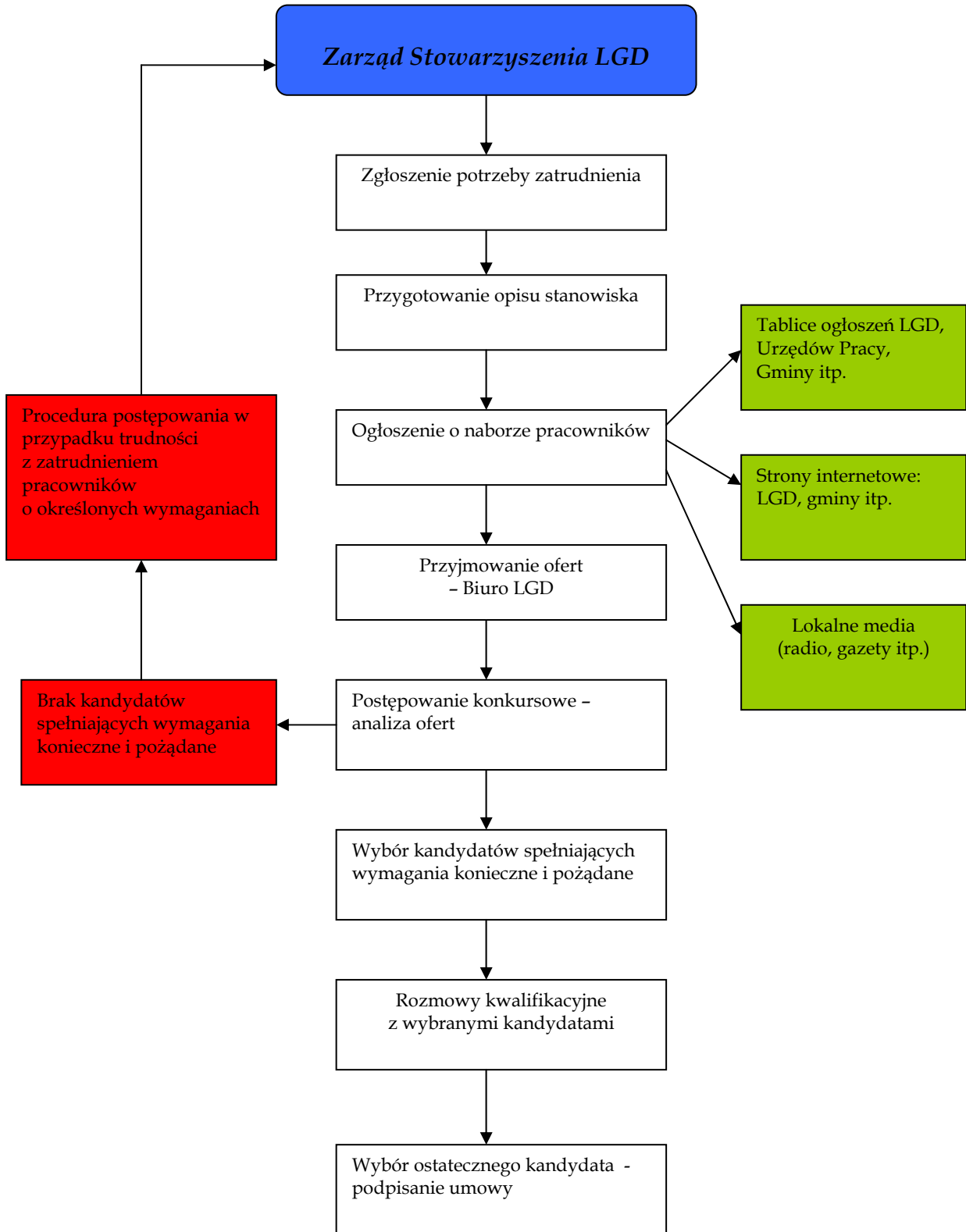
Z przeprowadzonej rekrutacji Zarząd sporządza protokół zawierający:

- określenie stanowiska, na jakie przeprowadzany był nabór,
- liczbę złożonych ofert oraz imiona, nazwiska i adresy kandydatów,
- informację o zastosowanej metodzie rekrutacji,
- uzasadnienie dokonanego wyboru.

Prezes Zarządu Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Lokalnej Grupy Działania, w stosunku do osób zatrudnionych na podstawie umowy cywilnej, umowy o pracę, bądź wolontariuszy, z których świadczeń korzysta Stowarzyszenie - LGD jest odpowiednio:

- a. kierownikiem zakładu pracy w rozumieniu przepisów prawa pracy,
- b. zatrudniającym w rozumieniu przepisów prawa cywilnego,
- c. korzystającym w rozumieniu przepisów o wolontariacie.

Schemat procedury rekrutacji pracowników

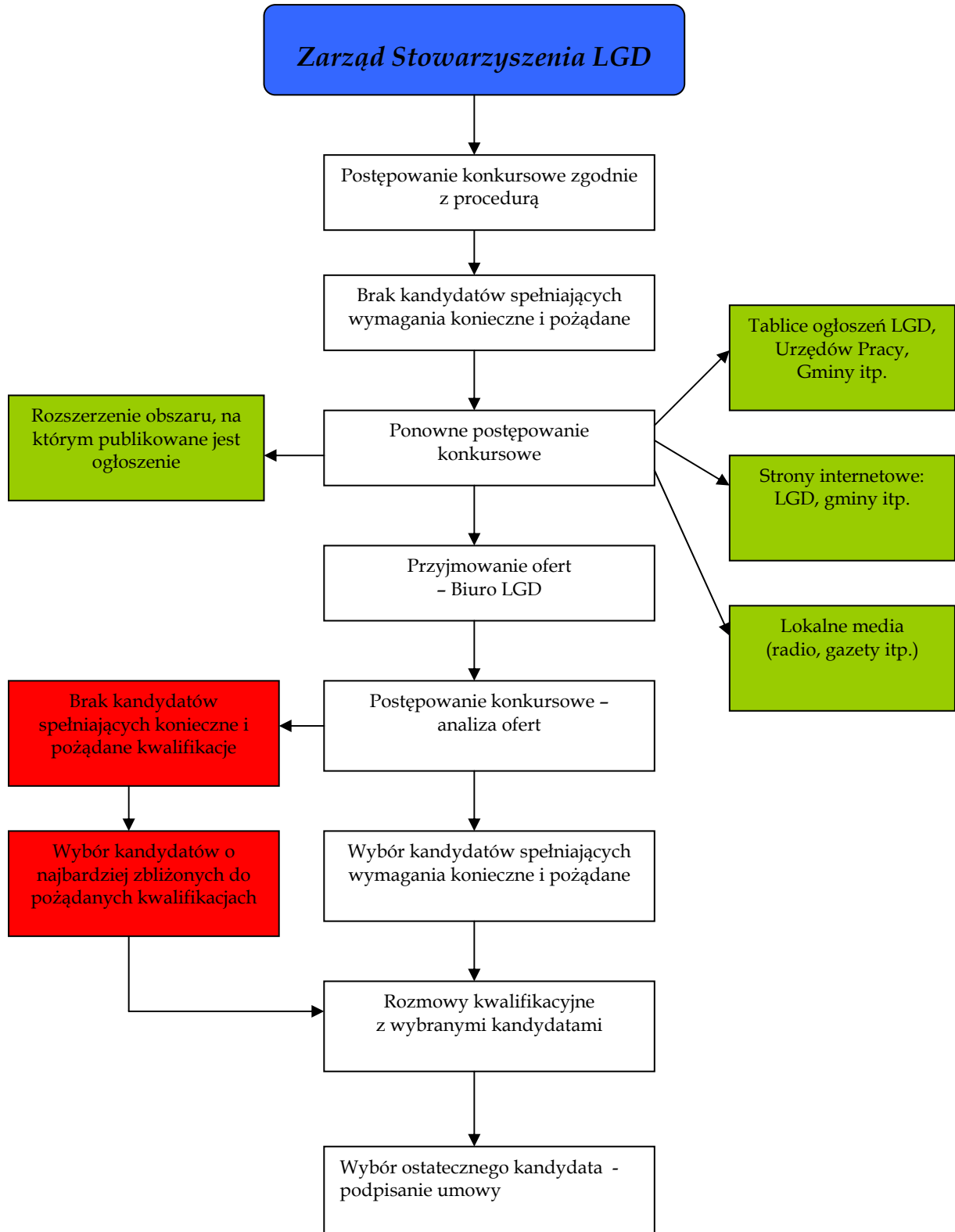

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.

W przypadku wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracownika o wymaganych kwalifikacjach Zarząd Stowarzyszenia – LGD podejmie kolejne działania zmierzające do pozyskania odpowiednich pracowników:

- Zarząd ponownie przeprowadza postępowanie konkursowe,
- rozszerza obszar, na terenie którego publikuje ogłoszenia,
- dokonuje rekrutacji poprzez dodatkowe ogłoszenia w mediach,
- dokonuje wyboru pracownika spośród kandydatów posiadających najbardziej zbliżone do pożądaných kwalifikacje.

**Schemat postępowania w sytuacji wystąpienia trudności
w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.**

Kryteria wyboru projektów wynikające z PROW na lata 2007 – 2013.

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Kryteria określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” Objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r. oraz Rozporządzenia zmieniającego ww. Rozporządzenie z dnia 6 maja 2008 r.. Celem działania jest różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich.

Refundacja:

Maksymalnie 50% kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta.

Limit w okresie realizacji programu wynosi maksymalnie 100 tys. zł na jednego beneficjenta.

Beneficjent:

Osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

Wymagania wobec operacji:

- 1) operacja jest uzasadniona pod względem ekonomicznym,
- 2) operacja spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji,
- 3) działalność, której dotyczy operacja zarejestrowana jest w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej, albo
 - gminy miejsko – wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- 4) inwestycje związane z budową, remontem, wyposażeniem, zagospodarowaniem nieruchomości objętych operacją, dotyczą nieruchomości położonych w miejscowościach, o których mowa w pkt. 3,

- 5) operacja wiąże się z możliwością zatrudnienia w ramach podjętej albo rozwijanej działalności nierolniczej,
- 6) gospodarstwo rolne, w którym pracuje beneficjent było objęte, w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku, płatnościami bezpośrednimi.

Zakres pomocy:

- usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa,
- usług dla ludności,
- sprzedaży hurtowej i detalicznej,
- rzemiosła lub rękodzielnictwa,
- robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych,
- usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem,
- usług transportowych,
- usług komunalnych,
- przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych,
- magazynowania lub przechowywania towarów,
- wytwarzania produktów energetycznych z biomasy,
- rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Koszty kwalifikowane:

- budowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych oraz nadbudowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych, wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki,
- zagospodarowanie terenu,
- zakup maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu,
- zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej,
- zakup środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób (z kierowcą).

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Kryteria określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój Mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem

Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r.. Celem działania jest wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji – wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.

Refundacja:

Maksymalnie 50 % kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta.

Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- 100 000,00 zł – jeśli biznes plan przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji,
- 200 000,00 zł – jeżeli biznes plan przewiduje utworzenie powyżej 2 i mniej niż 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji,
- 300 000,00 zł – jeżeli biznes plan przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

W przypadku, gdy operacja dotyczy wyłącznie działalności związanej z przetwórstwem lub obrotem produktami rolnymi lub jadalnymi produktami leśnymi, pomoc jest przyznawana i wypłacana do wysokości 100 000,00 zł, jeżeli biznes plan przewiduje utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji.

Beneficjent:

Osoba fizyczna, osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób i mające obrót nieprzekraczający równowartości w złotych 2 mln euro.

Wymagania wobec operacji:

- 1) operacja jest uzasadniona pod względem ekonomicznym,
- 2) operacja spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji,
- 3) siedziba lub oddział lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy oraz w przypadku operacji związanych z nieruchomością, miejsce położenia nieruchomości, znajdują się:
 - a) w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej, albo
 - gminy miejsko – wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo

- gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, w przypadku podmiotów innych niż grupy producentów rolnych, wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw, uznane organizacje producentów owoców i warzyw oraz podmioty świadczące usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa,
- b) na obszarach wiejskich zgodnie z najszerszą definicją, tj. miejscowości należącej do:
- gminy wiejskiej, albo
 - gminy miejsko - wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, albo
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, w przypadku podmiotów innych niż grupy producentów rolnych, wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw, uznane organizacje producentów owoców i warzyw oraz podmioty świadczące usługi dla
- 4) biznes plan przewiduje utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy, co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji,
- 5) w okresie ostatnich 2 lat wnioskodawca nie uzyskał pomocy w ramach PO Kapitał Ludzki działanie „Promocja Przedsiębiorczości”.

Koszty kwalifikowalne:

- budowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- nadbudowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- zagospodarowanie terenu;
- zakup maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu;
- zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub wykonywanej działalności gospodarczej;
- zakup środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób łącznie z kierowcą, z tym że w przypadku zakupu pojazdów samochodowych, naczep lub przyczep będą to koszty w wysokości nieprzekraczającej:
 - o trzykrotności pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji – w przypadku działalności gospodarczej wykonywanej w zakresie świadczenia wyłącznie usług transportowych,

- o równowartości pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji – w przypadku działalności gospodarczej wykonywanej w zakresie innym niż usługi transportowe;
- raty zapłacone z tytułu umowy leasingu, nieprzekraczające ceny netto nabycia rzeczy, jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, nie później jednak niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną;
- transport do miejsca realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją;
- montaż maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją;
- przygotowanie dokumentacji technicznej operacji, w szczególności kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, ocen lub raportów oddziaływania na środowisko, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości, projektów technologicznych;
- opłaty za patenty lub licencje,
- sprawowanie nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz związane z kierowaniem robotami budowlanymi w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych.

Pomoc nie obejmuje kosztów podatku od towarów i usług (VAT), nabycia nieruchomości, nabycia rzeczy używanych.

Odnowa i rozwój wsi

Kryteria określone są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r.. Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowania obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społecznej wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Refundacja:

Maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta, z tym że dla jednej miejscowości – nie więcej niż 500 000,00 zł w okresie realizacji programu. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż 25 000,00 zł.

Beneficjent:

Osoba prawna: gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub inny związek wyznaniowy; organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego (w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie - Dz. U. Nr 96, poz. 873 z póź. zm., której cele statutowe są zbieżne z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.).

Zakres pomocy:

- budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie budynków pełniących funkcje publiczne, społeczno – kulturalne, rekreacyjne i sportowe oraz służące promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury;
- kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej,
- budowa, przebudowa, remont infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno – kulturalnych,
- zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne,
- odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci,
- kultywowanie tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Koszty kwalifikowalne w wysokości nieprzekraczającej 10 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych, obejmujące koszty:

- przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym: kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, ocen lub raportów oddziaływania na środowisko, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości, usług geodezyjno – kartograficznych, usług rzeczoznawcy majątkowego,
- opłat za patenty lub licencje,
- sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego i związane z kierowaniem robotami budowlanymi,
- przygotowania innych dokumentów niezbędnych do realizacji operacji.

Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się także podatek od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w art. 71 ust.3 lit.a rozporządzenia Rady (WE) nr. 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski

Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.Urz.UE L 277 z 21.10.2005r, str.1 z póź.zm.).

Pomoc finansowa może zostać przyznana, jeżeli:

- 1) projekt realizowany jest w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej, albo
 - gminy miejsko - wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- 2) projekt wpisuje się w zakres Planu Odnowy Miejscowości,
- 3) projekt nie ma charakteru komercyjnego,
- 4) w przypadku, gdy projekt realizowany będzie na nieruchomości nie należącej do beneficjenta, beneficjent posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością na cele określone w projekcie przez 7 lat po realizacji projektu,
- 5) organizacja pozarządowa działa w obszarze zbieżnym z celami działania „Odnowa i rozwój wsi”, w szczególności na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego,
- 6) projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.

Małe projekty

Kryteria określone są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r.

O pomoc na operacje ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwane dalej „małymi projektami”, może ubiegać się osoba fizyczna zameldowana na pobyt stały na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju, lub wykonuje działalność gospodarczą na tym obszarze i osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną, która posiada siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzi działalność na tym obszarze, oraz fundacje i stowarzyszenia, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.

Pomoc na małe projekty jest przyznawana, jeżeli:

- całkowity planowany koszt realizacji wynosi co najmniej 4 500 zł, lecz nie więcej niż 100 000 zł;
- projekt nie będzie finansowany z innych środków publicznych, z wyłączeniem przypadku współfinansowania z Funduszu Kościelnego lub ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.2);
- projekt będzie realizowany w nie więcej niż w dwóch etapach a jego zakończenie i złożenie wniosku o płatność ostateczną będącą refundacją kosztów kwalifikowalnych wypłacaną po zrealizowaniu całego małego projektu nastąpi w terminie 2 lat od dnia zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2015 r., przy czym płatność ostateczna będzie obejmować nie mniej niż 25% łącznej planowanej kwoty pomocy.

Refundacja:

Maksymalnie 70% kosztów kwalifikowalnych małych projektów poniesionych przez beneficjenta. Pomoc na małe projekty przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, wynosi 100 000,00 zł na jednego beneficjenta, przy czym wysokość pomocy przyznanej na realizację jednego małego projektu nie może być wyższa niż 25 000,00 zł.

Koszty kwalifikowalne małych projektów:

- koszty ogólne, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją małego projektu,
- koszty poniesione od dnia, w którym została zawarta umowa, na podstawie, której jest przyznawana pomoc na małe projekty,
- koszty w formie rozliczenia pieniężnego, a w przypadku transakcji, której wartość, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 1 000,00 zł,
- koszty w formie rozliczenia bezgotówkowego przeprowadzonego poleceniem przelewu.

Do kosztów kwalifikowalnych małych projektów stanowiących koszty ogólne zalicza się koszty w wysokości nieprzekraczającej 10 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych małych projektów, a także:

- podatek od towarów i usług (VAT), uiszczany w związku z poniesieniem kosztów, na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz.

UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005”;

- wartość pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, stanowiącą iloczyn liczby przepracowanych godzin oraz ilorazu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty, i liczby 168, lecz nie więcej niż 10 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych małych projektów pomniejszonych o wysokość kosztów ogólnych.

Lokalne Kryteria Wyboru

„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Lp.	Kryterium lokalne	Opis / potencjalne oddziaływanie	Punkty
1.	Powierzchnia gospodarstwa rolnego	Powierzchnia gospodarstwa, którą posiada wnioskodawca, lub w której pracuje będąc małżonkiem rolnika lub jego domownikiem w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu rolniczym	4 - do 5 ha 2 - od 5 ha do 10 ha 1 - powyżej 10 ha
2.	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania	3 - powyżej 15% 2 - do 15% 1 - do 10% 0 - równy dofinansowaniu
3.	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu	Preferuje projekty, które zakładają utworzenie nowych miejsc prac	4 - powyżej 1 1 - 1 miejsce 0 - brak
4.	Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR	Preferowane będą projekty, które są zgodne z większą ilością celów głównych i szczegółowych zawartych w LSR	3 - zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 - zgodność z 1
5.	Komplementarność - uzupełnienie innych operacji	Operacja komplementarna, czyli uzupełniająca zakres innych operacji zrealizowanych/ realizowanych lub planowanych do zrealizowania na obszarze objętym LSR niezależnie od źródła ich finansowania.	8 - więcej niż 4 operacje 4 - od 2 do 4 operacji 2 - 2 operacje 0 - brak
6.	Działalność wnioskodawcy	Preferuje projekty, których wnioskodawca rozpoczyna działalność gospodarczą.	3 - działalność do 3 lat 0 - powyżej 3 lat
7.	Miejsce realizacji projektu	Preferowane będą projektu realizowane w małych miejscowościach	10 - do 500 mieszkańców 5 - 500 - 1000 mieszkańców 3 - powyżej 1000 mieszkańców
8.	Obszar realizacji projektu	Preferowane będą projekty obejmujące realizację na obszarze kilku miejscowości	3 - powyżej 2 miejscowości 2 - 2 miejscowości 1 - 1 miejscowość
9.	Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie	Preferuje projekty wykorzystujące lokalną historię, tradycję, kulturę, walory lokalnego środowiska, lokalną infrastrukturę turystyczną, lokalne produkty i usługi itp.	10 - projekt oparty na wszystkich zasobach 5 - projekt oparty na jednym z zasobów 0 - brak
10.	Wykorzystanie technologii informatycznych	Preferuje projekty z zakresu informatyzacji	3 - zawiera 0 - brak
11.	Agroturystyka	Preferowane będą projekty zakładające utworzenie gospodarstwa agroturystycznego.	5 - tak 0 - nie
12.	Sektor turystyczny	Preferowane projekty, które będą bezpośrednio związane z sektorem turystyczny albo produktami lokalnymi.	5 - bezpośrednio związane 0 - niezwiązane
13.	Wpływ na rozwój turystyki	Preferuje projekty, których realizacja będzie miała wpływ na rozwój turystyki na terenie obszaru objętego LSR	4 - pozytywny wpływ 0 - brak wpływu

„Odnowa i rozwój wsi”.

Lp.	Kryterium lokalne	Opis / potencjalne oddziaływanie	Punkty
1.	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania	3 - powyżej 15% 2 - do 15% 1 - do 10% 0 - równy dofinansowaniu
2.	Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR	Preferowane będą projekty, które są zgodne z większą ilością celów głównych i szczegółowych zawartych w LSR	3 - zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 - zgodność z 1
3.	Komplementarność - uzupełnienie innych operacji	Operacja komplementarna, czyli uzupełniająca zakres innych operacji zrealizowanych/ realizowanych lub planowanych do zrealizowania na obszarze objętym LSR niezależnie od źródła ich finansowania.	8 - więcej niż 4 operacje 4 - od 2 do 4 operacji 2 - 2 operacje 0 - brak
4.	Miejsce realizacji projektu	Preferowane będą projekty realizowane w małych miejscowościach	10 - do 500 mieszkańców 5 - 500 - 1000 mieszkańców 3 - powyżej 1000 mieszkańców
5.	Obszar realizacji projektu	Preferowane będą projekty obejmujące realizację na obszarze kilku miejscowości	3 - powyżej 2 miejscowości 2 - 2 miejscowości 1 - 1 miejscowość
6.	Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie	Preferuje projekty wykorzystujące lokalną historię, tradycję, kulturę, walory lokalnego środowiska, lokalną infrastrukturę turystyczną, lokalne produkty i usługi itp.	10 - projekt oparty na wszystkich zasobach 5 - projekt oparty na jednym z zasobów 0 - brak
7.	Wykorzystanie technologii informatycznych	Preferuje projekty z zakresu informatyzacji	3 - zawiera 0 - brak
8.	Wpływ na rozwój turystyki	Preferuje projekty, których realizacja będzie miała wpływ na rozwój turystyki na terenie obszaru objętego LSR	4 - pozytywny wpływ 0 - brak wpływu

„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

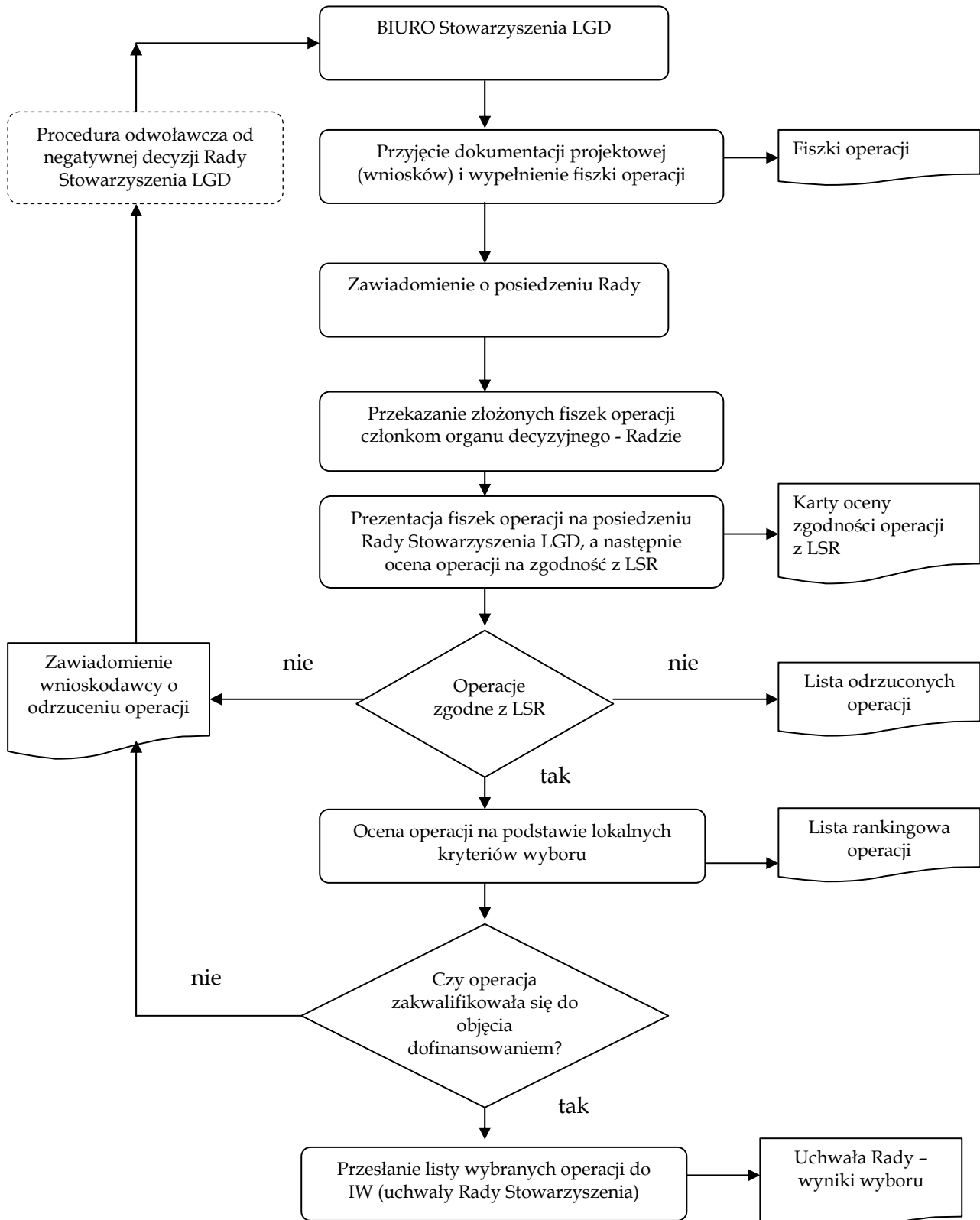
Lp.	Kryterium lokalne	Opis / potencjalne oddziaływanie	Punkty
1.	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania	3 - powyżej 15% 2 - do 15% 1 - do 10% 0 - równy dofinansowaniu
2.	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu	Preferuje projekty, które zakładają utworzenie nowych miejsc prac	4 - powyżej 1 1 - 1 miejsce 0 - brak
3.	Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR	Preferowane będą projekty, które są zgodne z większą ilością celów głównych i szczegółowych zawartych w LSR	3 - zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 - zgodność z 1
4.	Komplementarność - uzupełnienie innych operacji	Operacja komplementarna, czyli uzupełniająca zakres innych operacji zrealizowanych/ realizowanych lub planowanych do zrealizowania na obszarze objętym LSR niezależnie od źródła ich finansowania.	8 - więcej niż 4 operacje 4 - od 2 do 4 operacji 2 - 2 operacje 0 - brak
5.	Działalność wnioskodawcy	Preferuje projekty, których wnioskodawca rozpoczyna działalność gospodarczą.	3 - działalność do 3 lat 0 - powyżej 3 lat
6.	Miejsce realizacji projektu	Preferowane będą projektu realizowane w małych miejscowościach	10 - do 500 mieszkańców 5 - 500 - 1000 mieszkańców 3 - powyżej 1000 mieszkańców
7.	Obszar realizacji projektu	Preferowane będą projekty obejmujące realizację na obszarze kilku miejscowości	3 - powyżej 2 miejscowości 2 - 2 miejscowości 1 - 1 miejscowość
8.	Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie	Preferuje projekty wykorzystujące lokalną historię, tradycję, kulturę, walory lokalnego środowiska, lokalną infrastrukturę turystyczną, lokalne produkty i usługi itp.	10 - projekt oparty na wszystkich zasobach 5 - projekt oparty na jednym z zasobów 0 - brak
9.	Wykorzystanie technologii informatycznych	Preferuje projekty z zakresu informatyzacji	3 - zawiera 0 - brak
10.	Agroturystyka	Preferowane będą projekty zakładające utworzenie gospodarstwa agroturystycznego.	5 - tak 0 - nie
11.	Sektor turystyczny	Preferowane projekty, które będą bezpośrednio związane z sektorem turystyczny albo produktami lokalnymi.	5 - bezpośrednio związane 0 - niezwiązane
12.	Wpływ na rozwój turystyki	Preferuje projekty, których realizacja będzie miała wpływ na rozwój turystyki na terenie obszaru objętego LSR	4 - pozytywny wpływ 0 - brak wpływu

„Małe projekty”.

Lp.	Kryterium lokalne	Opis / potencjalne oddziaływanie	Punkty
1.	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania	3 - powyżej 15% 2 - do 15% 1 - do 10% 0 - równy dofinansowaniu
2.	Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR	Preferowane będą projekty, które są zgodne z większą ilością celów głównych i szczegółowych zawartych w LSR	3 - zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 - zgodność z 1
3.	Komplementarność - uzupełnienie innych operacji	Operacja komplementarna, czyli uzupełniająca zakres innych operacji zrealizowanych/ realizowanych lub planowanych do zrealizowania na obszarze objętym LSR niezależnie od źródła ich finansowania.	8 - więcej niż 4 operacje 4 - od 2 do 4 operacji 2 - 2 operacje 0 - brak
4.	Miejsce realizacji projektu	Preferowane będą projekty realizowane w małych miejscowościach	10 - do 500 mieszkańców 5 - 500 - 1000 mieszkańców 3 - powyżej 1000 mieszkańców
5.	Obszar realizacji projektu	Preferowane będą projekty obejmujące realizację na obszarze kilku miejscowości	3 - powyżej 2 miejscowości 2 - 2 miejscowości 1 - 1 miejscowość
6.	Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie	Preferuje projekty wykorzystujące lokalną historię, tradycję, kulturę, walory lokalnego środowiska, lokalną infrastrukturę turystyczną, lokalne produkty i usługi itp.	10 - projekt oparty na wszystkich zasobach 5 - projekt oparty na jednym z zasobów 0 - brak
7.	Wykorzystanie technologii informatycznych	Preferuje projekty z zakresu informatyzacji	3 - zawiera 0 - brak
8.	Partnerstwo z innymi podmiotami	Preferowane będą projekty realizowane z innymi podmiotami, niezależnymi wnioskodawcami, działającymi na rzecz rozwoju obszaru objętego LSR	4 - więcej niż 2 partnerów 3 - 2 partnerów 2 - 1 partner 0 - brak partnerów
9.	Wpływ na rozwój turystyki	Preferuje projekty, których realizacja będzie miała wpływ na rozwój turystyki na terenie obszaru objętego LSR	4 - pozytywny wpływ 0 - brak wpływu
10.	Sektor turystyczny	Preferowane projekty, które będą bezpośrednio związane z sektorem turystyczny albo produktami lokalnymi.	5 - bezpośrednio związane 0 - niezwiązane

Procedura wyboru operacji

Ogólna procedura wyboru operacji.

Źródło: Opracowanie własne

Tabelaryczne przedstawienie ogólnej procedury wyboru operacji.

Czynność	Osoba odpowiedzialna	Dokument	Adresat
Przyjęcie dokumentacji projektowej (wniosku) i wypełnienie fiszki operacji	Kierownik Biura	Fiszka operacji	
Zawiadomienie o posiedzeniu Rady	Dyrektor Biura	Wniosek o zwołanie Rady	Przewodniczący Rady
	Przewodniczący Rady	Zawiadomienie o posiedzeniu Rady	Członkowie Rady
Przekazanie fiszek operacji Radzie	Dyrektor Biura		Rada
Prezentacja fiszek operacji na posiedzeniu Rady	Sekretarz Rady		
Ocena operacji na zgodność z LSR	Rada	Karta oceny	
Ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru	Rada	Karta oceny	
Publikacja wyników oceny Rady	Dyrektor Biura	Protokół z Posiedzenia Rady oraz lista operacji	
Powiadomienie o wynikach oceny	Kierownik Biura	Pismo z informacją o podjętej przez Radę decyzji	Wnioskodawca
Przekazanie pełnej dokumentacji (listy rankingowej)	Dyrektor Biura	Protokół przekazania dokumentacji	Instytucja wdrażająca

Procedury zgodności operacji z LSR.

Procedura oceny zgodności projektu z LSR polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSR. Ocena zgodności z LSR jest dokonywana indywidualnie przez członków Rady (na podstawie instrukcji) poprzez wypełnienie imiennej karty oceny zgodności projektu z LSR.

Uznanie operacji za zgodną z LSR skutkuje przekazaniem operacji do dalszej oceny wg lokalnych kryteriów wyboru. Operacja, która nie zostanie uznana za zgodną z LSR nie podlega dalszej ocenie.

Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR, jeżeli będzie zgodna z co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.

Do dalszej oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru zostaną przekazane operacje uznane za zgodne przez co najmniej 50% członków Rady przy obecności co najmniej połowy członków Rady uprawnionych do głosowania.

KARTA OCENY	
zgodności projektu z Lokalną Strategią Rozwoju	
<i>Miejsce na pieczętkę</i>	
Numer wniosku:	Imię i nazwisko lub Nazwa Wnioskodawcy:
Nazwa / tytuł wnioskowanego projektu:	
Działanie PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty
Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?	
1. Poprawa jakości życia mieszkańców na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	
2. Wspieranie inicjatyw ekologicznych podstawą do zachowania i poprawy stanu posiadanych zasobów	
3. Rozwój turystyki poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego terenu objętego LSR	
Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?	
1.1: Rozwój produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolniczego	
1.2: Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	
2.1: Dbalność o środowisko - rozwój rolnictwa ekologicznego i alternatywnych źródeł energii	
3.1: Promocja walorów turystycznych, historycznych, kulturowych i przyrodniczych oraz dbanie o wielowiekowe tradycje	
3.2: Rozwój usług turystycznych, sportu i rekreacji oraz poprawa stanu infrastruktury turystycznej	
Czy realizacja projektu / operacji jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?	
1.1. Rozwój gospodarczy w oparciu o alternatywne dla rolnictwa formy działalności gospodarczej oraz innowacyjną produkcję rolną	

1.2. Rozwój gospodarczy w oparciu o alternatywne dla rolnictwa formy działalności gospodarczej oraz innowacyjną produkcję rolną					
2.1. Upowszechnianie nowych technologii z zakresu rolnictwa ekologicznego					
2.2. Upowszechnianie i rozwój odnawialnych źródeł energii					
3.1. Rozwój infrastruktury turystycznej, oraz rekreacyjno-sportowej, ochrona walorów krajobrazowych, przestrzennych i kulturowych					
3.2. Tworzenie i promocja produktu turystycznego					
Głosuję za: uznaniem nie uznaniem operacji za zgodną z LSR					
Imię i nazwisko członka Rady:					
Miejsce:		Data:		Czytelny podpis:	
Podpisy Sekretarzy Posiedzenia Rady	1.		2.		

Instrukcja wypełniania karty:

- 1) Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
- 2) Pola białe wypełnia Członek Rady Stowarzyszenia LGD biorący udział w ocenie zgodności projektu z LSR.
- 3) Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem
- 4) Ocena zgodności polega na zaznaczeniu znakiem „X” lub „V” kratki po prawej stronie przy każdym celu / przedsięwzięciu, z którym dana operacja jest zgodna. Zgodność operacji z LSR może występować w więcej niż jednym punkcie (można zaznaczyć więcej kwadracików).
- 5) Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
- 6) Dla ważności głosu niezbędne jest wypełnienie wszystkich pól białych.
- 7) Głos oddany przez członka Rady w formie wypełnionej karty oceny zgodności operacji z LSR jest nieważny, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
 - na karcie brakuje nazwiska i imienia lub podpisu członka Rady,
 - na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numeru wniosku, nazwy wnioskodawcy, nazwy projektu itp.).
- 8) Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się poprzez zaznaczenie znakiem „X” lub „V” kwadratu przy jednej z opcji „głosuję za uznaniem, nie uznaniem operacji za zgodną z LSR”. Pozostawienie lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny.

Procedury oceny operacji na podstawie lokalnych kryteriów

Procedura oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSR na podstawie specyficznych dla LGD, lokalnych kryteriów wyboru. Jej zasadniczym celem jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia LSR.

Ze względu na różne cele i charakter poszczególnych działań stosowane będą różne zestawy lokalnych kryteriów wyboru.

Ocena dokonywana jest indywidualnie przez członków Rady na imiennych kartach oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru. Miejsce operacji na liście rankingowej określi średnia arytmetyczna wszystkich indywidualnych ocen członków Rady.

W celu uniknięcia sytuacji, w której zakwalifikowana do objęcia dofinansowaniem mogłaby zostać operacja spełniająca warunek zgodności z LSR oraz pozostałe lokalne kryteria wyboru, a jej realne zrealizowanie zdaniem członków Rady byłoby niemożliwe, użyte będzie kryterium tzw. wykonalności operacji o charakterze wykluczającym. Operacje, w przypadku, których co najmniej 50% głosujących członków Rady wyrazi negatywną opinię, są odrzucane i nie klasyfikowane na liście rankingowej. Odrzucenie operacji musi zostać uzasadnione.

<i>Miejsce na pieczętkę</i>		KARTA OCENY projektu według lokalnych kryteriów wyboru			
Numer wniosku:		Imię i nazwisko lub Nazwa Wnioskodawcy:			
Nazwa / tytuł wnioskowanego projektu:					
Działanie PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR:		RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ			
Nazwa przedsięwzięcia w ramach LSR:					
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		OCENA (punkty)		Przyznane punkty	
Powierzchnia gospodarstwa rolnego		4 - do 5 ha 2 - od 5 ha do 10 ha 1 - powyżej 10 ha			
Wysokość wnioskowanej pomocy		3 - powyżej 15% 2 - do 15% 1 - do 10% 0 - równy dofinansowaniu			
Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu		4 - powyżej 1 1 - 1 miejsce 0 - brak			
Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR		3 - zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 - zgodność z 1			
Komplementarność - uzupełnienie innych operacji		8 - więcej niż 4 operacje 4 - od 2 do 4 operacji 2 - 2 operacje 0 - brak			
Działalność wnioskodawcy		3 - działalność do 3 lat 0 - powyżej 3 lat			
Miejsce realizacji projektu		10 - do 500 mieszkańców 5 - 500 - 1000 mieszkańców 3 - powyżej 1000 mieszkańców			
Obszar realizacji projektu		3 - powyżej 2 miejscowości 2 - 2 miejscowości 1 - 1 miejscowość			
Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie		10 - projekt oparty na wszystkich zasobach 5 - projekt oparty na jednym z zasobów 0 - brak			
Wykorzystanie technologii informatycznych		3 - zawiera 0 - brak			
Agroturystyka		5 - tak 0 - nie			
Sektor turystyczny		5 - bezpośrednio związane 0 - niezwiązane			
Wpływ na rozwój turystyki		4 - pozytywny wpływ 0 - brak wpływu			
Imię i nazwisko członka Rady:					
Miejsce:		Data:		Czytelny podpis:	
Podpisy Sekretarzy posiedzenia Rady:		1.		2.	

Instrukcja wypełniania karty:

- 1) Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
- 2) Pola białe wypełnia Członek Rady Stowarzyszenia LGD biorący udział w ocenie zgodności według lokalnych kryteriów wyboru.
- 3) Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem
- 4) Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- 5) W punkcie 1 wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji.
- 6) W punktach od 2 do 11 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- 7) W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „suma punktów” została obliczona poprawnie.
- 8) W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia „karty oceny operacji według lokalnych kryteriów” sekretarze posiedzenia wzywają członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
- 9) Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaj uznana za głos nieważny.
- 10) Wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „suma punktów” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.

<i>Miejsce na pieczętkę</i>		KARTA OCENY projektu według lokalnych kryteriów wyboru			
Numer wniosku:		Imię i nazwisko lub Nazwa Wnioskodawcy:			
Nazwa / tytuł wnioskowanego projektu:					
Działanie PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR:		ODNOWA I ROZWÓJ WSI			
Nazwa przedsięwzięcia w ramach LSR:					
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		OCENA (punkty)		Przyznane punkty	
1.	Wysokość wnioskowanej pomocy	3 – powyżej 15% 2 – do 15% 1 – do 10% 0 – równy dofinansowaniu			
2.	Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR	3 – zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 – zgodność z 1			
3.	Komplementarność – uzupełnienie innych operacji	8 – więcej niż 4 operacje 4 – od 2 do 4 operacji 2 – 2 operacje 0 – brak			
4.	Miejsce realizacji projektu	10 – do 500 mieszkańców 5 – 500 – 1000 mieszkańców 3 – powyżej 1000 mieszkańców			
5.	Obszar realizacji projektu	3 – powyżej 2 miejscowości 2 – 2 miejscowości 1 – 1 miejscowość			
6.	Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie	10 – projekt oparty na wszystkich zasobach 5 – projekt oparty na jednym z zasobów 0 – brak			
7.	Wykorzystanie technologii informatycznych	3 – zawiera 0 – brak			
8.	Wpływ na rozwój turystyki	4 – pozytywny wpływ 0 – brak wpływu			
Imię i nazwisko członka Rady:					
Miejsce:		Data:		Czytelny podpis:	
Podpisy Sekretarzy posiedzenia Rady:	1.		2.		

Instrukcja wypełniania karty:

- 1) Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
- 2) Pola białe wypełnia Członek Rady Stowarzyszenia LGD biorący udział w ocenie zgodności według lokalnych kryteriów wyboru.
- 3) Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem
- 4) Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- 5) W punkcie 1 wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji.
- 6) W punktach od 2 do 11 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- 7) W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „suma punktów” została obliczona poprawnie.
- 8) W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia „karty oceny operacji według lokalnych kryteriów” sekretarze posiedzenia wzywają członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
- 9) Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaj uznana za głos nieważny.
- 10) Wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „suma punktów” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.

<i>Miejsce na pieczętkę</i>		KARTA OCENY projektu według lokalnych kryteriów wyboru			
Numer wniosku:		Imię i nazwisko lub Nazwa Wnioskodawcy:			
Nazwa / tytuł wnioskowanego projektu:					
Działanie PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR:		TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW			
Nazwa przedsięwzięcia w ramach LSR:					
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		OCENA (punkty)		Przyznane punkty	
1.	Wysokość wnioskowanej pomocy	3 - powyżej 15% 2 - do 15% 1 - do 10% 0 - równy dofinansowaniu			
2.	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu	4 - powyżej 1 1 - 1 miejsce 0 - brak			
3.	Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR	3 - zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 - zgodność z 1			
4.	Komplementarność - uzupełnienie innych operacji	8 - więcej niż 4 operacje 4 - od 2 do 4 operacji 2 - 2 operacje 0 - brak			
5.	Działalność wnioskodawcy	3 - działalność do 3 lat 0 - powyżej 3 lat			
6.	Miejsce realizacji projektu	10 - do 500 mieszkańców 5 - 500 - 1000 mieszkańców 3 - powyżej 1000 mieszkańców			
7.	Obszar realizacji projektu	3 - powyżej 2 miejscowości 2 - 2 miejscowości 1 - 1 miejscowość			
8.	Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie	10 - projekt oparty na wszystkich zasobach 5 - projekt oparty na jednym z zasobów 0 - brak			
9.	Wykorzystanie technologii informatycznych	3 - zawiera 0 - brak			
10.	Agroturystyka	5 - tak 0 - nie			
11.	Sektor turystyczny	5 - bezpośrednio związane 0 - niezwiązane			
12.	Wpływ na rozwój turystyki	4 - pozytywny wpływ 0 - brak wpływu			
Imię i nazwisko członka Rady:					
Miejsce:		Data:		Czytelny podpis:	
Podpisy Sekretarzy posiedzenia Rady:	1.		2.		

Instrukcja wypełniania karty:

- 1) Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
- 2) Pola białe wypełnia Członek Rady Stowarzyszenia LGD biorący udział w ocenie zgodności według lokalnych kryteriów wyboru.
- 3) Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem
- 4) Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- 5) W punkcie 1 wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji.
- 6) W punktach od 2 do 11 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- 7) W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „suma punktów” została obliczona poprawnie.
- 8) W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia „karty oceny operacji według lokalnych kryteriów” sekretarze posiedzenia wzywają członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
- 9) Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaj uznana za głos nieważny.
- 10) Wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „suma punktów” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.

<i>Miejsce na pieczętkę</i>		KARTA OCENY projektu według lokalnych kryteriów wyboru			
Numer wniosku:		Imię i nazwisko lub Nazwa Wnioskodawcy:			
Nazwa / tytuł wnioskowanego projektu:					
Działanie PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR:		MAŁE PROJEKTY			
Nazwa przedsięwzięcia w ramach LSR:					
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		OCENA (punkty)		Przyznane punkty	
1.	Wysokość wnioskowanej pomocy	3 – powyżej 15% 2 – do 15% 1 – do 10% 0 – równy dofinansowaniu			
2.	Wpływ na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych LSR	3 – zgodność z więcej niż 1 celem głównym, szczegółowym, przedsięwzięciem 1 – zgodność z 1			
3.	Komplementarność – uzupełnienie innych operacji	8 – więcej niż 4 operacje 4 – od 2 do 4 operacji 2 – 2 operacje 0 – brak			
4.	Miejsce realizacji projektu	10 – do 500 mieszkańców 5 – 500 – 1000 mieszkańców 3 – powyżej 1000 mieszkańców			
5.	Obszar realizacji projektu	3 – powyżej 2 miejscowości 2 – 2 miejscowości 1 – 1 miejscowość			
6.	Wykorzystanie lokalnych zasobów w projekcie	10 – projekt oparty na wszystkich zasobach 5 – projekt oparty na jednym z zasobów 0 – brak			
7.	Wykorzystanie technologii informatycznych	3 – zawiera 0 – brak			
8.	Partnerstwo z innymi podmiotami	4 – więcej niż 2 partnerów 3 – 2 partnerów 2 – 1 partner 0 – brak partnerów			
9.	Wpływ na rozwój turystyki	4 – pozytywny wpływ 0 – brak wpływu			
10.	Sektor turystyczny	5 – bezpośrednio związane 0 – niezwiązane			
Imię i nazwisko członka Rady:					
Miejsce:		Data:		Czytelny podpis:	
Podpisy Sekretarzy posiedzenia Rady:		1.		2.	

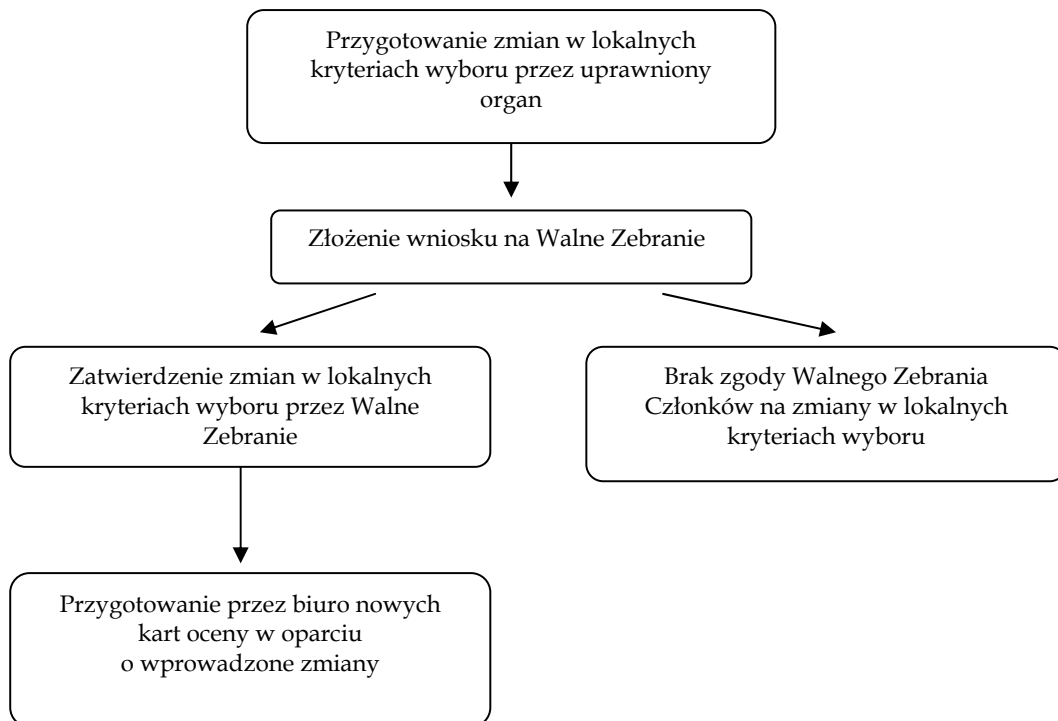
Instrukcja wypełniania karty:

- 1) Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
- 2) Pola białe wypełnia Członek Rady Stowarzyszenia LGD biorący udział w ocenie zgodności według lokalnych kryteriów wyboru.
- 3) Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem
- 4) Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- 5) W punkcie 1 wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji.
- 6) W punktach od 2 do 11 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- 7) W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „suma punktów” została obliczona poprawnie.
- 8) W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia „karty oceny operacji według lokalnych kryteriów” sekretarze posiedzenia wzywają członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
- 9) Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaj uznana za głos nieważny.
- 10) Wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „suma punktów” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.

Procedury zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji.

Uprawnionymi do wystąpienia o zmianę lokalnych kryteriów wyboru są członkowie Rady, Zarząd, lub 2/3 członków Stowarzyszenia LGD, którzy zgłaszają pisemną propozycję zmian wraz ze szczegółowym uzasadnieniem. Propozycje zmian są rozpatrywane na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.

W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru będą one obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

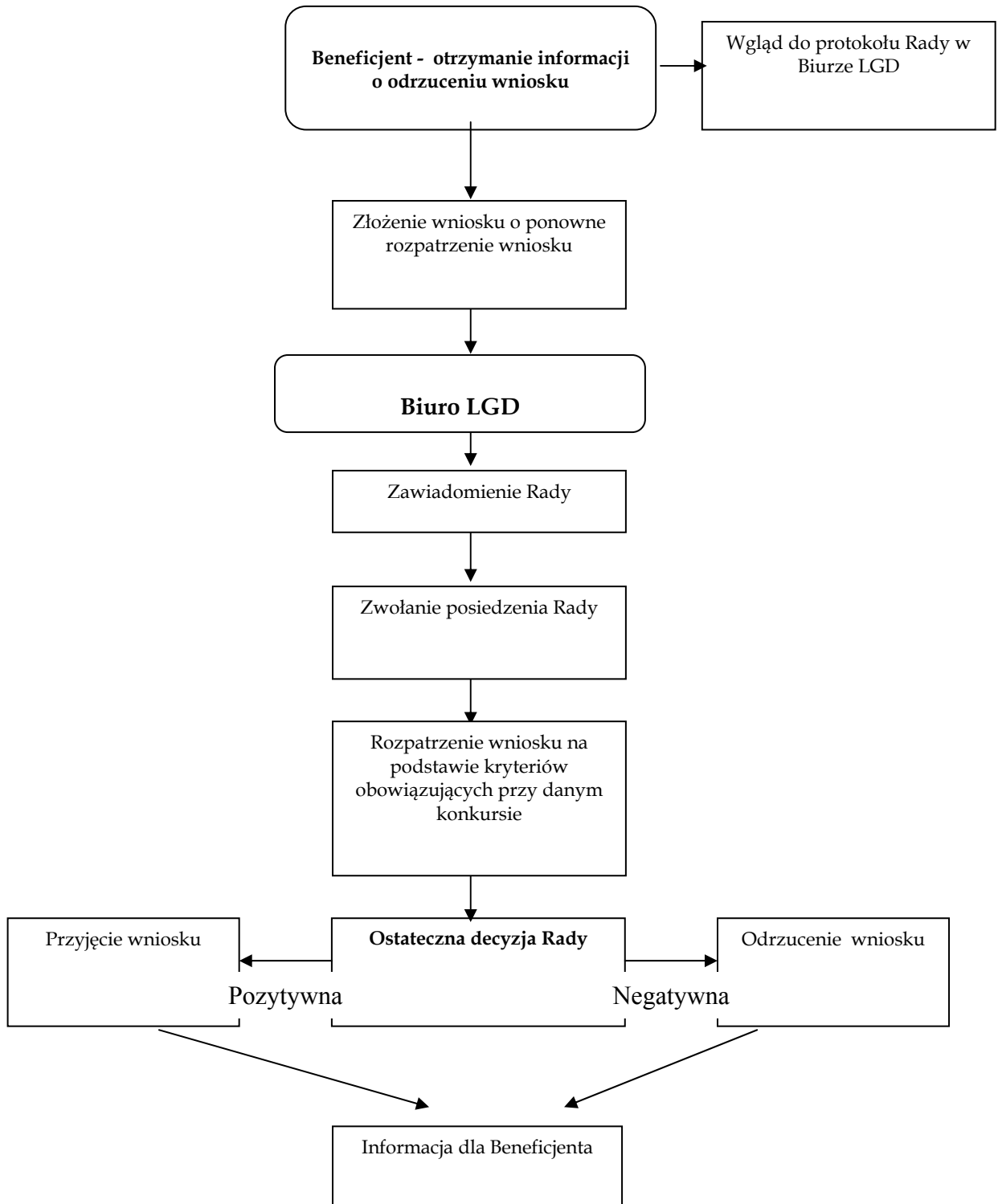
Procedury odwołania od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji.

Odwołanie, w przypadku niniejszej procedury, oznacza odwołanie od podjętej przez Radę decyzji lub zakwestionowanie przez wnioskodawcę rozstrzygnięć podjętych w trakcie rozpatrywania wniosku. Wniesienie odwołania przez jednego wnioskodawcę nie wstrzymuje procedury rozpatrywania pozostałych wniosków.

1. Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Rady.
2. Odwołanie ma postać wniosku do Rady o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, według wzoru udostępnionego przez Biuro LGD. Jedynym organem uprawnionym do rozpatrywania odwołań jest Rada.
3. Wnioskodawca po otrzymaniu pisma informującego o nie zakwalifikowaniu operacji do dofinansowania ma prawo w terminie 7 dni kalendarzowych złożyć pisemny wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji. Decyduje data doręczenia pisma informującego o nie zakwalifikowaniu operacji do dofinansowania. W tym samym terminie wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do protokołu oceny w siedzibie Biura LGD.
4. Odwołanie polega na ponownym rozpatrzeniu przez Radę wniosku o dofinansowanie operacji na najbliższym posiedzeniu Rady.
5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku, gdy:
 - a) został wniesiony po upływie terminu określonego w pkt. 3,
 - b) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
 - c) nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.
6. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony.
7. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.

8. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyskuje prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków.
9. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz.
10. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 14 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany.
11. Decyzja Rady jest decyzją ostateczną nie podlegającą kolejnemu odwołaniu.

Schemat odwołania od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji.

<i>Miejsce na pieczętkę</i>	WNIOSEK O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU o dofinansowanie operacji				
Numer wniosku:	Imię i nazwisko lub Nazwa Wnioskodawcy:				
Nazwa/Tytuł wnioskowanej operacji:					
Działanie PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty				
Decyzja Rady o nie wybraniu projektu zapadła na etapie:	☐ Oceny zgodności z LSR ☐ Oceny projektów według lokalnych kryteriów wyboru				
Uzasadnienie dla wszczęcia procedury odwoławczej:					
Imię i Nazwisko / Nazwa Wnioskodawcy:					
Adres zamieszkania / siedziby Wnioskodawcy:					
Adres korespondencyjny (jeżeli inny niż wskazany powyżej)					
Telefon kontaktowy Wnioskodawcy:					
Adres e-mail Wnioskodawcy:					
WNOSZĘ O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE OPERACJI PRZEZ ORGAN DECYZYJNY LGD					
Miejsce:		Data:		Czytelny podpis:	
Potwierdzenie złożenia wniosku w Biurze LGD przez personel LGD:		Data:		Czytelny podpis:	

Instrukcja wypełniania wniosku:

1. Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD
2. Pola białe wypełnia wnioskodawca
3. Wniosek będzie uznany za poprawnie złożony, tylko w sytuacji wypełnienia wszystkich białych pól, w tym w szczególności uzasadnienia dla wszczęcia procedury odwoławczej.

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

FISZKA OPERACJI
Streszczenie wniosku o dofinansowanie operacji

Identyfikacja wniosku i wnioskodawcy:

1. Numer konkursu:
2. Numer wniosku:
3. Tytuł wniosku:
4. Imię i nazwisko (Nazwa) Wnioskodawcy:
5. Adres Wnioskodawcy:

Charakterystyka projektu:

1. Cel projektu:
2. Czy cel projektu odpowiada na cele ogólne i szczegółowe LSR?
(Uzasadnienie)
3. Czy operacja jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?
(Uzasadnienie)
4. Jak projekt odpowiada na kryteria wyboru projektu?
(Uzasadnienie poszczególnych kryteriów)

.....
imię i nazwisko oraz podpis sporządzającego streszczenie

Załącznik nr 15

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

Instytucja wdrażająca

Wniosek o ogłoszenie konkursu

Zwracamy się z prośbą o ogłoszenie konkursu na dofinansowanie operacji ze środków przeznaczonych na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju wdrażanej przez Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego LGD w ramach umowy

Ogłoszenie zawierać będzie następujące dane:

- 1) Nazwa Działania PROW 2007 – 2013:
- 2) Limit dostępnych środków:
- 3) Ustalony termin ogłoszenia konkursu:
- 4) Ustalony termin składania wniosków:
- 5) Miejsce składania wniosków o przyznanie pomocy:
- 6) Kryteria wyboru projektu określone w LSR:
- 7) Wykaz niezbędnych dokumentów:

W załączeniu przesyłamy projekt ogłoszenia o konkursie na dofinansowanie operacji.

Z poważaniem

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

Instytucja wdrażająca

**Pismo dotyczące terminu ogłoszenia konkursu
i składania wniosków**

W związku z wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju i planowanym we wniosku nr
(nr wniosku o wybór do realizacji w ramach LSR) terminem ogłoszenia konkursu na dofinansowanie operacji
w ramach Działania (nazwa działania) zwracamy się z prośbą o ustalenie
szczegółowych terminów ogłoszenia konkursu i składania wniosków o dofinansowanie
operacji.

Z poważaniem

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

**Przewodniczący Rady
Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego
Lokalna Grupa Działania**

Wniosek o zwołanie Rady w ramach procedury wyboru operacji

Zarząd Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD wnioskuje o zwołanie Rady w celu przeprowadzenia Procedury wyboru operacji przez Stowarzyszenie LGD w ramach Działania (nazwa działania) PROW 2007 – 2013.

Z poważaniem

Załącznik nr 18

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

**Członkowie Rady
Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego
Lokalna Grupa Działania**

Zawiadomienie o Posiedzeniu Rady

Na podstawie § 10 Regulaminu Rady zwołuję Posiedzenie Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD, które odbędzie się w dniu, o godzinie, w

Program Posiedzenia Rady:

1)

.....

Jednocześnie informuję, że wszystkie materiały i dokumenty związane z porządkiem obrad dostępne są w Biurze LGD.

Z poważaniem

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

**Przewodniczący Rady
Sandomierskiego Stowarzyszenia
Rozwoju Regionalnego LGD**

**Wniosek o zwołanie Rady w ramach procedury
odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego**

W związku z wpływieniem do Biura Stowarzyszenia LGD odwołań od decyzji Rady podjętej na Posiedzeniu w dniu dniach od do wnoskujemy o zwołanie Rady w celu przeprowadzenia Procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego.

W załączeniu do wniosku przekazujemy prawidłowe pod względem formalnym odwołania, które należy rozpatrzyć na najbliższym Posiedzeniu Rady.

Z poważaniem

Załącznik nr 20

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

Potwierdzenie przyjęcia wniosku do rozpatrzenia

Informujemy, iż złożony przez Pana/Panią wniosek o dofinansowanie realizacji operacji w Ramach Lokalnej Strategii Rozwoju złożony w dniu został zarejestrowany pod numerem i przyjęty do rozpatrzenia przez Radę Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD. Numer wniosku będzie wykorzystywany do identyfikacji na etapie jego oceny.

Wniosek rozpatrywany będzie na najbliższym posiedzeniu Rady, a o jego wynikach zostanie Pan/Pani niezwłocznie poinformowany.

Z poważaniem

Załącznik nr 21

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

**Protokół z posiedzenia Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia
Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania
z dnia / w dniach od do**

W dniu / dniach od do odbyło się Posiedzenie Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD.

Porządek Posiedzenia:

1)

.....

W posiedzeniu udział wzięli:

1)

.....

Opis przebiegu posiedzenia:

.....

Protokółował:

.....

Przewodniczącego Rady Stowarzyszenia LGD

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

Wnioskodawca

**Pismo z informacją o decyzji podjętej przez Radę Sandomierskiego
Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD**

Informujemy, że Pana/Pani wniosek o dofinansowanie operacji zarejestrowany pod numerem został rozpatrzony przez Radę Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD na Posiedzeniu w dniu / w dniach Uchwałą Rady nr z dnia uznano, że Pana/Pani wniosek nie jest zgodny z Lokalną Strategią Rozwoju i wniosek ten otrzymał punktów.

Uzasadnienie:

Od podjętej decyzji przysługuje Panu/Pani prawo do odwołania się zgodnie z § 26a pkt. 7 Statutu Stowarzyszenia LGD. Jednocześnie informujemy, że odwołania prawidłowe formalnie rozpatrywane będą na najbliższym Posiedzeniu Rady. Odwołanie prawidłowe formalnie to odwołanie, które:

- wpłynie do Biura LGD do dnia (*decyduje data wpłynięcia*)
- złożone będzie na odpowiednim formularzu dostępnym w Biurze LGD i na stronie internetowej
- zostanie wypełniony czytelnie,
- zawierać będzie nr wniosku nadany na etapie rejestracji oraz uzasadnienie odwołania,
- podpisane zostało przez osoby do tego uprawnione.

Odwołanie, które nie będą spełniać powyższych wymagać zostaną odrzucone ze względów formalnych.

Zgodnie z Procedurą wyboru operacji i Procedurą odwołania od decyzji Rady, zostanie Pan/Pani poinformowany/a pisemnie o ostatecznej decyzji Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD.

Z poważaniem

Załącznik nr 23

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak sprawy:

Wnioskodawca

Pismo o wybraniu lub niewybraniu operacji do finansowania.

Informujemy, że Pana/Pani wniosek o dofinansowanie operacji zarejestrowany pod numerem został rozpatrzony przez Radę Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD na Posiedzeniu w dniu / w dniach

W ramach przeprowadzonej oceny wniosek ten otrzymał punktów.

Pana/Pani wniosek został wybrany do finansowania i mieści się / nie mieści się w ramach limitu środków przeznaczonych na konkurs

Pana/Pani wniosek nie został wybrany do realizacji, gdyż

Jednocześnie pragnę poinformować, że ma Pan/Pani możliwość złożenia swojego wniosku w ramach konkursów ogłaszanych przez Szczegółowe informacje o prowadzonych naborach znajdzie Pan/Pani na stronach internetowych oraz w siedzibie danej instytucji.

Z poważaniem

Załącznik nr 24

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Oświadczenie o bezstronności.

Nr konkursu:

Ja, niżej podpisany/a (imię i nazwisko)
zamieszkały/a (adres) legitymujący/a się dowodem
osobistym seria numer wydanym przez
świadomy/a odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 § 6 Kodeksu karnego,
oświadczam, że

- 1) znam zasady bezstronności oceny operacji określone w § 21 i § 22 Regulaminu Rady,
- 2) z uwagi na brak bezstronności, nie mogę brać udziału w ocenie następujących operacji:

Lista operacji:

- 1)
- 2)

.....
podpis składającego oświadczenie

Załącznik nr 25

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

**Lista członków Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia
Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania
biorących udział w głosowaniu dotyczącym wyboru operacji**

Numer konkursu:

Imię i nazwisko	Nr wniosku	Nr wniosku	Nr wniosku
.....	Podpis biorącego udział w głosowaniu lub w przypadku osoby wykluczonej wpis „wykluczony z głosowania”	Podpis biorącego udział w głosowaniu lub w przypadku osoby wykluczonej wpis „wykluczony z głosowania”	Podpis biorącego udział w głosowaniu lub w przypadku osoby wykluczonej wpis „wykluczony z głosowania”
.....			
.....			

.....
Przewodniczący Rady

Załącznik nr 26

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

**Lista wniosków o dofinansowanie operacji w ramach Lokalnej Strategii
Rozwoju realizowanej przez Sandomierskie Stowarzyszenie
Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania
w ramach Działania,
które zostały wybrane do sfinansowania**

Na posiedzeniu w dniu / dniach od do Rada Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD wybrała następujące operacje do sfinansowania.

Lp.	Nazwa i adres beneficjenta	Tytuł projektu	Nr wniosku	Uzyskane punkty
1.				
2.				

Lista operacji, które znajdują się poniżej limitu dostępnych środków:

Lp.	Nazwa i adres beneficjenta	Tytuł projektu	Nr wniosku	Uzyskane punkty
1.				
2.				

Przewodniczącego Rady Stowarzyszenia LGD

Załącznik nr 27

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

**Lista wniosków o dofinansowanie operacji w ramach Lokalnej Strategii
Rozwoju realizowanej przez Sandomierskie Stowarzyszenie
Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania
w ramach Działania,
które nie zostały wybrane do sfinansowania**

Na posiedzeniu w dniu dniu / dniach od do Rada Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD nie wybrała do sfinansowania następujących operacji.

Lp.	Nazwa i adres beneficjenta	Tytuł projektu	Nr wniosku
1.			
2.			

Przewodniczącego Rady Stowarzyszenia LGD

Załącznik nr 28

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

**Uchwała Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia
Rozwoju Regionalnego Lokalna Grupa Działania
nr z dnia
w sprawie wykluczenia z głosowania członków Rady**

Na podstawie § 21 i § 22 Regulaminu Rady Sandomierskiego Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego LGD, uchwała się co następuje:

§ 1

Z głosowań w sprawie oceny poszczególnych wniosków wyklucza się osoby wskazane w Załączniku nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z chwilą podjęcia.

§ 3

Wykonanie Uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady.

.....
Przewodniczący Rady

Załącznik nr 29

(WZÓR)

.....
Miejscowość, data

.....
Pieczęć Stowarzyszenia LGD

Znak Sprawy:

Protokół przekazania dokumentacji konkursowej

Potwierdzam odbiór dokumentacji konkursowej dotyczącej konkursu numer w ramach działania PROW 2007 – 2013.

Przekazanie nastąpiło w dniu

Wykaz przekazywanej dokumentacji:

Lp.	Nazwa dokumentu	Liczba stron	Uwagi
1.			
2.			

.....
Odbierający

.....
Przekazujący